

OBSAH

This book was first published in the United States by Moody Publishers with the title *Gleanings in the Godhead* by Arthur W. Pink

Copyright © 1975 by the Moody Bible Institute of Chicago. Translated by permission.

Slovak edition © 2004 Porta libri

Všetky práva slovenského prekladu vyhradené.

Preklad Marcel Perecár
Obálka Calder – design community

Redakčná poznámka k slovenskému prekladu:
Ak nie je uvedené inak, citáty zo Starej zmluvy uvádzame podľa Biblie: Písmo sväté Starej a Novej zmluvy, vydal Tranoscius, Liptovský Mikuláš a Slovenská biblická spoločnosť, Banská Bystrica v roku 1999, a z Novej zmluvy podľa slovenského ekumenického prekladu: Písmo sväté, Nová zmluva a Žalmy, vydala Slovenská biblická spoločnosť, Banská Bystrica v roku 1997.

! ISBN !

Prvá kapitola <i>Kristova plnosť</i>	7
Druhá kapitola <i>Kristov jas</i>	11
Tretia kapitola <i>Kristova blahosklonnosť</i>	23
Štvrtá kapitola <i>Kristova ľudskosť</i>	29
Piata kapitola <i>Kristova osoba</i>	35
Šiesta kapitola <i>Kristova existencia</i>	41
Siedma kapitola <i>Kristova podrobenosť</i>	47
Ôsma kapitola <i>Opovrhnutie Kristom</i>	51
Deviata kapitola <i>Kristovo ukrižovanie</i>	57
Desiata kapitola <i>Kristovo vykúpenie</i>	67
Jedenásta kapitola <i>Kristovo spasiteľstvo</i>	71
Dvanásta kapitola <i>Kristova moc</i>	81

Trinásta kapitola <i>Kristovo priateľstvo</i>	85
Štrnásť kapitola <i>Kristova užitočnosť</i>	89
Pätnásť kapitola <i>Kristova výzva</i>	95
Šestnásť kapitola <i>Kristov odpočinok</i>	113
Sedemnášť kapitola <i>Kristovo jarmo</i>	123
Osemnásť kapitola <i>Kristova podstata</i>	133
Deväťnásť kapitola <i>Kristovo vedenie</i>	141
Dvadsať kapitola <i>Kristov príklad</i>	147

Prvá kapitola

KRISTOVA PLNOSŤ

Je vhodné rozjímať nad znamenitosťami Krista Spasiteľa, lebo „na tvári Ježiša Krista“ vidno „svetlo poznania slávy Božej“ (porov. 2K 4,6). Plnosť zjavenia Boha sa prejavila v osobe Krista. „Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh, ktorý je v lone Otcovom, ten podal vysvetlenie“ (Jn 1,18). Toto poznanie Boha však nie je len vecou rozumového chápania, o ktorom môžeme medzi sebou hovoriť. Je to aj duchovné rozlišovanie, ktoré Boh odovzdáva prostredníctvom Ducha svätého. Aby nám Boh dal toto poznanie, musí v našich srdciach žiariť.

Keď materialisticky zameraný Filip povedal: „Pane, ukáž nám Otca“, Pán Ježiš odpovedal: „Kto videl mňa, videl aj Otca“ (Jn 14,9). Lebo on bol „odbleskom jeho slávy a obrazom jeho podstaty“ (Hb 1,3). Vo večnom, vtelenom Slove „prebýva celá plnosť božstva“ (Kol 2,9). Podivuhodnou a slávnou skutočnosťou je fakt, že plnosť Kristovho božstva sa zjavuje práve v dokonalosti Jeho „človečenstva“. Keďže my sme nemohli vystúpiť k Bohu, On zostúpil k nám. Všetko, čo kedy ľudia o Bohu vedeli, sa im predstavilo v osobe Jeho vteleného Syna. Žiť preto, „aby som poznal jeho“ (F 3,10), by preto malo byť neustálou túžbou aj zrelého kresťana.

Naším zámerom je vyjadriť časť slávy nášho Pána Ježiša Krista, ktorý sa zjavuje v Písme a ponúka sa nám ako predmet viery, lásky, radosti, obdivu a úcty. Aj po tých najvyšších snahách a najusilovnejších pátraniach však napokon musíme skonštatovať: „Len tichučké slovo“ (Job 26,14) z neho chápeme. Jeho sláva je nepochopiteľná. Jeho chvály sú nevysloviteľné. Bohom osvietená myseľ dokáže niečo chápať, ale to, čo vieme vyjadriť, je -

v porovnaní s tým, čím je sláva sama o sebe - menej ako nič. Predsa len pohľad, ktorý dáva Duch Písíem týkajúci sa Krista a Jeho slávy, by sme mali uprednostňovať pred každým iným poznaním alebo chápaním. Tak to vyhlásil ten, ktorý mal tú výsadu, že Ho spoznal: „A vôbec, všetko pokladám za stratu pre vznešenosť poznania Krista Ježiša, môjho Pána“ (F 3,8)

John Owen dobre povedal:

Zjavenie Krista v požehnanom evanjeliu je oveľa znamenitejšie, slávnejšie, plnšie lúčov Božej múdrosti a dobroty, než ako ho celé stvorenie môže obsahovať alebo vnímať ako celok. Ľudská myseľ, pyšná na iné vynálezy a objavy, je bez tohto poznania zahalená do temnoty a zmlatku. Preto si zasluhuje naše najnáročnejšie myšlienky, naše najlepšie premýšľanie a v nich našu najvyššiu horlivosť. Lebo ak bude naše budúce požehnanie spočívať v tom, že budeme bývať tam, kde býva on a budeme sa dívať na jeho slávu, niet lepšej prípravy než je neustále rozjímanie o tejto sláve v zjavení, o ktorom čítame v evanjeliu a fakt, že jeho štúdiom sa môžeme postupne premieňať do tej istej slávy.

Najväčšou zo všetkých výhod, ktoré veriaci môžu získať, na tomto alebo na druhom svete, je vidieť Kristovu slávu (osobné a úradné dokonalé vlastnosti); teraz vierou, potom na vlastné oči. Rovnako je isté, že človek, ktorý teraz nevidí Kristovu slávu vierou, ju nevidí ani v nebi. Ak sa duša neočistí milosťou a vierou predtým, nebude schopná slávy a otvoreného pohľadu. Tí, ktorí predstierajú, že sú veľmi zamilovaní a že veľmi túžia po tom, čo nikdy nevideli alebo nezakúsili, len slepo milujú svoju predstavivosť. Predstierané túžby mnohých (najmä na smrteľnej posteli), ktorými vidia Kristovu slávu v nebi - bez toho, žeby ju na tomto svete videli vierou - nie sú nič iné, než sebaklam.

Niet skutočného oddychu pre myseľ a uspokojenia pre srdce, kým človek nespočinie v Kristovi (Mt 11,28-30). Boh nám ponúka „tajomstvo zbožnosti“, ktoré spočíva

v osobe jeho vteleného Syna a jeho činnosti ako Prostredníka a hlavného predmetu našej viery a uvažovania. V tomto „tajomstve“ sme povolaní vidieť najvyšší prejav Božej múdrosti, dobroty a blahosklonnosti. Boží Syn prijal svoju Ľudskosť skrze zjednotenie so sebou samým tým, že bol ustanovený ako jedna osoba s dvoma povahami, ktoré sú nekonečne rozdielne - Božská a Ľudská. Tým sa nekonečné stalo konečným, večné časným a nesmrteľné smrteľným, pričom neprestalo byť zároveň nekonečným, večným ani nesmrteľným.

Nemôžeme očakávať, že tí, ktorí milujú svet, budú Krista skutočne chápať alebo po ňom naozaj túžiť. Akí bláznivi by sme boli v očiach tých, ktorí „už okúsili, že Pán je dobrý“ (1Pt 2,3), keby sme všetok svoj čas a silu venovali iným veciam a zanedbávali horlivé skúmanie Písma, aby sme ho plnšie spoznali.

Človek sa „rodí pre trápenie, ako iskry vzlietajú vozvých“ (Job 5,7), ale to isté Písmo oznamuje aj Bohom určenú úľavu od všetkého zla, ktoré padnutý človek zdedil, aby od neho nezamdlel, ale nad ním zvíťazil.

Tu je svedectvo toho, ktorý prešiel nepomerne väčším morom skúšok, než väčšina ľudí:

„Zo všetkých strán sme sužovaní, no nie stiesnení; sme bezradní, no nie zúfalí; prenasledovaní, no nie opustení; sme zmietaní, no nehynieme... Preto neochabujeme, ale aj keď náš vonkajší človek hynie, náš vnútorný sa obnovuje zo dňa na deň. Veď toto terajšie naše ľahké bremeno súženia získa nám nesmierne bohatstvo večnej slávy, keďže nehľadáme na viditeľné, ale na neviditeľné... Neviditeľné je totiž večné“ (2K 4,8-9; 4,16-18).

Je to nazeranie skrze vieru na veci, ktoré „nevidno“ okom (o ktorých užívatelia palácov a milionárskych víl zasiahnutí duchovnou chudobou nič nevedia), na veci duchovné a večné, ktoré zmierňujú súženia kresťanov. Z týchto nevidených, večných vecí je prvoradá nad-

pozemská Kristova sláva. Kto rozjíma nad Pánom slávy, bude raz, „keď mu všetko naokolo uvoľní cestu“, vyzdvihnutý zo seba a oslobodený od prevažujúcej moci zla.

Kým naša myseľ nedôjde k nemennému názoru, že všetky veci sú pominuteľné a majú dosah iba na vonkajšieho človeka - že všetko pod slnkom je len „márnosť a starosť ducha“ a že na utíšenie a uspokojenie srdca sú iné, nevypočítateľne lepšie veci, dovtedy nebudeme oslobodení od života v strachu, úzkosti a smútku. Jedine Kristus môže uspokojiť naše srdcia. A keď ich naozaj uspokojí, naša duša prehovorí: „Koho mám na nebi? Keď som s Tebou, v ničom na zemi nemám záľubu“ (Ž 73,25).

Aké drobné a neskutočné, aké triviálne a detinské sú veci, z ktorých vznikajú ľudské súženia! Všetky vychádzajú z jedného koreňa, ktorým je preceňovanie časných vecí. Peniaze nedokážu kúpiť radosť duši. Zdravie nezaručuje šťastie. Nádherný domov neuspokojuje srdce. Pozemskí priatelia, bez ohľadu na ich lojálnosť a lásku, nedokážu dať pokoj svedomiu zaťaženému hriechom, ani udeliť večný život. Keď sa Kristus zjavuje v celej svojej nádhere ako ten, ktorý „vyniká medzi desaťtisícami“ (Veľp 5,10), závisť, chamtivosť a nespokojnosť dostávajú smrtiacu ranu.

Druhá kapitola

KRISTOV JAS

Zákon bol „tieňom budúcich darov“ (Hb 10,1). O tom nádherne hovoria záverečné verše Druhej knihy Mojžišovej v 34. kapitole, kde Mojžiš zostupuje z hory so žiariacou tvárou. Kľúč k tejto pasáži spočíva na mieste, ktoré v tejto knihe zaujíma vykúpenie. Prichádza po zákonnej zmluve, ktorú Jahve uzavrel s Izraelom a pred vlastným ustanovením archy zmluvy a jej naplnením slávou Šekina. Túto pasáž interpretuje Druhý list Korinťanom kapitola 3. Druhá kniha Mojžišova v 34. kapitole porovnáva a zároveň kontrastuje s novým udeľovaním Ducha, milosti a bohatšieho života. Predtým však, ako k takémuto udeľovaniu došlo, Boh videl, že pre človeka bude dobré, skúšať ho pod zákonom, aby sa ukázal, aký je, ako padnuté a hriešne stvorenie.

Skúška človeka Mojžišovými opatreniami dokázala, že človek je „bezbožný“ a „slabý“ (R 5,6). Toto sú však negatívne veci. V Liste Rimanom 8,7 sa spomína tretia črta hrozného stavu človeka, totiž, že je postihnutý „nepriateľstvom voči Bohu“. Najjasnejšie sa to prejavovalo počas tridsiatich troch rokov, kedy Boží Syn prebýval na tejto zemi. „Do svojho vlastného prišlo a jeho vlastní ho neprijali“ (Jn 1,11). A nielen to, ale, navyše, aj skutočnosť, že ho „ľudia neznášali a odmietali“. Nenávideli ho „bez príčiny“ (Jn 15,25). Ani ich nenávisť sa nemohla zmierniť skôr, kým ho ako zločinca, neodsúdili na smrť a nepribili na kríž. Pamätajme na to, že nielen židia vydali na smrť Pána Slávy, ale aj pohania! Preto Pán povedal, keď sa pripravoval na svoju smrť: „Teraz je súd nad týmto svetom“ (Jn 12,31), nielen nad Izraelom. Tu sa skončila skúška alebo preverovanie človeka.

Človek už viac nepodlieha skúške; teraz podlieha odsúdeniu. „Ako je napísané: Nieto spravodlivého, niet ani jedného, niet rozumného, niet nikoho, kto by hľadal Boha. Všetci sa odklonili, napospol sa stali neužitočnými. Niet nikoho, kto by robil dobro, niet ani jedného“ (R 3,10-12). Človek nestojí pred súdom; človek je odsúdený vinník. Nepomôžu prosby; neprijímajú sa ospravedlnenia. Aktuálny problém medzi Bohom a hriešnikom spočíva v tom, či sa človek skloní pred spravodlivým Božím rozsudkom.

V tomto nám evanjelium ide v ústrety. Prichádza k nám ako k strateným, „bezbožným“, „bez sily“, ktorí sa stali „nepriateľstvom voči Bohu“. Oznamuje nám úžasnú Božiu milosť, jedinou nádej pre úbohých hriešnikov. Milosť sa však nedá prijať, ak sa hriešnik nepodvolí Božiemu rozsudku. Preto sa od hriešnika vyžaduje ľútosť aj viera. To sa nedá od seba oddeliť. Apoštol Pavol kázal, aby sme sa „obrátili k Bohu a uverili v nášho Pána Ježiša“ (Sk 20,21). Ľútosť znamená uznať rozsudok odsúdenia zo strany hriešnika. Viera znamená prijať milosť a milosrdenstvo prostredníctvom Krista. Ľútosť neznamená len obrátiť ďalší list, či sľúbiť nápravu svojej cesty. Skôr spečatuje môj súhlas s tým, že Boh má pravdu, keď hovorí, že som „bez sily“, že môj prípad je bez jeho pomoci beznádejný a že „nabudúce sa polepšiť“ je pre mňa rovnako ťažké, ako stvoriť tento svet. Nie skôr, než tomu naozaj uveríme (nie ako výsledok skúsenosti, ale na základe autority Božieho slova) sa naozaj obrátíme ku Kristovi a privítame ho - nie ako Pomocníka, ale ako Spasiteľa.

Ako to bolo z hľadiska pridelovania, tak je to aj z hľadiska experimentovania. „Služba smrti“ (2K 3,7) musí nasledovať skôr, než „služba Ducha“ alebo života (2K 3,8); „službe ospravedlnenia“ musí predchádzať „služba odsúdenia“ (2K 3,9). „Služba odsúdenia“ nám znie čudne, však? „Službu milosti“ dokážeme pochopiť, ale pochopiť „službu odsúdenia“ nie je také jednoduché. To

druhé však patrilo medzi prvé potreby človeka, ktorému bolo treba ukázať, čím je sám osebe - skôr, než sa pripraví na úlohu dlžníka samotnej milosti: beznádejná troska úplne neschopná splniť spravodlivé požiadavky svätého Boha. Ako to bolo z hľadiska pridelovania, tak je to aj z hľadiska experimentovania. Apoštol Pavol sa odvolával na svoju skúsenosť, keď povedal: „Ja som však kedysi žil bez zákona, ale keď prišlo prikázanie, hriech ožil. Ja som však zomrel“ (R 7,9). Počas dní pred obnovou bol podľa seba „nažive“, a predsa žil „bez zákona“ a bez plnenia jeho požiadaviek. „Ale keď prišlo prikázanie“, keď v ňom začal pracovať Duch svätý, keď do jeho srdca vošlo mocné Božie slovo, „hriech ožil“. Bolo mu dané, že si svoju hroznú situáciu uvedomil, vďaka čomu pre svoju pokryteckú samoľúbosť „zomrel“. Svoj prípad videl ako beznádejný. Osláveného Spasiteľa neobjavil pred, ale po prísľube zákona.

„A bol tam s Hospodinom štyridsať dní a štyridsať nocí; chlieb nejedol ani vodu nepil; vtedy napísal na dosky slová zmluvy, desať prikázaní“ (2M 34,28). Tento úryvok obsahuje porovnania a protiklady. „Štyridsať dní“ pripomína „štyridsať dní“ v evanjeliu podľa Matúša vo 4. kapitole. Raz to bol Mojžiš, potom Kristus. Mojžiš na hore, Kristus na púšti. Mojžiš mal slávne Božie zjavenie, Krista pokúšal diabol. Mojžiš prijímal zákon z Jahveho úst; Krista napadol diabol, aby sa zákona zriekol. Sotva vieme povedať, ktorý z týchto dvoch zázrakov je väčší: či to, že veľký Jahve poctil hriešnika tým, že mohol stráviť čas v jeho prítomnosti, alebo že Pán Slávy sa pokoril do takej miery, že prežil šesť týždňov v prítomnosti nečistého diabla.

„Keď Mojžiš zostupoval z hory Sinaj, dve dosky svedectva boli v jeho rukách, ale Mojžiš nevedel, že pokožka jeho tváre žiari, keďže hovoril s Hospodinom“ (2M 34,29). Je pre nás požehnaním, že druhý Mojžišov zostup z hory môžeme porovnať a odlíšiť od toho z kapitoly 32. Tam sa Mojžišova tvár znetvorí hnevom (v. 19);

teraz prichádza so žiariacou tvárou. Tam pozoroval Ľud, ktorý prepadol modloslužbe; tu sa vracia k Ľudu v rozpakoch. Tam kamenné dosky rozbíja o zem (v. 19); tu ich ukladá do truhly (5M 10,5).

Táto udalosť nám pripomína príbeh z Novej zmluvy, ktorý sa na ňu veľmi podobá, a predsa je iná. Na vrchu zažiarila Mojžišova tvár a na vrchu sa premenil aj náš Pán. Mojžišova sláva však bola iba odrazom Božej slávy, zatiaľ čo Kristova sláva bola jeho vlastná. Žiara Mojžišovej tváre bola dôsledkom toho, že sa dostal do bezprostrednej blízkosti Jahveho slávy; Kristovo premenenie však bolo vyžarovaním vlastnej slávy jeho osoby. Mojžišov jas sa týkal jeho tváre, ale o Kristovom jase čítame, že „rúcho mu zbelelo ako svetlo“ (Mt 17,2). Mojžiš „nevedel“, že mu žiari pokožka tváre; Kristus to vedel, čo potvrdzujú jeho slová: „Nehovorte nikomu o tom videní“ (Mt 17,9).

Verš 29 objasňuje to, čo je istým dôsledkom intímnej komunikácie s Pánom, a to obidvoma smermi. V prvom rade, žiadny človek nemôže mať úžitok zo spoločenstva s Bohom bez toho, že by ho to ovplyvnilo. Mojžiš bol zaujatý rozhovorom s Pánom a rozjímal o Jeho sláve. Jeho osoba zachytila a uchovala si niektoré z lúčov tejto slávy. Tak je to stále: „Tí, čo na Neho hľadajú, zažiarajú“ (Ž 34,6). Je to spoločenstvo s Pánom, ktoré nás mení na Jeho obraz. Kristovi sa nemôžeme podobať viac, ak k Nemu neprihádzame častejšie a bližšie. „Keď my všetci s odhalenou tvárou akoby v zrkadlo pozeráme na slávu Pána, premeníme sa na ten istý obraz zo slávy do slávy - a to mocou Pána, ktorý je Duch“ (2K 3,18).

Druhým dôsledkom skutočného spoločenstva s Bohom je to, že sa budeme menej zaoberať sami sebou. Hoci Mojžišova tvár žiarila „svetlom nevidaným na zemi i na mori“, on o tom nevedel. Dokazuje to podstatný rozdiel medzi pokryteckým farizejstvom a skutočnou zbožnosťou. Prvá plodí samolúboosť a pýchu, druhá vedie k sebaodriekaniu a pokore. Farizej (stále je ich na zemi veľa) sa

chvastá svojím vzdelaním, propaguje svoju zdanlivú duchovnosť a Bohu ďakuje za to, že nie je ako iní ľudia. Ten však, kto sa z milosti teší z dobrého priateľstva s Pánom, učí sa od toho, ktorý bol „tichý a pokorný srdcom“ a hovorí: „Nie nám, Hospodine, nie nám, ale tvojemu menu patrí česť“ (Ž 115,1). Zaoberá sa Pánovou krásou, oslobodzuje sa od starosti o seba, a preto si nie je vedomý pravého ovocia Ducha, ktoré sa v ňom rodí. Hoci sám nebadá, že rastie v podobnosti s Kristom, iní áno.

„Áron a všetci Izraelci videli Mojžiša, a hľa, pokožka jeho tváre žiarila, i báli sa priblížiť k nemu“ (2M 34,30). To nám ukazuje tretí dôsledok spoločenstva s Bohom. Hoci sám jednotlivec si nie je vedomý slávy, ktorá sa cez neho prejavuje, iní to vidia. Tak to bolo aj vtedy, keď dvaja Kristovi apoštoli stáli pred židovskou veľradou: „Keď videli Petrovu a Jánovu odvahu, a uvedomili si, že Peter i Ján sú ľudia neučení a jednoduchí, veľmi sa čudovali; spoznali, že títo ľudia boli s Ježišom“ (Sk 4,13). So Svätým sa nemožno priateľiť bez toho, žeby na človeku nezanechal stopu. Človek, ktorý je úplne oddaný Pánovi, nepotrebuje mať na svojom odeve odznak, ani nemusí vyhlasovať, že „žije život víťazstva“. Stále platí, že skutky hovoria hlasnejšie, než slová.

„Áron a všetci Izraelci videli Mojžiša, a hľa, pokožka jeho tváre žiarila, i báli sa priblížiť k nemu.“ Typický význam tohto úryvku možno nájsť v Druhom liste Korinťanom 3,7: „Ak sa teda služba smrti literami vyrytá do kameňa začala so slávou, tak synovia Izraela nemohli hľadiť do tváre Mojžišovej pre jas jeho tváre.“ S týmto vedomím Ed Dennett hovorí:

Prečo sa teda báli prísť k nemu bližšie? Lebo skutočná sláva, ktorá vyžarovala z jeho tváre, skúmala ich srdcia a svedomie - ukazovala ich takých, akí boli - hriešnikov, ktorí sami od seba nie sú schopní splniť ani tie najmenšie požiadavky zmluvy, ktorá sa práve uvádzala do platnosti. Nevyhnutne to musela byť „služba“ odsúdenia a smrti, lebo

od nich vyžadovala spravodlivosť, ktorú nedokázali prejavíť, a vzhľadom na to, že v jej preukazovaní museli zlyhať, odsúdila ich a za previnenie ich podrobila trestu, ktorým je smrť. Sláva, ktorú pozorovali v Mojžišovej tvári, bola pre nich aj prejavom Božej svätosti - tej svätosti, ktorá od nich vyžadovala podobnosť ich vlastných noriem a ktorá by uchránila prestúpenia práve vzniknutej zmluvy. Báli sa, lebo v najhlbšom vnútri svojej duše vedeli, že neobstoja pred tým, od koho Mojžiš prichádza.

Samozrejme, že zmluva, ktorú uzavrel Jahve s Mojžišom a Izraelom na Sinaji a kamenné tabule, na ktorých bolo vyrytých Desiat prikázaní, bola predzvesťou Novej Zmluvy.

„Poberiem vás z národov, zhromaždím zo všetkých krajín a dovediem na vašu pôdu. Potom vás pokropím čistou vodou, a budete očistení od všetkých svojich poškvŕn, i od všetkých modiel vás očistím. Dám vám nové srdce a nového ducha do vášho vnútra; odstránim kamenné srdce z vášho tela a dám vám srdce mäsité. Dám svojho Ducha do vášho vnútra a spôsobilím, aby ste chodili podľa mojich ustanovení, zachovávali a plnili moje nariadenia. Žiť budete v krajine, ktorú som dal vašim otcom, budete mojim ľuďom a ja budem vašim Bohom“ (Ez 36,24-28).

„Ajhľa, prichádzajú dni - znie výrok Hospodinov - keď uzavriem novú zmluvu s domom Izraela a s domom Júdu. Nie zmluvu, ktorú som uzavrel s ich otcami, keď som ich zobral za ruku, aby som ich vyviedol z Egypta, zmluvu, ktorú oni zrušili, hoci ja som bol ich pánom - znie výrok Hospodinov. Lebo toto bude zmluva, ktorú uzavriem s domom Izraela po oných dňoch - znie výrok Hospodinov: Svoj zákon vložím do ich vnútra a vpíšem im ho do srdca; ja budem ich Bohom a oni budú mojim ľuďom. Potom už nikto nebude viac poučovať bližneho ani svojho brata: Poznajte Hospodina! Lebo všetci ma budú poznať, od najmenšieho až po najväčšieho - znie výrok Hospodinov“ (Jer 31,31-34).

Po duchovnej stránke je to dobré aj pre dnešných kresťanov. Milostivým pôsobením Božieho Ducha sú naše srdcia pružné a vnímavé. Apoštol Pavol o tom hovorí na začiatku Druhého listu Korinťanom v kapitole 3.

Svätí v Korinte sa prejavovali ako Kristov list, ktorý posielame, napísaný nie atramentom, ale Duchom živého Boha, nie na kamenné dosky, ale na mäsité dosky srdc. Ich srdcia sa Božím pôsobením stali vnímavé, Kristus v nich mohol miesto perom písať rukou Pavla a každý znak urobil mocou Božieho Ducha. Božie poznanie je však zjavené skrze Spasiteľa v milosti Novej Zmluvy, aby bola v srdciach svätých skutočná: „Všetci ma budú poznať.“ Potom Pavol pokračuje a hovorí, že ho Boh oprávnil, aby bol služobníkom novej zmluvy, „nie litery, ale Ducha“ (C. A. Coates).

„Mojžiš však zavolať na nich i vrátil sa k nemu Áron i všetky kniežatá zo zhromaždenia a Mojžiš sa s nimi rozprával. Potom sa priblížili k nemu všetci Izraelci a v prikázaniach im podal všetko, o čom Hospodin hovoril s ním na vrchu Sinaj. Keď Mojžiš dohovoril s nimi, dal si závoj na tvár“ (2M 34,31-33). Vari to nevysvetľuje ich strach, keď v Mojžišovej tvári videli jas? Všimnime si, čo mal v rukách. Niesol dve kamenné tabule, na ktorých bolo napísané desiat prikázaní zákona, „služba odsúdenia“. Čím bližšie prišlo svetlo slávy spojené so spravodlivými nárokmi Boha na nich, tým viac spôsobovalo, že sa museli báť. Svätý zákon ich odsúdil, lebo človek v tele nedokázal splniť jeho požiadavky. „Akokoľvek to bolo symbolicky požehnané, v skutočnosti to bola služba smrti, lebo Mojžiš nebol jednak oživujúcim duchom, jednak svojho ducha nemohol dať ľuďu, ani sláva jeho tváre ľuď nemohla uviesť do súladu s ním ako sprostredkovateľom. Preto musel byť na jeho tvári závoj“ (C. A. Coates).

Druhý list Korinťanom 3,13 zákon vysvetľuje: „A nie ako Mojžiš, ktorý si kládol na tvár závoj, aby synovia Izraela nehľadeli na koniec toho, čo sa miňa.“ Tu sa apoštol zaoberá judaizmom ako systémom. Kvôli duchovnej

slepote nebol Izrael schopný rozlíšiť hlboký význam Mojžišovej služby alebo Boží zámer v jej pozadí, na ktorý poukazovali všetky symboly a obrazy. „Záver“ Druhého listu Korintánom 3,13 je paralelný s Listom Rimanom 10,4: „Koniec zákona je totiž Kristus na spravodlivosť každému veriacemu.“

Závojom na srdci Izraela je nadutosť, ktorá ich stále núti k tomu, aby odmietali podrobiť sa Božej spravodlivosti. Keď sa však srdce Izraela obráti k Pánovi, závoj zmizne. Aká nádherná bude potom pre nich Druhá kniha Mojžišova kapitola 34! Lebo uvidia, že duchom toho všetkého je Kristus. To, čo uvidia oni, máme prednostné právo vidieť my. To všetko má „záver“, na ktorý môžeme upierať svoj zrak prostredníctvom nekonečnej milosti. Tento „záver“ bol slávou Pána ako prostredníka Novej Zmluvy. On vyšiel zo smrti a vystúpil na nebesia a sláva všetkého, čím je Boh v milosti, žiari v jeho tvári (C. A. Coates).

„Keď však Mojžiš vchádzal pred Hospodina rozprávať sa s ním, snímal si závoj, kým nevyšiel; keď vyšiel a hovoril Izraelcom, čo mu bolo prikázané, Izraelci videli, že pokožka Mojžišovej tváre žiarila; Mojžiš si zase kládol závoj na tvár, keď šiel hovoriť s ním“ (v. 34-35). Mojžiš si dal závoj v prítomnosti Pána dolu. To je nádherný symbol veriaceho tohto zákona. Kresťan si všima Božiu slávu, ktorá žiari v tvári Ježiša Krista (2K 4,6). Namiesto toho, aby ho zasiahol strach, smelo pristupuje. Boží zákon ho nemôže odsúdiť, lebo každú jeho požiadavku bude úplne naplňať a uspokojovať jeho Náhradník. Preto namiesto toho, aby sme sa triasli pred Božou slávou, „chválime sa nádejou na Božiu slávu“ (R 5,2).

Teraz niet závoja ani na jeho tvári, ani na našich srdciach. Spôsobuje, že všetci, čo v neho veria, žijú v poznaní Boha a s ohľadom na Boha, lebo on je oživujúci Duch. A on dáva svojho Ducha tým, ktorí veria. Máme Ducha slávneho Človeka, v tvári ktorého žiari Božia sláva. Nie je to úžasné?

Predsa len sa však niekto musí spýtať: Naozaj tomu veríme? „Keď my všetci s odhalenou tvárou akoby v zrkadlo pozeráme na slávu Pána, premieňame sa na ten istý obraz zo slávy do slávy - a to mocou Pána, ktorý je Duch“ (2K 3,18). Keby sme nemali Jeho Ducha, nesmeli by sme hľadiť na Pánovu slávu alebo Ho vidieť ako Ducha týchto úžasných symbolov. Sme však na to slobodne hľadiť a v tejto slobode je sila premeniť sa. Svätí v službe Novej zmluvy sú premenení.

Toto je „prevyšujúca sláva“, ktorú nemožno vidieť ani poznať, kým nezažiarí v tvári Toho, koho je Mojžiš iba vzdialeným odleskom. Celý symbolický systém bol dočasný, ale jeho „duch“ zostáva, lebo Duchom toho celého bol Kristus. Teraz si musíme vystačiť so službou Novej zmluvy, ktorá pretrváva a oplýva slávou“ (C. A. Coates).

Istí judaisti podrobili kritike autoritu Pavlovho apoštolstva. V prvých veršoch Druhého listu Korintánom sa v 3. kapitole obracia na kresťanov, ako na dôkaz svojej, Bohom poverenej služby. Charakter svojej služby (verš 6) definuje tak, aby ukázal jej nadradenosť nad službou jeho nepriateľov. On a spoločníci evanjelia boli „služobníkmi Nového zákona“ alebo zmluvy. Potom vykresľuje kontrast medzi týmito dvoma zmluvami, židovstvom a kresťanstvom. Stará zmluva sa nazýva „literou“ a Nová - „Duchom“. Jedna sa zaoberá najmä tým, čo je vonkajšie, druhá sa zameriava najmä na vnútro. Prvá zabíja, druhá dáva život. To je jeden z hlavných rozdielov medzi zákonom a evanjeliom.

Ďalej apoštol uznáva slávu zákona, ale dokazuje, že evanjelium je oveľa slávnejšie. Stará zmluva bola „službou smrti“, lebo zákon mohol iba odsudzovať. Preto, aj keď s ním bola spojená sláva, bol taký, že telesný človek naň nemohol hľadiť (verš 7). O koľko teda bola, musela byť, sláva Novej Zmluvy vznešenejšia, keď vieme, že bola „službou ducha“ (verš 8)! Na dôkaz tohto porovnajte s veršom 3. Ak teda, bola sláva spojená s tým, čo „všetko zavrelo pod hriech“ (G 3,22), musí byť oveľa

slávnejšia služba, ktorá ohlasuje spravodlivosť „tým, ktorí veria“ (R 3,22). Slávnejšie je odpustiť než odsúdiť; dať život, než ho zničiť (verš 9). Sláva prvej zmluvy sa preto pred tou druhou úplne stráca (verš 10). Okrem toho je pravda, že židovstvo sa „míňa“, zatiaľ čo kresťanstvo „zostáva“ (verš 11). Porovnajte s Listom Hebrejom 8,7-8.

Apoštol vykresľuje ešte jeden kontrast (verš 12) medzi týmito dvoma systémami. Menovite zrozumiteľnosť a jasnosť v porovnaní s nejasnosťou a mnohoznačnosťou ich jednotlivých služieb (verše 12-15). Apoštol použil „úžasnú jasnosť reči“, zatiaľ čo učenie obradného zákona bolo v znameniach a symboloch. Navyše, mysle Izraelitov boli zaslepené tak, že na ich očiach bol závoj. Preto, keď sa čítali Mojžišove tabuľky, neboli schopní vidieť za symbol Predobrazu. Tento závoj zostáva na nich dodnes a bude aj naďalej, kým sa neobrátia k Pánovi (verše 15,16). Doslova povedané: zmluva zo Sinaja bola službou odsúdenia a smrti a jej sláva sa musela zahaliť. Mala však aj „koniec“ (verš 13), ktorý Izrael nemohol vidieť. Tento koniec uvidia v nastávajúci deň. Zatiaľ máme dovolené čítať Starú zmluvu bez závoja a chápať, že „duchom“ toho všetkého je Kristus.

Jazyk 17. verša je akosi zahmlený: „Pán je však Duch“, čo neznamena, že Kristus je Duch svätý. „Duch“ tu znamená to isté, ako vo verši 6: „Spôsobom ducha, a nie starým spôsobom litery.“ (Porov. R 7,6). Mojžišov systém sa nazýva „litera“, lebo bol úplne objektívny a nemal nijaký vnútorný princíp ani moc. Evanjelium sa však zaoberá srdcom a poskytuje duchovnú moc (R 1,16). Navyše, Kristus je duchom, životom, srdcom a stredobodom celého obradu a slávností judaizmu. On je kľúčom Starej zmluvy, lebo sa o ňom píše „vo zväzku knihy“. Kristus je duchom a životom kresťanstva. On je „oživujúcim Duchom“ (1K 15,45). „A kde je Duch Pánov, tam je sloboda“ (2K 3,17) Mimo Krista je hriešnik, či už žid, alebo pohan, v otroctve; otrokom hriechu a zajatcom diabla. Ak však vyslobodzuje Syn, vyslobodzuje určite (Jn 8,32).

Apoštol napokon dáva do protikladu dve slávy: slávu spojenú so Starou Zmluvou - žiaru na Mojžišovej tvári, keď dával zákon so slávou Novej Zmluvy v osobe Krista. „Keď my, všetci, s odhalenou tvárou, akoby v zrkadlo, pozeráme na slávu Pána, premieňame sa na ten istý obraz zo slávy do slávy - a to mocou Pána, ktorý je Duch.“ Všimnime si najprv spojenie „my všetci“! Mojžiš vidí slávu Pána na vrchu sám; teraz ju však vidí každý kresťan. Všimnime si tiež spojenie „s odhalenou tvárou“, pretože Izrael sa bál hľadiť na žiarivú a vznešenú Mojžišovu tvár. Nakoniec, „premieňame sa na ten istý obraz“. Zákon nemal moc obracať alebo očisťovať. Služba evanjelia má však moc pretvárať pôsobením Ducha. Tí, ktorých táto moc zachránila a ktorí sú uchvátení Kristom tak, ako Božie slovo („zrkadle“) vopred ustanovilo, sa jeho obrazu pomaly prispôbujú. Nakoniec, keď „ho uvidíme takého, aký je“ (1Jn 3,2), budeme takí „ako on“ - úplní, dokonalí naveky.

Tretia kapitola

KRISTOVA BLAHOSKLONNOSŤ

Kvôli presnosti treba rozlišovať medzi Kristovou blahosklonnosťou a poníženosťou. Väčšina spisovateľov si ich totiž zamieňa. Tento rozdiel spôsobuje Duch svätý (F 2,7-8). Kristus sa po prvé, „zriekol tejto hodnosti“; po druhé, „ponížil sa“. Blahosklonnosť Boha Syna spočívala v tom, že keď sa Slovo stalo telom, na seba vzal našu prirodzenosť. Jeho poníženosť spočíva v následnom ponížení a utrpení, ktoré znášal v ľudskej prirodzenosti. Prevzatie ľudskej prirodzenosti samo osebe nebolo súčasťou Kristovej poníženosti, lebo On stále zotrval vo svojej slávnej vyvýšenosti. Jeho zjednotenie sa so stvorenou bytosťou, oživeným prachom, bolo však pre Boha Syna výrazom nekonečnej blahosklonnosti.

„On, hoci mal Božiu podobu a svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za ulúpenú, zriekol sa tejto hodnosti, keď vzal na seba podobu otroka, stal sa podobný ľudom a zjavil sa ako človek, ponížil sa, a stal sa poslušným až na smrť, a to na smrť na kríži. Preto Ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno nad každé meno“ (F 2,6-9).

Tieto verše mapujú cestu Spasiteľa od jeho najvyššej slávy až po najhlbšie poníženie a späť k jeho najvyššej úctyhodnosti. Aká len bola jeho cesta podivuhodná! A aké strašné je, že opis jeho cesty sa mal stať bojiskom teologických sporov! Hrozný úpadok ľudskeho srdca sa v niekoľkých bodoch ukázal ešte desivejší, ako pri rúhaniach, ktoré na tieto verše padali.

Pohľad na kontext (F 2,1-5) hneď odhalí praktický

zámer apoštola, povzbudiť kresťanov k vzájomnému duchovnému spoločenstvu, aby boli jednomyseľní a navzájom sa milovali, aby boli pokorní a jednoduchí a viac si vážili druhých ako seba. Aby to podporil, dáva v týchto veršoch za príklad nášho Pána. Máme mať takú myseľ, ducha, zvyky, odriekanie, schopnosť sebaobety a poslušnosť voči Bohu ako on. Ak nás má vo svojom čase povýšiť, musíme sa pokoriť pred mocnou Božou rukou (Porov. 1Pt 5,6). Aby nám Duch svätý mohol ukázať Kristov príklad v jeho najjasnejších farbách, poukazuje na miesto, ktoré Spasiteľ zastáva vo večnosti, kde najvyššia dôstojnosť a sláva patrí jemu, a pripomína nám jeho nesmiernu zhovievavosť a poníženie, do hĺbky ktorých zostúpil pre naše dobro.

„Hoci mal Božiu podobu.“ To v prvom rade potvrdzuje absolútnu božskosť Syna, lebo ani jedna bytosť by - bez ohľadu na postavenie v rebríčku bytostí - nemohla byť v „Božej podobe“. Synov vzťah k Bohu vyjadrujú tri definície. Podľa prvej zostáva stále „v podobe“ Boha, v ktorom sa vidí. Podľa druhej definície je obrazom neviditeľného Boha (Porov. Kol 1,15), ktorého vyjadrenie hovorí o jeho prejavovaní sa voči nám (Porov. 2K 4,6). Tretia definícia hovorí, že je „odbleskom jeho slávy a obrazom jeho podstaty“ (Hb 1,3). Tieto definície zároveň kombinujú pojmy, ktoré podnecuje forma a podoba, skrátka, celá Božia povaha spočíva v Kristovi a cez neho sa prejavuje Boh a prihovára sa nám.

„Hoci mal“ alebo trval (božská osoba netrvá). Je sám osebe; vždy mal „Božiu podobu“. „Podoba“ (toto grécke slovo sa nachádza v Novej zmluve už iba v Liste Filipanom 2,7 a v Markovom evanjeliu 16,12) hovorí o tom, čo je zjavné. „Božia podoba“ je výraz, ktorý zdanlivo označuje jeho viditeľnú slávu, zjavenú velebnosť a prejavovanú zvrchovanosť. Syn Boží mal od večnosti všetky znaky božskosti a bol zbožňovaný v celej božskej nádhre. „To Slovo bol Boh“ (Jn 1,1).

„Svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za ulúpenú.“

Takmer každé slovo v tomto verši môže vyvolať spor. My však veríme v Prozreteľnosť. Dosť na to, aby sme sa nemuseli znepokojovať, či Boh pri preklade autorizovanej verzii tejto knihy ochráni prekladateľov pred vážnymi chybami. Prvá časť vety nášho verša objektívne opisuje božskú vznešenosť Syna, druhá potvrdzuje jeho subjektívne vedomie. Slovo „nepovažoval“ vyjadruje minulé čas. Slovo vyjadrujúce „ulúpenie“, neznamená skazu alebo korisť, ale spôsobenie škody. Syn svoju rovnosť s Otcom a Duchom svätým nezískal tým, že by si uzurpoval moc.

„Svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za ulúpenú.“ To, že Kristus rovnosť s Bohom právom a úplne považoval za to, čo mu patrí, sa tu vyjadruje negáciou. Bola bez debaty jeho právom. Takúto rovnosť Kristus nepovažoval za narušenie kohosi výsady. Považoval sa za hodného mať právo na všetky božské počty. Lebo on je jednou z troch večných, podstatných a slávnych Božích osôb. A Synovi patrí rovnako úplná a dokonalá rovnosť, ako ostatným dvom božským osobám. On má rovnako nepopierateľný podiel. Šiesty verš obsahuje nepopierateľný odkaz na pád Satana, ktorý hoci bol „jagavým cherubom“ (Ez 28,14), bol nekonečne pod Bohom, a predsa siahal po rovnosti s ním. „Vystúpim na výšiny oblakov, podobný budem Najvyššiemu.“ (Iz 14,14).

Nech sa grécke slovo pre „ulúpenie“ prekladá akokoľvek, túto vetu zvýrazňuje pojem „rovnocenný“. Ak znamená skutočnú a úplnú rovnosť s Bohom, tak dôkaz o absolútnej božskosti Spasiteľa je nevyvrátený. Ako teda treba určiť presný význam tohto pojmu? Nie tým, že sa obrátíme na Homéra, či iného pohanského spisovateľa, ale tak, že skúsime nájsť význam jemu príbuzného slova/ =synonymum?/. Ak možno určiť presné vyjadrenie tohto prídavného mena, môžeme si byť istí príslovkou. Prídavné meno nachádzame v niekoľkých úryvkoch (??? - ale v žiadnom z nasledujúcich, aspoň nie podľa Slov. ekum. prekladu Biblie) (Mt 20,12 =

tu je použité „na roveň“!, nie príd. meno!; Lk 6,34 - ani tu nie je príd. meno!; Jn 5,18: tu je použité „robit sa rovným Bohu“; Sk 11,17 - tu je „taký istý dar...“; Zj 21,6 - tu je o niečom úplne inom). Niektoré úryvky sa odvolávajú nielen na podobnosť, ale aj na skutočnú a úplnú rovnosť /alebo rovnocennosť?/ Krista s Bohom. Takže sila tejto vety je paralelná [=tvorí paralelu ?/ s vyjadrením „ja a Otec sme jedno“ (Jn 10,30).

Kristove slová „Otec je väčší ako ja“ (Jn 14,28) nepopierajú jeho predošlé vyjadrenie z Jánovho evanjelia 10,30. Vo Svätom Písme niet protirečenia. Každému z týchto úryvkov môžeme dať plnú moc (?? Splnomocniť?) bez toho, žeby bol medzi nimi rozpor. Jednoduchý spôsob ako si uvedomiť ich dokonalý súlad, spočíva v pochopení, že Písmo predstavuje nášho Spasiteľa v dvoch hlavných postavách: ako Boha Syna, druhú osobu Trojice a ako Spasiteľa, Bohočloveka, Slovo, ktoré sa stalo telom. Predtým ho opisuje ako toho, ktorý vlastní všetky prednosti božstva; neskôr, ako Božieho služobníka. Keď o sebe z hľadiska podstaty svojho bytia hovorí on sám, mohol by kategoricky vyhlásiť: „Ja a Otec sme jedno“. Podstatou aj povahou. Keď o sebe hovorí z pozície svojho spasiteľského postu, mohol by povedať: „Otec je väčší ako ja“. Nie z hľadiska povahy, ale výstižnosti.

Každý z použitých výrazov (F 2,6) vytvoril Duch svätý zámerne, aby zdôraznil vznešenosť Kristovej osoby. On má slávu, ktorá sa rovná Božej a nesporné právo na ňu, bez toho, žeby to považoval za lúpež a odmietal ju. Jeho sláva nie je náhodná ani mimoriadna, ale podstatná a základná, a možná len v „podobe Boha“. Medzi nekonečným a konečným večným a časným, Stvoriteľom a stvorením nemôže byť zhoda. „Komu ma teda pripodobníte? Komu sa budem rovnať? vraví Svätý.“ (Iz 40,25). To je výzva samotného Boha. Takže, ak by sa akékoľvek stvorenie považovalo za „rovné Bohu“, bola by to najväčšia krádež a najvyššie rúhanie.

„Zriekol sa tejto hodnosti.“ Význam týchto slov si

vysvetľujeme tými, ktoré nasledujú po nich. Syn, ako osoba Svätej Trojice, nenástojil na svojich osobných právach, ale dobrovoľne sa ich vzdal. Velebné počty Stvoriteľovi dobrovoľne odložil bokom, aby sa zjavil v podobe stvorenia - padnutého človeka. Vzdal sa svojho nadradeného postavenia a vstúpil do postavenia služobníka. Hoci svojou velebnosťou a slávou sa rovnal Bohu, s radosťou sa odovzdal do vôle svojho nebeského Otca (Jn 6,38). Tým voči nám prejavil svoju s ničím neporovnateľnú blahosklonnosť. Ten, ktorý mal dedičné právo na Božiu podobu, strpel, aby jeho sláva bola zatienená, jeho česť ponížená v prachu a on sám pokorený najpotupnejšou smrťou.

„Keď vzal na seba podobu otroka.“ Keď to urobil, netrval na tom, aby bol všetkým tak, ako predtým. Naopak prijal niečo, čím predtým nebol. Jeho božská povaha sa nezmenila, ale jeho božská osoba sa zjednotila s ľudskou prirodzenosťou. „Ten, ktorý je Bohom, nemôže už byť Bohom tak, ako ten, čo nie je Bohom, už nemôže byť Bohom“ (John Owen). Neprestala mu patriť nijaká z jeho božských vlastností, lebo od jeho osoby sú také neoddeliteľné ako teplo od ohňa. Jeho velebnú slávu však načas zahalil prechodný závoj ľudského tela. Tento výrok nezatieni ani text z Jánovho evanjelia 1,14: „Hľadeli sme na jeho slávu“ (čo vysvetľuje Mt 16,17). To je v protiklade so zaťatým davom, pred ktorým sa zjavil ako „koreň z vyprahnutej zeme“, pričom nemal „postavu ani dôstojnosť“ (Iz 53,2).

Sám Boh bol „zjavený v tele“ (1Tim 3,16). Ten, ktorý sa narodil v betlehemských jaslach, bol „mocný Boh“ (Iz 9,6 - tu je iné: „Veľká bude jeho vláda...“) ohlasovaný ako „Kristus Pán“ (Lk 2,11). Nech o tom nik nepochybuje! Totiž keby bol Kristus „zbavený“ ktorejkoľvek zo svojich osobných vlastností, keby odložil bokom všetky božské vlastnosti, nemali by takú nekonečnú hodnotu vyrovnania /? nie „vykúpenie“?/ ani obeta. Vtelením sa sláva jeho osoby nezmenšila ani v najmenšom, hoci čo do

veľkosti ju zakrývala nízka podoba otroka, ktorú prijal. A keď zostúpil na zem, bol stále „rovný s Bohom“. Ľudia ukrižovali „Pána slávy“ (1K 2,8).

„Keď vzal na seba podobu otroka.“ To bol z jeho strany prejav nesmiernej zhovievavosti, hoci my celkom nedokážeme pochopiť nekonečnosť Synovho poníženia. Ak sa ponížil Boh, „ktorý sídli vysoko a hľadá do hĺbín“ (Ž 113,5-6), o čo viac sa to stalo vtedy, keď sa stal „telom“ a bol medzi najnižšími. Vstúpil do úlohy, ktorá ho umiestnila hlboko pod Božiu úroveň (Jn 14,28 - tu sa o tom vôbec nehovorí; 1K 11,3 - tu je niečo celkom iné). Načas sa stal „o niečo menším, ako sú anjeli“ (Hb 2,7); bol „pod zákonom“ (G 4,4). Stal sa nižším ako človek za bežných podmienok, lebo bol „potupou pre Ľudí a Ľudom opovrhnutý“ (Ž 22,6 - ale tu je niečo celkom iné: „Volali k tebe a boli zachránení. Dúfali v teba a neboli zahubení.“, možno myslí verš 7: „Som ako červ, nie ako človek; Ľuďom som na posmech, ba aj vlastní ma zavrhlí.“).

Taký je teda zmysel slov „tak zmýšľajte medzi sebou, ako Kristus Ježiš“ (F 2,5). Kresťan naliehavo potrebuje hľadať milosť, aby sa vedel uspokojiť aj s tým najnižším miestom, ktoré mu určí Boh a Ľudia, aby bol pripravený vykonávať aj tú najpodradnejšiu službu a aby vedel byť čímkoľvek a robiť čokoľvek na slávu Božiu.

Štvrtá kapitola

KRISTOVA ĽUDSKOSŤ

Pravdivo sa hovorí:

Mať na Krista správny pohľad je nevyhnutné, ak chceme správne veriť a správna viera je zase nevyhnutná, ak chceme byť spasení. Stroskotať na základoch viery znamená stroskotať úplne. Keďže Immanuel, Boh s nami, je veľký objekt viery, rovnako deštruktívne je mýliť sa v názoroch na jeho večné Božstvo alebo na jeho svätú ľudskosť. Sú otázky pravdy, ktoré nie sú podstatné, hoci chybné pohľady na ktorúkoľvek z nich vedú k dôsledkom, ktoré Boha rovnako zneuctujú aj v dôležitosti a veľkosti. Sú však aj isté základné pravdy, pri ktorých schybiť znamená naveky zabezpečiť mýliacim sa a neveriacim najtemnejšiu temnotu (J. C. Philpot, 1859).

Mať vo svojich srdciach naozaj večný život znamená poznať Krista ako Boha, ako človeka aj ako Bohočloveka, a to prostredníctvom božského zjavenia jeho osoby. Jeho nemožno spoznať inak, než prostredníctvom tohto božského alebo zvláštneho zjavenia. „Ale keď sa tomu, ktorý si ma vybral od lona matky a svojou milosťou povolal, zapáčilo zjaviť vo mne svojho Syna.“ (G 1,15-16)... Zdanlivé pochopenie jeho osoby možno získať dôsledným štúdiom Písma, živé poznanie Krista však treba komunikovať (? porovnávať) s výsostou (Porov. Mt 16,17). Teoretické a teologické poznanie Krista môže získať aj telesný človek. Spásonosný a dušu premieňajúci pohľad na neho (Porov. 2K 3,18) však obnovenému človeku dáva iba Duch (Porov. 1Jn 5,20).

„Zriekol sa tejto hodnosti, keď vzal na seba podobu otroka, stal sa podobný Ľuďom“ (F 2,7). Prvú vetu (a pred-

chádzajúci verš) sme mali pred očami v posledných dvoch kapitolách. Tieto dve vyjadrenia, nad ktorými sa tu zamýšľame, sa porovnávajú (a sú na vysvetlenie) s vyjadreniami v 6. verši. Posledná veta 7. verša je exegézou predošlej vety. Slová „stal sa podobný ľuďom“ sa týkajú ľudskej prirodzenosti, ktorú Kristus prijal. Vyjadrenie „podoba otroka“ označuje postavenie alebo stav, do ktorého vstúpil. Zvrat „rovný Bohu“ sa vzťahuje na božskú povahu a slová „podoba Boha“ označujú jeho prejavenu slávu v pozícii Pána všetkého.

Kristova ľudskosť bola jedinečná. História nám nedáva žiadnu analógiu a jeho ľudskosť nemožno ilustrovať ani na ničom v prírode. Nedá sa porovnať nielen s našou padlou ľudskou prirodzenosťou, ale ani s prirodzenosťou Adama pred pádom. Pán Ježiš sa narodil do úplne iných podmienok, ako boli tie, v ktorých sa objavil Adam, ale hriechy a žiale jeho ľudu spočívali na ňom od počiatku. Jeho ľudskosť nevznikla ani prirodzeným vývojom (ako naša), ani stvorením, ako v prípade Adama. Kristovu ľudskosť nadprirodzene počala panna (Iz 7,14) priamym pôsobením Ducha Svätého. „Dal“ to tak Boh (Hb 10,5); a predsa sa „narodil zo ženy“ (Porov. G 4,4).

Kristova ľudskosť je jedinečná aj v tom, že ešte nikdy neexistovala sama o sebe. Večný Syn (vo chvíli Máriinho počatia) prijal ľudskú prirodzenosť, nie však ľudskú osobu. Tento dôležitý rozdiel si vyžaduje dôkladné uvažovanie. Pod pojmom „osoba“ sa myslí inteligentná bytosť, ktorá existuje sama osebe. Druhá osoba Trojice prijala ľudskú prirodzenosť a dala jej bytie zjednotením sa s vlastnou božskou osobou. Nebola by to ľudská osoba, keby sa nebola zjednotila s Božím Synom. Keď sa s ním však zjednotila, nemohla sa volať osobou, lebo nikdy nejestvovala sama osebe tak, ako iní ľudia. Odtiaľ pochádza moc toho svätého, „čo sa narodí z teba“ (Lk 1,35). Pre božskú osobu nebolo možné prijať do zjednotenia s ním ďalšiu osobu, ktorá by existovala sama zo seba. Pre dve osoby, ktoré zostávajú dvomi, je protirečením stať

sa jednou osobou. „Dal si mi telo“ (Hb 10,5). Zámeno „mi“ tu označuje božskú Osobu, „telo“ zase prirodzenosť, ktorú na seba Kristus vzal.

Ľudskosť Krista bola skutočná. „Keďže všetky deti sú z krvi a tela, rovnako aj on si prisvojil krv a telo... Preto sa vo všetkom musel pripodobniť bratom“ (Hb 2,14;17). Prijal celú ľudskú prirodzenosť - ducha, dušu aj telo. Svoju ľudskú prirodzenosť si Kristus nepriniesol z neba (ako niektorí čudne a chybné usudzujú z verša 1K 15,47). Tá vznikla z podstaty jeho matky. Tým, že sa odel do tela a krvi, odel sa zároveň do ľudských citov, aby sa v ničom neodlišoval od svojich bratov okrem hriechu.

„Ak tvrdíme, že Kristus je Bohom, nikdy nestraťme presvedčenie, že s najväčšou pravdepodobnosťou je aj človekom. Nie poľudšteným Bohom ani zbožšteným človekom. Pokiaľ ide o jeho Božstvo, je čisté, rovné a večné tak, ako Božstvo jeho Otca. Pokiaľ však ide o jeho dokonalú ľudskosť, bola vo všetkých ohľadoch taká, ako v prípade celého ľudstva, okrem hriechu. Jeho ľudskosť je skutočná, lebo on sa narodil. Ležal v tele matky a narodil sa v plnosti času. Bránou, ktorou vstupujeme do prvých chvíľ nášho života my, prešiel aj on. Nebol stvorený, ani sa nepremenil, jeho ľudskosť bola splodená a vrodená. To, že sa narodil, ako aj okolnosti jeho narodenia, hovoria o tom, že je úplne ľudský. Bol taký slabý a krehký, ako ostatné deti. Nebol dokonca ani kráľom, iba človekom. Tých, ktorí sa narodili v starobylych mramorových sálach a odievali sa do purpurových šiat, obyčajní ľudia považovali za nadradenú rasu. Toto dieťa však bolo zavinuté do plienok a jasle boli jeho kolískou, aby vyšla najavo skutočná ľudskosť jeho bytia.

Keď rástol, celý jeho rast ukazoval, akým úplným človekom je. Nevytiahol sa naraz do plnej mužnosti, ale rástol v múdrosti a dôležitosti. V prospech Boha i človeka. Keď dospel, dostal na čelo znak mužnosti. „V pote tváre budeš jesť chlieb“ je spoločným dedičstvom všetkých a ani on sa tomu nevyhol. Stolárska dielňa bola Spasiteľovi svedectvom osídien. A keď sa stal kazateľom

a prorokom, čítame o ňom takéto významné slová: „Ježiš bol ustatý z cesty, a tak si sadol k studni“. Nachádzame ho, ako sa potrebuje utiahnuť k odpočinku a pospať si. Drieme vzadu na loďke, ktorá sa zmieta uprostred búrky. Bratia, ak je smútok známkou skutočnej mužnosti a „človek sa rodí pre trápenie, ako iskry vzlietajú vozvých“, to je bezpochyby najpravdivejší dôkaz toho, že Ježiš Kristus bol človekom. Ak je hlad a smäd znakom toho, že človek nie je prelud, tak ani jeho mužnosť nebola fikciou. Skutočnosť, že sa stretával so svojimi spoločníkmi, jedol a pil tak, ako oni, je dôkazom pre tvoj rozum, že bol človekom. Raz ho vidíš sedieť na hostine, inokedy žehnať svadobný stôl a pri inej príležitosti je hladný a „nemá kde hlavu skloniť“ (C. H. Spurgeon).

Tí, ktorí popierajú Kristov pôvod skutočnej ľudskosti v jeho matke, podrývajú vykúpenie. Jeho pravé bratstvo (Porov. Hb 2,11) s nami záviselo od skutočnosti, že svoju ľudskosť dostal od Márie. Bez toho by nemohol byť ani prirodzene, ani zákonne zjednotený so svojím ľudom. A toto zjednotenie sa muselo stať súčasťou podstaty jeho reprezentatívnej postavy „posledného Adama“. Aby sa mohol stať našim Goelom (Vykupiteľom), jeho ľudskosť nemohla pochádzať z neba, ani ju nemohol v okamihu stvoriť Boh, ale musela byť odvodená tak, ako naša, od ľudskej matky. S tým rozdielom, že jeho ľudskosť v zmluve s Adamom neexistovala, aby nespôsobovala vinu alebo poškrvnu.

„Kristova ľudskosť bola svätá.“ V podstate áno, lebo pochádzala „z Ducha Svätého“ (Mt 1,20). No absolútne tiež, lebo bola v zjednotene s Bohom, so Svätým. Túto skutočnosť výslovne potvrdzuje Lk 1,35: „to sväté“ je v kontraste s tým, že „všetci sme boli podobní nečistému“ (Iz 64,5), pretože sme sa zrodili „v neprávosti“ a boli sme počatí v „hriechu“ (Ž 51,7). Hoci Kristus sa naozaj zúčastňoval na našej prirodzenosti, predsa bol svätý, nevinný, nepoškrvnený a oddelený od hriešnikov (Porov. Hb 7,26). Preto mohol povedať: „Prichádza totiž knieža tohto

sveta. Nič vo mne nie je jeho.“ (Jn 14,30). V jeho čistej ľudskosti nemohlo byť nič, čo by mohlo reagovať na hriech alebo Satana.

Naozaj bolo pozoruhodné, že bol človekom stvoreným na Boží obraz (Porov. 1M 1,26). V údive a chvále sa však skloňme pred úžasnou Božou zhovievavosťou, ktorá sa prejavila na obraze človeka! Ako to len dokazuje veľkosť jeho lásky a bohatstvo jeho milosti! Pre svoj ľud a jeho spásu prijal večný Syn ľudskú prirodzenosť a ponížil sa až na smrť. Zahalil svoju slávu, aby mohol odstrániť našu hanbu. Nasledovníci takéhoto Spasiteľa sa naveky musia zriecť pýchy.

Vzhľadom na to, že „človek Kristus Ježiš“ (1Tim 2,5) žil na tomto svete tridsaťtri rokov, zanechal „príklad, aby ste kráčali v jeho šľapajach“ (1Pt 2,21). On „hriechu neučinil“, nemali by sme ani my (1K 15,24). „Ani lesti nebolo v jeho ústach“, ani v našich by nemalo byť (Kol 4,6 - tu je niečo celkom iné). „Keď mu nadávali, on nenadával“, nesmú tak konať ani jeho nasledovníci. Bol unavený telom, ale nie konaním dobra. Pretrpel hlad a smäd, a predsa nikdy nešomral. On „nehľadal, čo by sa páčilo jemu“ (R 15,3), teda ani my by sme nemali (Porov. 2K 5,15). Vždy robil to, čo sa páčilo Otcovi (Jn 8,29). To musí byť vždy aj naším cieľom (Porov. 2K 5,9).

KRISTOVA OSOBA

Zmocňuje sa nás strach a chvenie pri tejto vážnej a svätej téme. Kristovo meno je „Predivný radca“ (Iz 9,5) a aj Boží anjeli majú príkaz klaňať sa mu (Porov. Hb 1,6). Bez toho, aby sme ho skutočne poznali, nemôžeme byť spasení (Jn 17,3). „Každý, kto popiera Syna“ (jeho božskosť alebo jeho skutočnú a svätú ľudskosť), „nemá ani Otca.“ (1Jn 2,23). Tí, ktorým Duch pravdy odovzdáva nadprirodzené zjavenie Kristovho bytia, sú požehnaní trojnásobne (Mt 16,17). Bude ich viesť k jedinej ceste v múdrosti a radosi, „lebo v ňom sú ukryté všetky poklady múdrosti a poznania“ (Kol 2,3), kým ich nevezme tam, kde je on a kým naveky neuvidia jeho nebeskú slávu (Jn 17,24). Naším stálym cieľom by malo byť čoraz väčšie pochopenie Pravdy, ktorá sa týka Kristovej osoby.

„Vpravde, veľké je tajomstvo pravej nábožnosti: Zjavený bol v tele“ (1Tim 3,16). Z pohľadu takéhoto božského vyhlásenia je zbytočné a zároveň bezbožné, aby sa ktokoľvek snažil objasniť úžasnú a jedinečnú osobu Pána Ježiša. Nie je možné, aby ho pochopila akákoľvek konečná bytosť. „Nikto nepozná Syna, iba Otec“ (Mt 11,27). Predsa však máme výsadu rásť v „poznání nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista“ (2Pt 3,18). Tak isto je povinnosťou jeho služobníkov udržiavať v popredí záujmu osobu Bohočloveka tak, ako ho zjavuje Sväté Písmo, ako aj upozorňovať na chyby, ktoré by jeho slávu zatienovali.

Ten, ktorý sa narodil v betlehenských jaslách, bol „Mocný Boh“ (Iz 9,5), „Emanuel“ (Mt 1,23), veľký Boh a náš Spasiteľ (Porov. Tit 2,13). Je zároveň skutočným človekom s duchom, dušou a telom, lebo tieto znaky sú pre ľudskú

prirodzenosť dôležitú. Nikto by nemohol byť človekom, keby ich nemal. Kristova ľudskosť však nie je vzdialenou osobou („to sväté“, Lk 1,35) oddelenou od jeho božstva, lebo nikdy predtým, ako sa spojila s jeho božskosťou, neexistovala oddelene. Je Bohočlovek, a predsa „jeden Boh“ (Ef 4,5). Tak sa tu narodil, žil na tomto svete, zomrel, opäť vstal z mŕtvych, vystúpil na nebesia a je v nich na celú večnosť. Je jedinečný, ako taký a stal sa predmetom večného údivu pre všetky sväté bytosti.

Kristova osoba je zložená. Dve oddelené prirodzenosti tvoria jednu jedinečnú osobu, nie sú však navzájom prepojené, ale sú si vzdialené a odlišné. Ľudská prirodzenosť nie je božská, ani v podstate nebola zbožštená, lebo nemá nijaké Božie vlastnosti. Kristova ľudskosť, či ju berieme absolútne alebo oddelene, nie je ani všemocná, ani vševedúca, ani všadeprítomná. Naproti tomu, jeho božskosť nie je bytosťou a nemá nijakú z vlastností, ktoré by jej prináležali. To, že vzal na seba ľudskú prirodzenosť, na jeho božskom bytí nič nezmenilo. Práve božská osoba s ním spojila svätú ľudskosť, a hoci jeho náležitá sláva bola čiastočne zatienená, neprestala existovať. A neprestali v ňom pôsobiť ani jeho božské vlastnosti. Ako Bohočlovek je Kristus „prostredníkom“ (1Tim 2,5). On jediný bol vhodný na to, aby stál medzi Bohom a človekom a zmieril ich.

Musíme trvať na tom, že v jednej Kristovej osobe sa zjednotili dve prirodzenosti, ale každá z nich má svoje vlastnosti. Podobne, ako ľudská duša a telo, hoci sú zjednotené. Takto s nami Kristus vo svojej božskej prirodzenosti nemá nič spoločné - nič konečné, odvodené, ani od ničoho závislé. Vo svojej ľudskej prirodzenosti však bol, okrem hriechu, vo všetkom podobný svojim bratom. V tejto prirodzenosti sa narodil v čase, a teda neexistoval od večnosti. Vyrástol poznávaním a na iných dôležitých veciach. V jednej jeho povahe bolo všeobecné poznanie všetkého, v druhej nič, iba to, čo získal komunikáciou alebo pôvodom. V jednej

prirodzenosti mal nekonečnú a zvrchovanú vôľu Boha, v druhej vôľu stvorenia. A hoci ľudská vôľa v ňom neprotirečila božskej, musela sa podrobiť podobne, ako dokonalé bytosti.

Nevyhnutnosť dvoch prirodzeností v jednej osobe nášho Spasiteľa je teda úplne zrejma. Bolo vhodné, že sprostredkovateľ bol Bohom a človekom zároveň, aby mohol mať účasť na prirodzenosti oboch a stať sa prostredníkom medzi nimi, vyplňať vzdialenosť a navzájom ich zblížovať. Len tak nám bol schopný odovzdať svoje dobrodenia a iba tak mohol vyrovnáť náš dlh. Ako povedal holandský teológ Witsius (1690): „Nik v nás nemôže obnoviť skutočnú slobodu len Boh. Keby nás mohlo spasiť iné stvorenie, stali by sme sa osobným vlastníctvom tohto stvorenia: byť slobodný a zároveň služobníkom stvorenia by si však protirečilo. Takže rovnako platí, že večný život nám nemôže dať nik iný, než Boh. Preto sú tieto dve veci spojené: „pravý Boh a večný život“ (1Jn 5,20)“.

Bolo rovnako potrebné, aby sa sprostredkovateľ stal človekom. Aby vstúpil do nášho zákonného priestoru, podliehal Zákonu, dodržiaval ho a mal prospech z jeho dodržiavania. „Ale keď prišla plnosť času, Boh poslal svojho Syna narodeného zo ženy, narodeného pod zákonom“ (G 4,4). Všimnite si tú postupnosť! Najprv sa Ježiš musel „narodiť zo ženy“ a až potom „pod zákonom“. Navyše musel znášať prekliatie Zákona a strpieť jeho trest. Mal byť uznaný za „hriešneho“ na prospech svojho ľudu. Mzdou hriechu je však smrť. Keby na seba nevzal prirodzenosť pripúšťajúcu smrteľnosť, bolo by to pre neho nemožné. „Keďže všetky deti sú z krvi a tela, rovnako aj on si prisvojil krv a telo, aby smrťou zničil toho, ktorý mal moc nad smrťou, t. j. diabla“ (Hb 2,14).

Osoba Bohočloveka je teda jedinečná. Jeho narodenie nie je neporovnateľné s ničím a jeho existencia nemá nijakú analógiu. Nemožno ho vysvetliť priradením k triede, ani ilustrovať na nijakom príklade. Zatiaľ čo Písmo

odhaľuje všetky prvky jeho osoby, nepodáva jej vyčerpávajúcu definíciu, ani prvkov, ktoré ju tvoria, ani ich vzájomných vzťahov. „Tajomstvo“ je, samozrejme, veľké. Ako je možné, že tá istá osoba je nekonečná aj konečná, všemohúca i bezmocná? Kristus úplne presahuje naše chápanie. Ako sa môžu dvaja úplní duchovia spájať v jednej osobe? Ako môžu dve vedomia, dvojaké chápanie, dve pamäte a dve vôle tvoriť jednu osobu? To nedokáže vysvetliť nikto. Nie sme však povolani vysvetľovať to. Obe prirodzenosti jednej osoby konajú v súlade. Vlastnosti a skutky oboch prirodzeností sa týkajú jednej osoby - Krista. Ten, ktorý dal svoj život za ovcu, mal rovnakú slávu s Otcom ešte pred stvorením sveta!

Táto úžasná osobnosť sa však nesústreďuje vo svojej ľudskosti. Ani nie je zlúčeninou, ktorú niekto vytvoril vtedy, keď mocou Ducha Svätého spojil dve prirodzenosti v tele Panny Márie. Jeho osobnosť nevznikla tak, že k Bohu bola pridaná ľudskosť. Svätá Trojica je večná a nemenná. Nová osoba - Bohočlovek - nenahrádza druhú osobu Svätej Trojice, ani tým nevzniká štvrtá osoba. Kristova osoba je večné Slovo, ktoré len v čase mocou Ducha Svätého v panenskom tele prijalo ľudskú prirodzenosť (vtedy nie človeka, ale Abrahámovho semena) do osobného zjednotenia so sebou samým. Jeho osoba je večná a božská. Jej súčasťou sa stala jeho ľudskosť. Stredom (stredobodom?) jeho osobnosti je vždy večné a osobné Slovo alebo Boží Syn.

Hoci neexistuje analógia, na ktorej by sme mohli ilustrovať tajomnú osobu Krista, najpozoruhodnejší vzor nachádzame v 2M 3,2-6. Znakom Božej prítomnosti immanentnej v človeku, Ježišovi Kristovi, bol „ohnivý plameň“ uprostred „kra“. Všimnite si, že ten, ktorý sa zjavil Mojžišovi, sa v prvom rade označuje za „Hospodinovho anjela“, ktorý oznamuje vzťah Krista k Otcovi ako „anjela (posla) zmluvy“! Tento anjel však Mojžišovi povedal: „Som Boh Abrahámov“, čo značí to, čím skutočne bol. Oheň, ako znamenie toho, ktorý je „spaľujúcim ohňom“,

sa zjavuje v kríku (pozemskej veci), kde horel, no ker nezhorel. Bol to pozoruhodný náznak „plnosti božstva“ prebývajúcej v Kristovi (Kol 2,9). Keď čítame o priazni „Toho, ktorý sídli v kre“ (5M 33,16), prichádzame na to, že toto je význam znamenia.

Veľké tajomstvo Svätej Trojice tkvie v tom, že jeden Duch naveky prebýva v troch odlišných osobách. Tajomstvo Kristovej osoby spočíva v tom, že dvaja odlišní duchovia (božský a ľudský) tvoria jednu osobu. Ak popierame zjednotenie jeho osoby, ponárame sa do bažín omylov. Kristus je Bohočlovek. Kristovu ľudskosť nepohltila jeho Božskosť, naopak. Jeho ľudskosť si zachováva svoju vlastnú charakteristiku, čo vidno z Písma, ktoré hovorí, že „Ježiš napredoval v múdrosti, veku a obľube u Boha, i u ľudí.“ (Lk 2,52). Kristus je nekonečný aj konečný, sebastačný i závislý, lebo jeho osoba zahŕňa dve odlišné prirodzenosti, božskú aj ľudskú.

Druhá osoba Svätej Trojice vytvorila pri vtelení zjednotenie medzi sebou a ľudským duchom, dušou a telom. Tieto dve Kristove povahy zostali a zostávajú odlišné a ich vlastnosti alebo schopnosti konať od jednotlivých prirodzeností nemožno oddeliť.

Zjednotenie medzi nimi nie je mechanické tak, ako je to v prípade kyslíka a dusíka vo vzduchu. Ani chemické ako medzi kyslíkom a vodíkom pri vzniku vody. Nie je ani organické, ako v prípade srdca a rozumu. Je však intímnejšie, hlbšie a tajomnejšie než v ktoromkoľvek z týchto príkladov. Ide totiž o osobné zjednotenie. Ak nedokážeme pochopiť povahu jednoduchšieho zjednotenia, prečo by sme si mali ťažkať, že nechápeme povahu najhlbšieho zo všetkých zjednotení? (A. A. Hodge, ktorému sme rovnako zaviazaní za množstvo iných myšlienok v tomto článku).

„Je takej veci pod slnkom, čo mám,
o ktorú sa moje telo s Tebou delí?
Roztrhaj ju teda a vládni sám,
Pane, čo vládneš svetom celým!
Tak bude srdce voľné od zeme,
Keď v Tebe nájdem stíšenie“.

Šiesta kapitola

KRISTOVA *EXISTENCIA*

Pôda, po ktorej teraz kráčame, je často celkom neznáma aj väčšine Božieho ľudu (takú veľkú škodu na duchovnom a teologickom poli spáchali posledné storočia), hoci lepšie ju poznali vzdelaní svätci z puritánskych a neskorších čias. Všetky skutočne obnovené duše sa pevne pridávajú (a budú pridávať) toho, že Boží Syn je jedno s Otcom a že pred takmer 2000 rokmi sa Slovo stalo telom a stalo sa podobným človeku. Viac-menej jasne sa vníma aj to, že práve zjednotenie božskej a ľudskej prirodzenosti v jeho predivnej osobe ho uspôsobila na jeho úrad sprostredkovateľa. Približne potiaľto siaha svetlo poznania väčšiny (tu nevracajte späť „všetkých“, pretože to je demagógia!) kresťanov. To, že Bohočlovek jestvoval v nebi pred stvorením sveta, je požehnaná pravda, na ktorú niekoľko posledných generácií zabudlo.

Pozorný čitateľ, ktorý premýšľa nad veršom ako Ján 6,62, musí byť zmätený. „A čo až uvidíte Syna človeka vystupovať ta, kde bol predtým?“ Všimnite si, že predtým, ako sa náš Spasiteľ stal človekom, nehovorí o sebe, ako o Synovi. Starozmluvní svätci neboli v tejto vzácnej pravde takí nevedomí, ako my, keďže boli v tomto zmysle vedení, ako to vyplýva zo Žalmu 80, v ktorom sa Azaf modlí: „Drž ruku nad mužom svojej pravice, nad synom človeka, ktorého si si vychoval.“ (v. 18). Áno, človek Ježiš Kristus, ktorý sa zjednotil so sebou pomocou druhej osoby Trojice, jestvoval pred Otcom od večnosti a bol predmetom viery starozmluvných svätcov.

Keď prvýkrát predniesli poslednú vetu, zdalo sa, že je to divoký mysticismus alebo heréza. Tak by to bolo, keby sme povedali, že duša a telo Syna človeka nejakým spô-

sobom jestvovali predtým, ako sa narodil v Betleheme. Toto však Písmo neučí. Slovo potvrdzuje, že Spasiteľ (Kristus so svojimi dvoma prirodzenosťami) naozaj existoval pred Bohom od večnosti. V prvom rade bol „poznaný už pred založením sveta“ (1Pt 1,20). Bol vyvolený Bohom, aby bol hlavou všetkých vyvolených z milosti (pozri Iz 42,1 - tu je: „môj vyvolený, ktorého som si obľúbil. Svojho Ducha som položil naňho, opravdivé právo prinesie národom.“). Navyše, nebol to len Boží úmysel, že Spasiteľ (človek Ježiš Kristus, ktorý sa spojil s večným Slovom, Jn 1,1-14) by mal historicky existovať, keď prišla „plnosť času“ (G 4,4), lebo on už vlastne pred ním existoval dávno predtým. Ako to tak mohlo byť?

Pri hľadaní odpovede na túto otázku nám pomôže pouvažovať nad niečím, čo síce nie je prísne analogické, ale môže nám poslúžiť pri ilustrovaní princípu na nižšej úrovni. List Hebrejom 11,1 hovorí, že „viera je podstatou toho, v čo dúfame“. Grécky pojem „podstata“ označuje skôr „skutočnú existenciu“. Kladie sa do protikladu s tým, čo je iba predstavou predstavivosti, antitezou fantázie. Viera dáva skutočnú existenciu veciam, ktoré sa ešte len majú stať, v mysli a srdci, takže sa z nich môžeme tešiť už teraz a ich moc zakúsiť v duši. Vecí, ktoré Boh sľúbil, sa viera zmocňuje tak, že ich sprítomňuje.

Ak má viera moc pridať skutočnosť tam, kde jej ešte chýba historická realita, ak sa viera teší v prítomnosti z toho, čo je ešte len budúcnosťou, o čo viac mohol dať Boh prisľúbené bytie Spasiteľovi nekonečné veky skôr, než sa narodil? Preto bol Kristus Synom človeka v skrytosti v nebi pred Bohom, skôr, než sa stal otvorene Synom človeka v tomto svete. Kristus o svojom Otcovi vyhlásil ústami proroka: „Ukryl ma v tóni svojej ruky. Urobil ma vyhladeným šípom, schoval ma do svojho tulca.“ (Iz 49,2). Nasledujúce verše sa vzťahujú na večnú zmluvu. Boží „tulec“ je výraz označujúci tajnosť a bezpečie, v ktorom sa ukrýval Boží zámer.

Mnohé úryvky hovoria o tejto predivnej téme. Možno

najjasnejší a jeden z najdetailnejších je úryvok z Príslovií v kapitole 8. Pojem „múdrost“ (v. 12) je jedno z Kristových mien (pozri 1K1, 24). Táto „múdrost“ je odvolávkou na osobu (v. 17), a to na božskú osobu (v. 15). Celý úryvok (verše 13-36) je zameraný na Krista, ale jasne nerozlišuje, v akej povahe. Zatiaľ čo je jasné, že tieto slová (verše 15-16; 32-36) by bolo možné použiť iba pre božskú osobu, rovnako by malo byť jasné, že nemôžeme tvrdiť, že by sa niektoré z týchto pojmov (verše 23-24 a ďalšie) týkali Božieho Syna. Keď o ňom rozjímame ako o rovnako večnom a rovnom s Otcom, nemôžeme povedať, že Kristus bol „zrodený“ od vekov.

Zo všetkých pojmov v Prísloviach 8,13-36 by malo byť jasné, že niektoré nemožno chápať v spojení s Kristovým božstvom (keď ho berieme oddelene) tak, ako niektoré z nich nemôžu byť iba o jeho ľudskej prirodzenosti. Ťažkosti sa však rozplynú, keď pochopíme, že celý úryvok rozjíma o Spasiteľovi, Bohočloveku, v jeho dvoch prirodzenostiach. Človek Ježiš Kristus spojený s druhou Božou osobou bol „stvorený“ (v. 22; v angličtine je to doslova „bol vo vlastníctve“, pozn. prekl.) Trojjediným Bohom od večnosti. Dovoľte, aby som o tomto predivnom/? čudnom/ úryvku niečo poznamenal:

„Hospodin ma stvoril na počiatku svojho diela, pred svojimi pradávnyimi skutkami“ (v. 22). Rečníkom je Spasiteľ, ktorý mal prisľúbenú existenciu pred Bohom, skôr ako začal jestvovať vesmír. Človek Ježiš Kristus, ktorý sa zjednotil s večným Synom, bol „počiatkom“ „diela“ Trojjediného Boha. Ťažko sa rozpráva o večných veciach ako o prvých, druhých a tretích, a predsa nám ich Boh oznámil v Písme a je dovolené používať takéto rozlíšenie, aby pomohol nášmu chápaniu. Prvý Boží skutok alebo zámer sa týkal človeka Ježiša Krista. Bol predurčený stať sa nielen hlavou svojej cirkvi, ale aj prvorođeným všetkého stvorenia (Porov. Kol 1,15). Predurčenie človeka Ježiša Krista pre milosť božskej jednoty a slávy bola prvým z Božích ustanovení. Píše sa o ňom „vo

zvitku knihy“ (Hb 10,7; Porov. Iz 42,1 - tu nie je o „zvitku knihy“ ani zmienky; Porov. Zj 13,8 - tu sa píše o nich - doslova: „Budú sa jej klaňať všetci obyvatelia zeme, ktorých mená nie sú od založenia sveta zapísané v knihe života Baránka, ktorý bol zabitý.“).

Osoba Bohočloveka, Spasiteľa, bola základom všetkých božských ustanovení (Porov. Ef 3,11; 1,9-10). Bol určený ako základný kameň všetkého stvorenia. Trojjediný Hospodin ho „stvoril“ alebo „objímal“ ako poklad, v ktorom boli všetky Božie zámary. Bol ako výkonný agent na vykonanie všetkých jeho diel. Je „Božou múdrosťou“ a zároveň „Božou mocou“ v akcii. Je dokonalým prostriedkom, skrze ktorý sa sám prejavuje. Bol „počiatkom“ Božieho diela. Božie „dielo“ označuje vypracovanie jeho večných ustanovení a završenie jeho zámerov múdrom a svätým riadením (Porov. Iz 55,8-9 - tu je toto: „Lebo moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty - znie výrok Hospodinov - ale ako nebesá prevyšujú zem, tak moje cesty prevyšujú vaše cesty a moje myšlienky vaše myšlienky.“).

„Od vekov bola som utvorená“ (v. 23 - z ktorej knihy?). To sa nedá povedať o samotnom Synovi, lebo ho nebolo možné „utvoriť“ ako Boha. Ako keby Spasiteľ mohol byť predsa len utvorený ako Bohočlovek?! Ustanovením za sprostredkovateľa, ustanovením-prísľubom, božským bytím pred Božou myslou. Z brucha večnosti v súlade (Porov. Zach 6,13), pred všetkými svetmi, bol Ježiš Kristus „utvorený“ ako oficiálna postava. Skôr, než sa Boh rozhodol stvoriť stvorenie, „utvoril“ Krista ako veľký archetyp a originál. V Božích rozhodnutiach bol poriadok, rovnako aj v stvorení a Kristus má „prednosť“ vo všetkých veciach.

„Utvorený“ znamená v hebrejčine „pomazaný“. Je to narážka na Kristovo menovanie a uvedenie do spasiteľského úradu, ktorý bol ustanovený večným príslubom. Všetka sláva, ktorú Pán vlastní ako Spasiteľ, mu vtedy bola daná pod podmienkou jeho poslušnosti a utrpenia.

Preto, keď završil svoje dielo, modlil sa: „A teraz ty, Otče, osláv ma u seba slávou, ktorú som mal pri tebe skôr, ako povstal svet!“ (Jn 17,5). Sláva, o ktorej sa tu hovorí, je tým vyvýšeným miestom, ktoré mu bolo dané ako hlave celého stvorenia. „Prvorodený všetkého stvorenia“ mal túto slávu v nečasových skutkoch večnej zmluvy, v jedinečnej úcte, ktorá mu bola daná, ako „počiatok“ Božieho „diela“. Za jej otvorené prejavenie sa teraz modlil - a pri svojom nanebovstúpení bol vypočutý.

„Keď ešte nebolo morských hlbín, zrodila som sa“ (v. 24). „Zrodila sa“ z vnútra Božích ustanovení; „zrodila sa“, aby existovala v prisľúbení pred božskou myslou. „Zrodila sa“ ako obraz neviditeľného Boha. „Zrodila sa“ ako človek, Ježiš Kristus, podľa ktorého bol stvorený Adam. Hoci Adam bol prvým človekom, ktorý sa otvorene objavil na Zemi, Kristus mal prednosť, keďže v skrytosti existoval v nebi. Adam bol stvorený na obraz a podľa podoby Krista, keďže vlastne, i keď tajomne, existoval v osobe Božieho Syna, ktorý sa v plnosti času naozaj narodil.

„Ja som bola u neho ako miláčik“ (v. 30). Gesenius hovorí, že hebrejské sloveso sa tu spája s tým, ktoré znamená „opierať sa, zostať, zotrvať“, teda bol „taký, o ktorého sa dá oprieť“. Vyjadruje to slovo „pestúnka“ v knihách Rút 4,16 a 2S 4,4. Tak, ako ľudia zverujú svoje deti pestúnke, aby sa o ne starala a učila ich, tak Boh svoje rozhodnutia zveril Kristovi. „Zrodenie“ znamená v hebrejčine aj „staviteľ“. Kristus vzal na seba látku sveta, aby vymyslel jeho usporiadanie s najvyberanejšou zručnosťou. To je blízke hebrejskému slovu „amen“, ktoré má rovnaké písmená ako sloveso, na ktoré sa Gesenius odvoláva, ibaže s odlišnými samohláskovými znamienkami. Ako ho požehnané opisuje, keď o ňom hovorí ako o tom, na ktorého sa dá spoľahnúť, že vykoná Otcov úmysel!

„Bola som jeho rozkošou deň čo deň, hrávala som sa pred ním v každý čas“ (v. 30).

To nie je len vzájomná večná rozkoš Otca a Syna, ktorá vychádza z dokonalosti rovnakej božskej znamenitosti v každej zamýšľanej osobe. Úcta patrí jednoznačne Božím rozhodnutiam, ktoré sa týkajú spásy ľudstva prostredníctvom toho, ktorý je jeho „múdrostou“ a „mocou“ až do konca. Zámer „pokoja“ (Zach 6,13 - ale tu sa hovorí o „súlade“) bol medzi Hospodínom a výhonkom, či Otcom a Synom, teda tým, ktorý sa mal vteliť. Lebo bol „vopred poznaný už pred založením sveta“ (1Pt 1,20), aby sa stal doslova Spasiteľom a Osloboditeľom, ktorý má naplniť všetky Božie zámery z vlastnej vôle a v zhode s Otcom. Ako sa dohodol Otec so Synom, základ na spásu cirkvi položil slovom (Tit 1,2) „večný život“, ktorý „prisľúbil pravdivý Boh pred večnými časmi“ (J. Owen).

Siedma kapitola

KRISTOVA PODROBENOSŤ

Boh má mnoho služobníkov nielen na zemi, ale aj v nebi. Tí služobní duchovia (Porov. Hb 1,14), ktorí mu dobrorečia plniac jeho príkazy a poslúchajúc hlas jeho slova (Porov. Ž 103,20), sú anjeli. Nerozjímame však o Božom služobníkovi, ale o Niekom, kto je omnoho požehnanější a udivujúcejší. O samotnom božskom služobníkovi. Je to pozoruhodný fenomén, no v akejkoľvek inej súvislosti anomália. Čo sa týka zmyslu, tak nadradenosť a podriadenosť, Božstvo a otroctvo sú protiklady. Napriek tomu nám Sväté Písmo predkladá toto prekvapujúce spojenie: Najvyšší sa ponížil, Pán slávy prijal podobu sluhu, Kráľ kráľov sa stal subjektom. Vieme, že Boží Syn prijal na seba našu prirodzenosť a narodil sa ako dieťa v Betleheme. Možno, že toto poznanie otupilo náš zmysel pre údiv. Neuvažujme však nad zázrakom alebo tajomstvom Božieho vtelenia, ale nad samotnou skutočnosťou.

„Ajhľa, môj služobník bude úspešný, bude vyvýšený, vznešený a veľmi velebný.“ (Iz 52,13). Máme tu štyri veci. Po prvé: zvolanie - „ajhľa“. Po druhé: subjekt, božský „služobník“. Po tretie: dokonalosť jeho diela, v ktorom „bude úspešný“. Po štvrté: odmena, ktorá mu bude udeľená, „bude vyvýšený, vznešený“. Úvodné „ajhľa“ nie je len zvolaním na to, aby sme upriamili svoju pozornosť na jediného, ktorý je pred nami, a zbožne ho brali do úvahy. Je to predovšetkým zvolanie či prejav úžasu. Veď je úžasné vidieť Stvoriteľa neba v podobe služobníka, ktorého predmetom sa stal samotný darca Zákona! Aké udivujúce je, že Pán Slávy berie na seba takýto úrad! To by malo pohnúť našimi dušami! „Ajhľa!“, čudujte sa,

buďte naplnení svätou bázňou a uvážte, aká by mala byť naša odozva!

„Ajhľa, môj služobník!“ V tomto úrade nedrží Krista nik iný, než samotný Otec. To je to najpožehnanjšie želanie, lebo je v ostrom protiklade s tým, ako s ním zaobchádzali ľudské ruky. Židia ho neznášali a odmietali preto, že Mesiáš sa zjavil v podobe služobníka. „Nie je to azda ten tesár, syn Márie...? I pohoršovali sa na tom“ (Mk 6,3). Svätí anjeli boli zjavne v rozpakoch pri takom nevšednom pohľade, lebo keď Boh svojho jednorodeného priviedol na tento svet (Porov. Hb 1,6), prijali a potrebovali Boží rozkaz: „Nech sa mu klaňajú všetci Boží anjeli!“ „Nech“, hoci vtedy si neboli takí istí. Ako by si mali byť istí teraz, že Stvoriteľ prijal podobu stvorenia? „Všetci Boží anjeli“, najvyšší aj najnižší, archanjeli, cherubíni, serafíni, kniežatstvá i mocnosti „sa mu klaňajú“, preukazujú mu poctu a chválu, lebo jeho pokora nezatienila jeho osobnú slávu, ale ju zväčšila. A to nečakal nikto.

Akým požehnaním je počuť ako Otec dosvedčuje vyvolenie svojho jediného, ktorý vstúpil do betlehemských jasličiek, ako vyzýva anjelov, aby neboli ohromení tým jedinečným pohľadom, ale pokračovali v chvále druhej osoby Svätej Trojice, hoci má na sebe ponížujúci odev! Ani Duch svätý nezabudol zachytiť ich poslušnosť, lebo nám povedal, že kým pastieri v noci strážili svoje stádo, nebeský posol im oznámil narodenie Spasiteľa. „A hneď s anjelom sa zjavili nebeské zástupy, ktoré chválili Boha a volali: „Sláva Bohu na výsostiach a na zemi pokoj ľuďom dobrej vôle“ (Lk 2,13-14). Ako žiaril /???nemá byť: žiaril?/ Otec na poctu svojmu vtelenému Synovi! Opäť sa to ukázalo vtedy, keď sa Ježiš znížil, aby bol pokrstený v Jordáne, lebo „otvorili sa mu nebesia“, Duch svätý na neho zostúpil ako holubica a Otec vyhlásil: „Toto je môj milovaný Syn, v ktorom som našiel zaľúbenie“ (Mt 3,16-17). „Ajhľa, môj služobník“, hovorí nám.

„Bude úspešný“. Tu sa musíme mať na pozore, aby sme to neinterpretovali pozemsky. Svet to posudzuje tak,

že „byť úspešný“ znamená konať citlivo. V deviatich prípadoch z desiatich však takt znamená kompromis v zásadách. Keby sme to merali normami spôsobu konania pred obrátením, vyšlo by nám, že Kristus konal veľmi „neúspešne“. Mohol byť totiž ušetrený mnohého utrpenia, keby bol „menej extrémny“ a nasledoval náboženský trend svojej doby. Vyhol by sa mnohým protirečeniam, keby bol miernejší vo svojich verejných obžalobách farizejov, alebo keby neodopieral tie aspekty pravdy, ktoré sú najodpornejšie aj prirodzenému človeku. Keby bol citlivejší na to, ako ich zlá generácia hodnotí veci, nikdy by nerozhádzal stánky peňazomencom v chráme a tak by neobvinil nesvätých kšeftárov z toho, že z domu jeho Otca robia „pelech lotrov“, lebo práve vtedy si začal „robiť problémy“. Z duchovného pohľadu, teda z toho uhlu pohľadu, ktorý má vždy na zreteli Otcovu slávu, zo strany hľadania jeho večného dobra, však Kristus vždy „konal úspešne“. O tejto skutočnosti bude svedčiť len Otec.

Namiesto toho, aby sme ukázali, kde Kristus konal „úspešne“, hľadali sme spôsob, ako sa zbaviť hlavného nedorozumenia a varovali sme pred interpretáciou tohto výrazu telesným spôsobom. Je pravda, že kresťan môže v náhlivosti alebo horlivosti, ktorá nevychádza z poznania, priviesť na seba zbytočné problémy; a predsa, ak je verný Bohu a nekompromisný vo svojom odlišení sa od sveta, rozhodne sa má vystaviť nenávisti a protivenstvu bezbožníkov. Pritom musí očakávať, že náboženský učiteľia mu povedia, že z toho, že nedostatok citu mu spôsobil toľko nepríjemností, môže obviňovať iba seba. Kristova „úspešnosť“ znamená, že konal múdro. Nikdy nerobil chyby, nikdy nekonal bláznivo a nerobil nič, čo by bolo treba opravovať. Múdroosť, podľa ktorej konal, však nebola z tohto sveta, ale „zhora“, preto bola čistá, pokojamilovná a skromná (Porov. Jk 3,17). Kiežby bolo viac takej úspešnosti, ktorú sme získali zo spoločenstva s Kristom a prijali z jeho Ducha!

„Bude vyvýšený, vznešený a veľmi velebný.“ Toto sú slová o odmene, ktorú dostane Kristus za svoju ochotu stať sa „služobníkom“ a za vernosť pri vykonávaní tohto úradu. Tu sa o Otcovom hodnotení poníženia jeho Syna a o odplate, ktorú má pre toho, ktorý sa stal poslušným až na smrť, hovorí prvýkrát. „Preto ho Boh nad všetko povýšil a dal mu meno nad každé meno, aby pri mene Ježiš pokľaklo každé koleno v nebi aj na zemi, aj v podsvetí, a aby každý jazyk vyznával na slávu Boha Otca: Ježiš Kristus je Pán.“ (F 2,9-11). Dokonalý služobník bol vyvýšený na trón, sedí „po pravici Velebnosti na výsostiac“ (Hb 1,3) a boli mu „podrobení anjeli, mocnosti a sily“ (1Pt 3,22). Sú to aj slová o Kristovom vyvýšení v náklonnosti jeho ľudu. Nič k ich srdciam nepripútava Spasiteľa viac, ako vedomie, že kvôli nim sa „stal chudobným“ a pokoril sa. Ich spoločným svedectvom sú slová: „Hoden je Baránok, ktorý bol zabitý, prijať moc, bohatstvo, múdrosť, silu, česť, slávu aj dobrorečenie.“ (Zj 5,12).

Ôsma kapitola

OPOVRHNUTIE KRISTOM

„Opovrhnutý bol a opustený ľuďmi“ (Iz 53,3). Tieto slová tvoria prvú časť mesiášskych prorociev. Boh dal vedieť o zaobchádzaní so svojim Synom dávno predtým, než sa jeho Syn stal človekom. Izaiášovo proroctvo mali židia v rukách 700 rokov predtým, ako sa v Betleheme narodil Ježiš. A predsa toto proroctvo opisovalo to, čo sa mu prihodilo tak presne, že ho mohol napísať aj jeden z apoštolov. Tu je zároveň aj jeden z nevyvrátiteľných dôkazov o božskej inšpirácii Písma, lebo tento príbeh mohol vopred napísať iba ten, ktorý poznal počiatok i koniec.

Mohli by sme predpokladať, že príchod Pána slávy na Zem sa stretne s vrúcny a úctivým prijatím, a to tým viac s ohľadom na to, že sa zjavil v ľudskej podobe a mal vôľu konať dobre. Keďže neprišiel súdiť, ale spasiť, keďže jeho misia bola misiou milosti a milosrdenstva, keďže slúžil chudobným a liečil chorých, neprijmú ho ľudia s radosťou? Mnohí si to prirodzene mysleli, prehliadli však skutočnosť, že Pán Ježiš je „svätý“. Nikto okrem tých, ktorí majú v srdciach zásady svätosti, nedokáže oceniť nevýslovnú čistotu svätosti. Práve takýto predpoklad ignoruje samotnú skutočnosť mravnej skazenosti človeka: srdce padlého človeka je „klamlivé nad všetko“ (Jer 17,9). Ako môže byť Svätý príťažlivý pre tých, ktorí sú plní hriechu?

Stav ľudskeho srdca nedokazuje nič tak jasne, ani tak vážne nevyjadruje jeho skazenosť, ako postoj človeka ku Kristovi. V Starej zmluve je veľa záznamov proti človeku (Porov. Ž 14,1-4), a predsa aj takýto temný obraz padnutej ľudskej prirodzenosti sa v porovnaní s tým, čo nám predkladá Nová zmluva, stráca v bezvýznamnosti.

„Zmýšľanie tela je nepriateľstvom voči Bohu“ (R 8,7). To nebolo nikdy také očividné, ako keď sa prejavil v tele. „Keby som nebol prišiel a nebol im hovoril, nemali by hriech, ale teraz nemajú výhovorky pre svoj hriech.“ (Jn 15,22). Kristovo zjavenie úplne odhalilo človeka a vynieslo na svetlo zúfalú skazenosť ľudského srdca.

Zamyslime sa nad trocha otázkami: Kto bol (a stále je) „opovrhnutý a opustený ľuďmi“? Prečo ním ľudia tak hrozne pohrdajú? Akým spôsobom sa ním pohrdá?

Kto tu bol taký nevítaný? V prvom rade ten, ktorý človeku vstúpil absolútnu Božiu zvrchovanosť. Len máločo sa pyšným ľudským srdciam protiví tak, ako pravda, že Boh koná, ako chce bez toho, aby to konzultoval so stvorením a že svoju priazeň udeľuje úplne podľa svojej vznešenej vôle. Padlý človek nemá na neho žiadny nárok. Trpí nedostatkom v každom smere a pre to, aby si získal Božiu úctu, nemôže urobiť vôbec nič. Padlý človek je duchovný žobrák - celkom závislý od Božieho milosrdenstva. Boha vedie pri udeľovaní milostí jeho vlastná „dobrá vôľa“. „Nemám azda právo urobiť so svojím, čo chcem?“ (Mt 20,15) Tieto slová predstavujú nepopierateľnú výzvu, a predsa, ako vidieť z kontextu, človek proti tomu skazene šomre.

Pán Ježiš prišiel osláviť svojho Otca, preto bráni svoje kráľovské práva a zdôrazňuje svoju zvrchovanosť. Vo svojom prvom posolstve v kafarnaumskej synagóge poukázal na to, že za dní Eliáša bolo v Izraeli mnoho vdov. Keď však prišiel do krajiny veľký hladomor, prorok bol poslaný iba k vdove zo Sarepty, a hoci za kráľa Élá bolo v Izraeli veľa malomocných, vtedy nebol uzdravený nikto, okrem výnimočnej milosti, ktorá sa zjavila na Sýrčanovi Naamovi. Úryvok je nasledovný: „Keď to počuli všetci v synagóge, vzbĺkli od hnevu. Vstali a hnali ho von z mesta. Vyviedli ho až na kraj vrchu, na ktorom bolo postavené ich mesto, aby ho odtiaľ zhodili.“ (Lk 4,28-29). Kristus bol „opovrhnutý a opustený ľuďmi“, lebo horel za pravdu o Božej absolútnej zvrchovanosti.

Kto tu bol taký nevítaný? Po druhé: Ten, ktorý pomáhal Božiemu zákonu. V ňom sa prejavuje božská autorita a od stvorenia sa vyžaduje úplná podriadenosť voči Nemu. Takto Kristus ľuďom vstúpil požiadavky Božieho zákona. „Nemyslite si, že som prišiel zrušiť zákon alebo prorokov. Neprišiel som zrušiť, ale naplniť“ (Mt 5,17) a „všetko, čo chcete, aby ľudia robili vám, robte aj vy im. V tom je celý zákon i proroci“ (Mt 7,12). Padlí ľudia však neznášajú obmedzenia a chcú si byť sami zákonom. Ich rečou o Bohu a jeho Synovi sú slová: „Roztrhnime putá a odhodme ich povrazy!“ (Ž 2,3). Keďže Pán Ježiš posilnil požiadavky Desatora, „opovrhnutý bol a opustený ľuďmi“. To dokresľujú aj jeho slová Hebrejom: „Či vám Mojžiš nedal zákon? Nik z vás však zákon neplní. Prečo ma chcete zabiť?“ (Jn 7,19) Aká bola ich odozva? „Zástup odpovedal: Si posadnutý démonom.“ (v. 20).

Kto tu bol taký nevítaný? Po tretie: Ten, ktorý kritizoval ľudské tradície v náboženskej oblasti. Napriek pádu je človek v podstate náboženské stvorenie. Boží obraz, na ktorý bol pôvodne stvorený, nebol úplne zničený. Svet, čierni aj bieli, červení aj žltí, opäť skladajú poklony svojim vlastným vymysleným bohom. Je len málo vecí, na ktoré si dávajú väčší pozor, ako ich poverby v nadprirodzeno. Ten, kto odsudzuje, či dokonca kritizuje vyznávačov akéhokoľvek typu alebo spôsobu uctievania, bude veľmi neoblúbený. Kristus privolal na seba nenávisť vodcov Izraela svojou verejnou obžalobou ich myšlienok. Obvinil ich: „Takto tradíciou, ktorú podávate ďalej, rušíte Božie slovo.“ (Mk 7,13). Keď očistil chrám, veľkňazi a zákonníci sa „nahnevali“ (Mt 21,15).

Kto tu bol taký nevítaný? Po štvrté: Ten, kto odmietol prázdne náboženstvo. Nič tak nerozzúrilo židov ako Kristovo odhalenie a obžaloba ich márnivých nárokov. Keďže je vševedúci, bolo nemožné oklamať ho. Ako nepoddajne spravodlivý nevedel prijať klamstvá. Ako absolútne svätý musel trvať na úprimnosti a skutočnosti.

Keď tvrdili: „Naším otcom je Abrahám“, on odpovedal: „Ak ste Abrahámove deti, mali by ste robiť Abrahámove skutky“. Keď pridali: „Máme jediného Otca - Boha“, on odpovedal: „Keby bol Boh vašim Otcom, milovali by ste ma... vašim otcom je diabol a chcete plniť žiadosti svojho otca“. To ich tak podráždilo, že vyhlásili: „Či nevravíme dobre, že si Samaritán, a že si posadnutý démonom?“ (Jn 8,48).

Pri inej príležitosti sa ho židia spýtali: „Dokedy nás chceš ešte držať v napätí? Ak si Kristus, povedz nám to otvorene!“ (Jn 10,24). On hneď odhalil ich pokrytectvo, keď povedal: „Povedal som vám, a neveríte... lebo nie ste z mojich oviec. Moje ovce počúvajú môj hlas. Ja ich poznám a ony ma nasledujú.“ (Jn 10,25-27). Tak sa nahnevali, že „zdvihli kamene, aby ho kameňovali“. Ľudia nebudú tolerovať toho, kto preniká ich náboženské predstieranie, odhaľuje ich pretváрку a odmieta ich prázdne náboženstvo. Rovnako je to aj dnes.

Kto tu bol taký nevítaný? Po piate: Ten, ktorý odhalil a verejne odsúdil hriech. To vysvetľuje, prečo tu Kristus nebol žiadaný. Bol im neustále trňom v oku. Jeho svätosť odsudzovala ich nesyvatosť. Ľudia chceli kráčať svojou vlastnou cestou, robiť podľa seba a uspokojovať svoje chůtky. Chceli mať pohodlie vo svojej skazenosti, preto neznášali toho, ktorý skúmal ich srdcia, prenikal ich svedomie a vyčítal im zlo. Kristus bol absolútne nekompromisný. Neprižmúril oko nad konaním zla, ale neúnavne ho odsudzoval, nech ho zistil u kohokoľvek. Smelo vyhlasoval: „Prišiel som súdiť tento svet“. Objavoval skrytú povahu človeka, aby im dokázal, že v duchovných veciach sú slepi a dokázal im, že majú radšej tmu, ako svetlo. Táto osoba a kázeň odskúšala všetko a každého, s kým prišla do kontaktu.

Prečo bol Kristus (a stále je) „opovrhnutý... a opustený ľuďmi“? V prvom rade preto, že vyžadoval vnútornú čistotu. Tu je najväčší rozdiel medzi ľudskými náboženstvami a božským. Tie prvé sa zaoberajú vonkajšími prejavmi

a to druhé zdrojom všetkého správania. „Človek totiž hľadá na to, čo je pred očami, Hospodin však hľadá na srdce.“ (1S 16,7). Kristov výklad a zdôraznenie tejto pravdy ho stálo popularitu medzi vodcami.

„Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Čistíte čašu a misu zvonka, ale vnútri sú plné lúpeže a nemiernosti. Slepý farizej, očisť najprv vnútro čaše, aby sa stal čistým aj jej vonkajšok.“

Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci! Podobáte sa obieleným hrobom, ktoré sa zvonku zdajú pekné, ale vnútri sú plné umrlčích kostí a všelijakej nečistoty. Tak aj vy sa zvonku zdáte ľuďom spravodlivými, zatiaľ čo vnútri ste plní pokrytectva a nepravosti“ (Mt 23,25-28).

Prečo bol Kristus „opovrhnutý... a opustený ľuďmi“? Po druhé: Preto, lebo vyžadoval pokánie. Volal: „Kajajte sa a verte v evanjelium!“ (Mk 1,15). Tento príkaz sa nemení, lebo nie je možné veriť v evanjelium, ak sa naše srdce nekajá. Pokánie sa stavia na Božiu stranu proti nám. Pre nás je to nemilosrdný rozsudok nad našou arogantnou vzbúrou. Znamená to koniec lásky a tolerovanie hriechu a nášho ospravedlňovania, že sme ho spáchali. Je to, žiaľ, pred Bohom, kvôli našim prestúpeniam jeho svätého Zákona. Preto Kristus učí: „Ale ak sa nebudete kajateľ, všetci podobne zahyniete.“ (Lk 13,3). On zlo neprehliada. Prišiel zachrániť svoj ľud od hriechov a nie v nich.

Prečo bol Kristus „opovrhnutý... a opustený ľuďmi“? Po tretie preto, lebo trval na tom, aby sme zapreli seba, a to v dvoch hlavných bodoch: naše pôžitky a sebaavyvyšovanie. Všetky telesné žiadosti sa majú nemilosrdne umŕtvovať a v programe evanjelia niet miesta ani pre pokrytectvo. Z Pánovho učenia je to neomylné jasné: „Ak niekto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma“ (Mt 16,24). Niet ničoho, čo by bolo viac proti túžbam prirodzeného človeka. Kristovo zotrvanie na týchto učenických požiadavkách spôsobuje, že ho ľudia odmietajú a opúšťajú.

Ako Kristom ľudia opovrhujú a ako ho odmietajú? Rôznymi spôsobmi a na rôznych stupňoch: otvorene a prakticky, slovami i skutkami. Dôležité je, aby sme to jasne rozlišovali, lebo Satan v tomto bode podvádza aj mnohé veľké duše. Nahovára ich, aby predpokladali, že v tom, čo sa týka očividných neveriacich a ateistov, nie sú vinní, a preto sú vraj nevinní, napriek hrozným hriechom pohrdania a vzdorovania Ježišovi Kristovi.

Milý čitateľ, vážnym faktom zostáva, že v rámci kresťanstva sú milióny takých, ktorí, hoci nie sú ateisti ani neveriaci, opovrhujú Kristom a opúšťajú ho. „Tvrdia, že poznajú Boha, ale skutkami to popierajú. Sú ohavní a neposlušní, a nie sú súci na nijaký dobrý skutok.“ (Tit 1,16). Tento verš jasne formuluje túto podstatu. Tí, ktorí neberú ohľad na jeho nariadenia a prikázania, „opovrhujú“ Kristovou autoritou. Tí, ktorí sú predurčení na to, aby boli pánni sami nad sebou, „opúšťajú“ Kristovo bremeno. Tí, ktorí nosia jeho meno, a predsa sa nezaujímajú o to, či ho svojimi krokmi ctia alebo nie, „pohrdajú“ Kristovou slávou. Kristovo evanjelium „opúšťajú“ tí, ktorí tvrdia, že hriešnici môžu byť spasení bez pokánia a odvrátenia sa od svojich hriechov (evanjelici?), aj tí, ktorí učia, že nebo si môžeme získať dobrými skutkami (katolíci?).

Niektorí odmietajú Krista rozumom, neuznávajú jeho práva, popierajú, že je Boží Syn, ktorý prijal svätú a dokonalú ľudskú prirodzenosť a zomrel zástupnou smrťou, aby zachránil svoj ľud od hriechov. Ostatní Krista prakticky odmietajú. Sú takí, ktorí vyznávajú, že veria v Božiu existenciu, vlastnia jeho moc a hovoria o jeho podivuhodnom diele, a predsa nemajú pred ním bázeň a nie sú mu podriadení. Je veľa takých, ktorí priznávajú, že dôverujú dokonanému dielu Krista, a predsa denne kráčajú po cestách, ktoré sa vôbec neodlišujú od ciest tisícok bezúhonných svetských obyvateľov Zeme. Vyznávajú, že sú kresťanmi, a predsa sú žiadostiví, bezohľadní, nepravdiví, pyšní, tvrdohlaví a nemilosrdní, slovom, úplne nekresťanskí.

Deviata kapitola

KRISTOVO UKRIŽOVANIE

„Keď ho ukrižovali... Potom si posadali a strážili ho“ (Mt 27,35-36). Tento odkaz sa týka rímskych vojakov, ako je jasné z Jána 19,23 a ako to potvrdzuje Matúš v 27,54. Oni boli oprávnení vykonať trest smrti, ktorý vyslovil Pilát a do ich rúk ho poslal vládár Spasiteľa (v. 26-27). Túto úlohu vykonali neobyčajne hrubo. K ranám pridali urážky, a tak Pána Ježiša vystavili potupe výsmešného korunovania: obliekli ho do purpuru, korunovali ho trnám a pozdravovali ho ako Kráľa Židov. Aby dokonale vyjadrili svoje nepriateľstvo voči Nemu, pľuli na neho, bili ho trstinou a posmievali sa mu. Keď mu vrátili jeho odev, viedli ho na Golgotu a pribili na kríž. Keď prišiel o svoje oblečenie, posadili sa, aby ho strážili, a tak prekazili akúkoľvek snahu jeho priateľov zachrániť ho. Zároveň čakali, kedy vyhasne jeho život. Všimnime si tri veci:

Prvá vec, okolnosti: náboženský vodcovia Izraela prevzali iniciatívu, lebo „vtedy sa zhromaždili veľkňazi a starší ľudia v dvorane veľkňaza, ktorý sa volal Kajfáš a uzniesli sa, že sa lesťou zmocnia Ježiša a zabijú ho“ (Mt 26,3-4). Koľko najhanebnejších zločinov, ktoré popísali stránky histórie, spáchali cirkevní hodnostári! A predsa obyčajní ľudia so svojimi vodcami plne súhlasili, lebo „dav“ (Mk 15,8) žiadal Piláta, aby zachoval ich zvyk a prepustil im väzňa. Keď im dal na výber medzi Kristom a Barabášom, vybrali si toho druhého; a keď sa vládár spýtal, čo si želajú pre toho prvého, kričali: „Ukrižuj ho!“ (Mk 15,13). Pilát teda prepustil Barabáša, aby „vyhovrel ľudu“ (v. 15). Keď s nimi Pilát polemizoval, „všetok ľud odpovedal: Jeho krv na nás a na naše deti!“ (Mt 27,25). A Pilát, ako vykonávateľ rímskeho zákona, ktorý sa pýšil spravod-

livosťou, s ich neopodstatnenými požiadavkami súhlasil.

Druhá vec, scéna: Bolo to na predmestí Jeruzalema, mesta, ktoré je staršie než Rím, Londýn alebo New York. Dávidovo bydlisko, kráľovské mesto, sídlo kráľov Izraela. Toto mesto bolo svedkom vznešenosti Šalamúnovej vlády a stál tu aj jeho chrám. Tu Pán Ježiš učil a robil zázraky a do tohto mesta pred pár dňami prišiel na oslíku za volania zástupov: „Hosanna Synovi Dávidovmu! Požehnaný, ktorý prichádza v mene Pánovom! Hosanna na výsostiach!“ (Mt 21,9). Taká vrtkavá je ľudská prirodzenosť. Izrael odmietol svojho Kráľa, a preto ho vyviedli za hradby mesta, aby „trpel vonku za bránou“ (Hb 13,12). Konkrétne miesto ukrižovania bola Golgota - „lebečné miesto“. Akoby aj príroda tušila hrozný čin, keďže obrysy zeme pripomínali lebku. Lukáš uvádza pohanský názov „Kalvária“ (23,33), lebo vina za túto smrť spočívala na židoch aj na pohanoch.

Tretia vec, čas: Bol práve taký dôležitý a sugestívny, ako historické a topografické súvislosti týkajúce sa tohto miesta. Kristus bol ukrižovaný na štrnásty deň Nisanu, alebo ináč, začiatkom apríla. Bol to prvý z veľkých izraelských národných sviatkov, najdôležitejšie obdobie židovského kalendára. Bola práve Pascha, dôležitý sviatok oslávenia noci, kedy boli všetci prvorodení synovia Hebrejov v Egypte ušetrení pred anjelom smrti. V tomto období sa do Jeruzalema hrnuli veľké zástupy ľudí, lebo to bola jedna z troch výročných príležitostí, kedy mal každý Izraelita prikázané prísť do chrámu Hospodinovi (Porov. 5M 16,16). Preto sem putovali veľké davy zo všetkých častí krajiny. Veľká obeta Bohu sa neprinášala v skrytosti, ani v tajnosti. Štrnásty deň Nisanu bol na to určený deň, lebo Pán Ježiš bol netypický Baránok. „Veď Kristus, náš veľkonočný Baránok, bol obetovaný.“ (1K 5,7). Nemohol byť zabitý v iný deň. Už skôr „ho chceli chytiť, ale nik nepoložil na neho ruku, lebo ešte neprišla jeho hodina“ (Porov. Jn 7,30).

„Keď ho ukrižovali... potom si posadali a strážili ho.“ Svoje nasledujúce úvahy som rozdelil na state odpovedajúce na otázky: Čo videli oni? Čo vidím ja? Čo vidíte vy?

Čo videli oni

Videli najúžasnejšiu udalosť histórie, akú kedy človek videl, ktorá vzbudzovala najväčšiu úctu. Videli najtragickejší a zároveň najslávnejší čin, aký sa kedy stal. Videli vteleného Boha, ktorého sa chopili a zabili hriechne ruky - a zároveň Vykupiteľ dobrovoľne položil svoj život za tých, ktorí mu odňali každé jeho právo. Pre vojakov to bola všedná udalosť: poprava zločincina a rovnako to vnímali všetci, ktorí počúvali evanjelium. V ich ušiach to znelo ako bežná náboženská fráza. Rímskym vojakom sa Ježiš chvíľu javil ako umierajúci Žid. Mnohým sa tak javí dodnes.

Videli neporovnateľnú dokonalosť Ukrižovaného. Aké nesmierne odlišné bolo správanie trpiaceho Spasiteľa od toho, čo dovtedy za podobných okolností vidali u iných! Žiadne preklínanie svojho osudu, žiadne zlorečenie svojim nepriateľom, žiadne kliatby na ich adresu! Práve naopak. Jeho pery sa spájali k modlitbe. „Otče“, povedal, „odpusť im, lebo nevedia, čo robia.“ (Lk 23,34). Ako sa museli začudovať, keď počuli, ako požehnaný na kríži „zastúpil priestupníkov.“ (Iz 53,12 - tu je to takto: „obetoval svoj život na smrť a počítaný bol s priestupníkmi...“). Dvaja zločinci, ktorých ukrižovali s ním, sa Vykupiteľovi posmievali (Mt 27,44); ale v hodine dvanástej bolo jednému z nich darované „pokánie, aby mali život.“ (Sk 11,18). Obrátil sa na Ježiša a povedal: „Ježiš, rozpomeň sa na mňa, keď prídeš do svojho kráľovstva.“ (Lk 23,42). Pán jeho prosbu neodmietol. Nepovedal: „Zhrešil si mimo dosah milosti“, ale: „Amen, hovorím ti: Dnes budeš so mnou v raji“ (v. 43). Boli svedkami jedinečného prejavu zvrchovanej milosti voči jednému z najväčších hriešnikov.

Videli najtajomnejší fenomén. Sadli si, aby ho „strážili“, ale po chvíli už toho neboli schopní. Na poludnie prišla náhle polnoc. „Od šiestej hodiny nastala tma po celej zemi, až do deviatej hodiny.“ (Mt 27,45). Bolo to, akoby slnko odmietlo svietiť na taký výjav, akoby samotná príroda smútila pri takom pohľade. Počas tých troch hodín prebehlo medzi Kristom a Bohom vyjednávanie, ktoré bolo sväté až priveľmi nekonečne, aby naň hľadeli konečné oči. Tajomstvo, do ktorého nemôže celkom vstúpiť žiadna smrteľná myseľ. Hneď ako Spasiteľ svojho ducha poručil do Otcových rúk, „hľa, chrámová opona sa roztrhla na dvoje odvrchu až dospelku, zem sa triasla a skaly pukali. Otvorili sa hroby a mnohé telá zosnulých svätých boli vzkriesené.“ (Mt 27,51-52). To nebol obyčajný trpiteľ. Bol to Stvoriteľ neba a zeme. A nebo a zem mu prejavili svoju sústrasť.

Videli a počuli to, čo bolo pre ich presvedčenie a obrátenie požehnaním. Faraón bol svedkom toho najpozoruhodnejšieho prejavu Božej moci pri ranách, ktoré Boh zoslal na Egypt, ale namiesto toho, aby ho to primälo k pokániu, ešte viac sa mu zatvrdilo srdce. Ak sú neobrátení ponechaní sami na seba, je to vždy tak. Neroztopia ich ani tie najudivujúcejšie znamenia Božej dobroty, ani rozsudky vzbudzujúce najvyššiu úctu. Ježiš však Boha požiadal, aby obmäkčil zatvrdnuté srdcia rímskych vojakov a aby osvietil ich pohanské mysle. „Keď stotník a tí, čo s ním strážili Ježiša videli zemetrasenie a všetko, čo sa dialo, veľmi sa preľakli a povedali: on bol naozaj Boží Syn! (Mt 27,54). Chápeme to ako ďalší zo zázrakov na Kalvárii - zázrak úžasnej milosti. Očakávame, že v nebi stretneme človeka, ktorý klincami pribíjal ruky Spasiteľa a ktorý prebodol jeho bok kopijou - ako Božiu odpoveď na Kristovu modlitbu: „Otče, odpusť im“. Ak sa aj ten najhorší hriešnik odovzdá do Kristovej milosti a bude dôverovať jeho krvi, má nádej aj on.

Čo vidím ja

Vidím odhalenie charakteru človeka. „Ale všetko, čo svetlo odhalí, stáva sa zjavným. Veď všetko, čo je zjavné, je svetlo.“ (Ef 5,13-14). Kristus je „pravé svetlo.“ (Jn 1,9). Základné, božské, všetko odhaľujúce svetlo. Následne všetci ľudia a všetky veci sa odhaľujú v jeho prítomnosti. Najhoršie veci, ktoré Písmo vyslovuje o povahe padlého človeka, sa najzreteľnejšie prejavili za Kristových dní. Boh hovorí, že srdce človeka je „klamlivé nad všetko“ (Jer 17,9), a to sa ukázalo na tom, ako zaobchádzali s jeho milovaným Synom. Sotva sa narodil na tento svet, už sa ho ľudia snažili zabiť. Hoci stále robil dobre, utešoval nešťastných a slúžil dušiam i telám chudobných, bol tak málo docenený, že musel povedať: „Líšky majú svoje nory a nebeské vtáky hniezda, avšak Syn človeka nemá kde hlavu skloniť.“ (Mt 8,20). Pri istej príležitosti ho prosili, „aby odišiel z ich chotára.“ (Mt 8,34).

Nielenže tu bol Kristus nevítaný, ale ľudia ho aj nenávideli „bez príčiny.“ (Jn 15,25). V každej chvíli im dával dôvod na to, aby ho obdivovali, v nich však bol zakorenený odpor voči Nemu. Písmo hovorí: „Zmýšľanie tela je nepriateľstvom voči Bohu.“ (R 8,7). Mnohí istou formou vzdávajú Bohu poctu, ale je to „boh“ ich vlastnej predstavivosti. Nenávidia živého Boha a keby to bolo možné, oslobodili by od neho celý vesmír. To jasne vidieť na ich správaní voči Kristovi, lebo on nebol nik iný, ako „zjavený... v tele.“ (1Tim 3,16). Nenávideli ho a prenasledovali na smrť. A nič menej, ako smrť na kríži, by ich neuspokojilo. Na Kalvárii bol odhalený skutočný charakter človeka a obnažila sa zúfalá skazenosť jeho srdca.

Vidím odhalenie hriechu. Hriech! Tí, ktorí sa ho dopúšťajú, berú „túto ohavnosť“, ktorú Pán nenávidí (Porov. Jer 44,4), na ľahkú váhu. Hriech zavínal, že naši prví rodičia boli vykázani z raja a môže za všetky biedy sveta. Spôsobuje konflikty a krviprelievania a „krajinu živých“ mení na obrovský cintorín. Hriech je skrytý

netvor, o ktorom tak neradi počúvame a ktorý tak ochotne ospravedľujeme. Satan používa všetky svoje zákerné ťahy na to, aby ho zatriktívnil a ukazuje ho v tých najpôsobivejších farbách. Jedným z veľkých zámerov vtelenia bolo vniesť Svetlo do skrytých temných vecí. Prítomnosť svätého slúžila ako dokonalé Svetlo v dlho zanedbávanej izbe, ktoré odhaľuje jej nečistotu a nereseť. „Keby som nebol prišiel a nebol im hovoril, nemali by hriech, ale teraz nemajú výhovorky pre svoj hriech“ (Jn 15,22).

Kristus tu hovorí komparatívne. Človek sa v histórii prejavil ako zlý a príchod Immanuela na zem priviedol hriech do rozhodujúceho štádia. Všetko, čo sa stalo predtým, bola len nepatrná záležitosť v porovnaní s obľudnou hanebnosťou, ktorá bola spáchaná voči vtelenej Láске. Na zaobchádzaní, ktoré sa ušlo Božiemu Synovi v rukách človeka, vidno hriech taký, aký je - zbavený pretváranky, odkrytý v celej svojej ohavnej skutočnosti a so svojou pravou tvárou vzbúrenca proti Bohu. Na Kalvárii sme svedkami vrcholu hriechu, strašných diaľok, kam až možno zájsť. Semeno hriechu, ktoré vyklíčilo v raji, vyvrcholilo v ukrižovaní. Prvý hriech spôsobil duchovnú samovraždu, druhý hriech bratovraždu (Kain zavraždil svojho brata). Na Kalvárii však viedol k Bohovražde - k zabitiu Pána Slávy! Takisto vidíme hroznú odplatu za hriech - smrť a odlúčenie od Boha. Keďže Kristus visel ako ten, ktorý sňal hriechy ľudí, prijal trest namiesto nich.

Vidím odhalenie Božieho charakteru. Nebesá hlásajú jeho slávu a obloha ukazuje dielo jeho rúk, ale nikde inde sa jeho dokonalosti neprejavujú význačnejšie, ako práve na kríži. Tu je jeho neopísateľná svätosť. Božia svätosť je radosťou zo všetkého, čo je čisté a krásne, preto jeho povaha horí proti všetkému zlému. Boh nenávidí hriech, nech je kdekoľvek a neurobil výnimku ani v Kristovom prípade, keď videl, ako sa započítava aj jeho milovanému Synovi. Boh „spôsobil, aby ho zasiahla nepravosť všetkých nás.“ (Iz 53,6). Podľa toho s ním zaobchodil a vylial

na neho svoj svätý hnev. Boh má „pričistie... oči, aby sa dívali na zlo“ a nemôže „hľadiť na trápenie!“ (Ab 1,13). Preto sa obrátil chrbtom k tomu, ktorý vzal na seba hriechy sveta. „Bože môj, Bože môj! Prečo si ma opustil?“ - volal trpiaci Spasiteľ. A sám si odpovedal: „Ty však tróniš, ako svätý“ (Ž 22,2;4 - podľa Ek. prekl. je to takto: „Ty, Svätý, tróniš nad chválami Izraela.“).

Vidím Božiu nepoddajnú spravodlivosť. Vyhlásenie jeho Zákona znie: „Duša, ktorá zhreší, zomrie“. Od toho sa nedá odkloniť, lebo Hospodin jasne vyhlásil, že „nenecháva bez trestu“ (2M 34,7). Či však neurobí výnimku tomu, ktorého potvrdzuje ako „bezchybného a nepoškrvneného Baránka“ (1Pt 1,19)? Nie. Lebo hoci prirodzenosťou aj skutkom bol Kristus bez hriechu, hriechy jeho ľudu boli zložené na neho, a preto Boh „neušetřil vlastného Syna“ (R 8,32). Keďže hriech sa preniesol na neho, musel ho zaň navštíviť aj trest. Preto Boh volal: „Prebuď sa, meč, proti môjmu pastierovi a proti mužovi mne blízkeho - znie výrok Hospodina mocností. Biť budem pastiera a rozpráchnu sa ovce“ (Zach 13,7). Boh nezmení ani jediné písmenko vo svojich spravodlivých požiadavkách, ani nedovolí citu, aby narušil spravodlivú formu jeho vlády. Hovorí, že je Sudca par excellence, ktorý „nehľadí na osobu“. To sa plne prejavilo na Kalvárii, keď odmietol oslobodiť svojho milovaného Syna na mieste vinníka. Toho, z ktorého sa tešila jeho duša (Iz 42,1 - ale tu je toto: „Ajhľa, môj služobník... opravdivé právo prinesie národom.“).

Vidím úžasnú Božiu milosť. „No Boh dokazuje svoju lásku k nám tým, že Kristus zomrel za nás, keď sme boli ešte hriešnici.“ (R 5,8). Keby Boh chcel, mohol celú Adamovu rasu poslať do večnej kliatby. Lebo to si každý z nás bohato zasluhuje. Prečo by to nemal urobiť? Prirodzenosťou sme zvrátení a skazení. Skúsenosťou sme nepolepšiteľní rebeli, bez lásky k Nemu a bez záujmu o jeho slávu. Z jemu vlastnej dobroty sa však rozhodol zachrániť ľudí od hriechov, vykúpiť ich skrze Krista „na

chválu jeho slávnej milosti.“ (Ef 1,6). Rozhodol sa vytrhnúť ich z ohňa ako obhorené polená, aby sa mohli stať večnými pamätníkmi jeho milosrdenstva. Keďže napraviť svoje hrozné zločiny bolo celkom mimo ich moci, on sám im poskytol obeť postačujúcu na všetko. On je „Boh všetkej milosti“ (1Pt 5,10) a dáva o tom nespočetne veľa znamení. „Bohatstvá jeho milosti“ sa však nikde neprejavili tak štedro a podivuhodne, ako na Kalvárii.

Pozrite sa na Božiu mnohotvárnú múdrosť. Slovo hovorí: „Ale nevojde doň nič nečisté ani ten, kto pácha ohavnosť a lož“ (Zj 21,27). Ako je teda možné, že vôbec môžem získať vstup do nebeského Jeruzalema? Ako je možné, že by mohol niekto úplne zbavený spravodlivosti navždy získať Boží súhlas? Zákon hovorí: „Duša, ktorá zhreší, zomrie.“ Zhrešil som prestúpením Zákona, ako teda môžem uniknúť jeho trestu? Keďže som duchovný žobrák, ako môžem získať nevyhnutné výkupné? Tieto problémy ľudská inteligencia nedokáže vyriešiť. Nie je to ani uzol, ktorý by dokázala preťať prosba o Božie milosrdenstvo, lebo jeho milosrdenstvo nie je vlastnosť, ktorá by rušila jeho spravodlivosť a poctivosť. Na kríži však božské znamenitosti zažiarili v slávnej zjednotene, ako zmes dúhových farieb. Na ňom sa stretnú milosť a pravda, „spravodlivosť a pokoj sa pobožkajú.“ (Ž 85,11). Kristus uspokojil Božiu spravodlivosť, a preto jeho milosrdenstvo patrí všetkým, ktorí sa kajajú a veria. Božia múdrosť sa zjavuje v stvorení a prozreteľnosti. Nikde však nie tak veľkolepo, ako na kríži.

Vidím seba samého. Čože? Áno, keď obrátim svoj pohľad na kríž, vidím seba samého. A tak isto určite každý, kto sa naň pozerá očami viery. Kristus tam visí ako ručiteľ svojho ľudu a nejestvuje zastúpenie bez stotožnenia. Kristus sa stotožnil s tými, ktorých hriechy nesie, veriaci sa stotožnili s ním. Z Božieho pohľadu sú jedno. Kristus ma nahradil a viera si prisvojuje túto skutočnosť. V osobe môjho zástupcu uspokojujem každú

požiadavku Božieho zákona. V osobe Krista platím celú sumu, ktorú si vyžadovala Božia spravodlivosť. V osobe Krista stojím osvedčený pred Bohom, lebo som odetý do jeho zaslúžených dokonalostí (Iz 61,10 - tu je to takto: „lebo ma odel rúchom spásy, zahalil ma plášťom spravodlivosti...“). Celá vykúpená Božia cirkev môže povedať o Kristovi: „Ale on bol prebodnutý pre naše priestupky, zmučený pre naše neprávosti.“ (Iz 53,5). „On sám, na vlastnom tele vyniesol naše hriechy na drevo“ (1Pt 2,24). Viera (???) to zosobňuje a vyhlasuje: „S Kristom som ukrižovaný... ktorý si ma zamiloval a seba samého vydal za mňa.“ (G 2,19-20). Aleluja! To je Spasiteľ!

Čo vidíte vy?

Ak nie ste spasení, vidíte toho, ktorým opovrhujete a ktorého opúšťate. Možno to popriete a poviete si, že môj postoj je negatívny. Mýlite sa. Ak nie ste Kristovi priatelia, ste jeho nepriatelia. Nijaká tretia skupina neexistuje. „Kto nie je so mnou, je proti mne.“ (Mt 12,30). To je jeho vlastný výrok a ten nemožno odvolať. Odmietate jeho autoritu, opovrhujete jeho zákonmi, zaobchádzate s jeho požiadavkami s neúctou? Opúšťate jeho bremeno a žezlo a odmietate, aby vám vládol? Preto sa spájate s tými, ktorí ho vyhánajú a prenasledujú na smrť.

Vidíte toho, ktorý sa predstavuje ako Spasiteľ. Áno, napriek tomu, že ste s ním doteraz zaobchádzali zle, sa nám v evanjeliu predkladá ako ten, ktorý je ochotný a schopný uzdravovať rany spôsobené hriechom a zachraňovať naše duše od večnej smrti. Ak zložíte zbrane, prestanete bojovať proti Nemu, odovzdáte sa do jeho moci a začnete dôverovať v moc jeho vykupiteľskej krvi, okamžite vás prijme. „Toho, kto príde ku mne nevyhodím.“ (Jn 6,37).

Vidíte toho, ktorý bude vašim Sudcom, v prípade, že ho odmietnete prijať ako Spasiteľa. Podťte k Nemu ako kajúci hriešnici, ako duchovní žobráci! Vrhňte sa do jeho milosti a on vám odpustí neprávosti a pripraví vám

kráľovské privítanie! „Pod'ťte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť.“ (Mt 11,28). To je jeho osobné pozvanie a prísľub. Ak sa však k Nemu stále obraciate chrbtom, jedného dňa vám povie: „Odíd'ťte odo mňa, zlorečení, do večného ohňa, ktorý je pripravený diablovej a jeho anjelom.“ (Mt 25,41).

Desiata kapitola

KRISTOVO VYKÚPENIE

Náš spravodlivý Vykupiteľ! Vari znie čitateľovi takýto titul zvláštne? Je toto prídavné meno v tomto kontexte nezvyčajné? Veľká väčšina z nás je pravdepodobne zvyknutá na také slovné spojenia, ako „náš milujúci Vykupiteľ“, „náš milostiplný Vykupiteľ“, či „náš mocný Vykupiteľ“. Odlíšný zvrät sme nepoužili preto, žeby sme sa snažili byť originálni. Takéto pomenovanie si skôr vyžaduje učenie Písma. Ak pozorne sledujeme, na čo kladie dôraz Duch svätý, je na nás, aby sme tomu prispôbili aj svoju terminológiu. Koľko slovných zvrátov sa vám vybaví pri prídavnom mene „milujúci“ alebo „milostiplný“ v spojení s Kristom? Ak sa vám nič nenapadá, pozrite sa do konkordancie a budete prekvapení, že ich nenájdete ani raz! A teraz to skúste so slovom „spravodlivý“ a uvidíte, v koľkých úryvkoch sa hovorí o Pánovi Ježišovi s takýmto prívlastkom.

Krista uvádza takými slovnými spojeniami ako „môj spravodlivý sluha“ (Iz 53,11), či „spravodlivý výhonok“ (Jer 23,5), „Hospodin - naša spravodlivosť“, „slnko spásy“ (Mal 3,20), „tento človek bol spravodlivý“ (Lk 23,47), „spravodlivý Sudca“ (2Tim 4,8). Hľadáme na neho ako na netypického Melchisedeka, „u Otca obhajcu - Ježiša Krista, spravodlivého“ (1Jn 2,1), ktorý je Kráľom spravodlivosti (Porov. Hb 7,2-3). Navyše, grécke slovo „dikaios“ prekladáme ako „spravodlivý“ aj v nasledujúcich úryvkoch:

Pilátova žena svojho muža varuje: „Nemaj nič s tým spravodlivým!“ (Mt 27,19). V tej istej kapitole sám Pilát vyhlasuje: „Ja nenesiem vinu na krvi tohto spravodlivého“ (v. 24). Nazýva sa „spravodlivý“ (Sk 3,14; Jk 5,6;

Sk 7,52; 22,14). V 1Pt 3,18 čítame dobre známe slová: „Veď aj Kristus trpel raz za hriechy, spravodlivý za nespravodlivých“. Keď Zachariáš predpovedal jeho príchod do Jeruzalema na oslíku, povedal: „Ajhľa, tvoj kráľ prichádza k tebe spravodlivý“ (Zach 9,9). V Zjavení Jána 19,11, kde je znázornený na bielom koni, sa hovorí, že „súdi a bojuje spravodlivo.“

Vo všetkých týchto úryvkoch sa na „osobu“ rovnú Otcovi hľadá ako na oficiálnu osobu, ako na Bohočloveka, Spasiteľa. Rovnako je z týchto veršov jasné, že Pán Ježiš je spravodlivý vo svojej osobe pri vykonávaní svojho úradu, pri plnení veľkého poslania, ktoré mu bolo dané. Pred jeho vtelením bolo ohlásené: „Spravodlivosť bude pásom na jeho drieku a pravda bude opaskom na jeho bedrách.“ (Iz 11,5). A Kristus prostredníctvom prorockého ducha prisvedčil: „Radostne som zvestoval spravodlivosť vo veľkom zhromaždení.“ (Ž 40,10). Pri uskutočňovaní čestnej a závažnej úlohy, ktorá mu bola zverená, nezlyhal a neurobil žiadnu chybu, ako dokazujú jeho vlastné slová Otcovi: „Ja som ťa oslávil na zemi tým, že som dokonal dielo, ktoré si mi dal konať.“ (Jn 17,4). Keď Boh vlastní Krista ako svojho „spravodlivého služobníka“, znamená to, že prácu, ktorá mu bola zverená, vykonal vynikajúco. Ako oznamuje Duch svätý, „on je verný tomu, ktorý ho ustanovil“ (Hb 3,2). Keď ho Otec odmenil, povedal mu: „Miluješ spravodlivosť a nenávidíš bezbožnosť“ (Ž 45,8).

Kristus je spravodlivý Vykupiteľ svojho ľudu, ktorého spravodlivosť spočíva v ňom. Vytvoril im dokonalú spravodlivosť. Na základe ich viery v neho sa im pripočítava k dobru, preto sa označuje ako „HOSPODIN - NAŠA SPRAVODLIVOSŤ.“ (Jer 23,6). Kristus bol spravodlivý nie ako súkromná osoba, sám pre seba, ale pre nás hriešnikov a pre našu spásu. Konal ako spravodlivý Boží služobník a ako spravodlivý ochranca svojho ľudu. Žil a zomrel preto, aby všetky nekonečné zásluhy jeho poslušnosti mohli byť prevedené na ľud. Pri ospravedl-

ňovaní svojho hriešneho ľudu Boh svoj Zákon ani neprehliadal ani nezneuctoval, ale potvrdzoval (Porov. R 3,31). Vykupiteľ sa narodil „pod zákonom“ (G 4,4), ktorého prísnosť sa nezmiernila a v súvislosti s ním z jeho požiadaviek nebola vynechaná ani čiarka. Kristus predložil Zákonu osobnú, dokonalú a stálu poslušnosť, preto sa mu skutočne „zapáčilo... zveľadiť a osláviť svoje učenie.“ (Iz 42,21). Boh nie je teda iba milostivý, ale v každej chvíli aj „spravodlivý“. „Ospravedľňuje toho, kto verí v Ježiša“ (R 3,26), lebo Ježiš uspokojil každú požiadavku Božej spravodlivosti v prospech toho, kto v neho verí.

V spravodlivom Vykupiteľovi nachádzame odpoveď na otázku: „Ako sa môžu stať spravodlivými pred Bohom tí, ktorí nemajú vlastnú spravodlivosť a sotva sú schopní nejakú dosiahnuť?“ Ako sa môže človek, ktorý je hromadou skazenosti, priblížiť k neopísateľne Svätému a pokojne sa mu pozrieť do tváre? Dokáže to, keď príde k Bohu ako nespravodlivý, vedomý si svojej neschopnosti odstrániť nespravodlivosť a uvedomujúc si, že nemá ospravedlnenie. Keďže sme neboli schopní dosiahnuť sväte požiadavky alebo spravodlivosť Zákona, Boh priniesol svoju spravodlivosť k nám: „Priblížil som svoju záchranu“ (Iz 46,13). Táto spravodlivosť sa priblížila k hriešnikom vtedy, keď sa Slovo stalo telom a prebývalo medzi ľuďmi, približuje sa k nám v evanjeliu, „lebo v ňom sa zjavuje Božia spravodlivosť z viery k viere“ (R 1,17). Boh túto spravodlivosť prisudzuje všetkým, ktorí veria a zaobchádza s nimi podľa jej zásluh.

„Toho, ktorý nepoznal hriech, kvôli nám urobil hriechom, aby sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou.“ (2K 5,21). Tu vidíme dvojité pripočítanie našich hriechov Kristovi a jeho spravodlivosti nám. Nemáme o sebe hovoriť, že sa staneme spravodlivými, ale o samej „spravodlivosti“, a nielen o spravodlivosti, ale aj o „Božej spravodlivosti“, najvyššej, akú slová dokážu vystihnúť. Rovnakým spôsobom, ako sa Kristus „stal hriechom“, my sme sa stali „spravodlivosťou“. Kristus

nepoznal skutočný hriech, ale vo svojom spasiteľskom zákroku v náš prospech sa s ním zaobchádzalo ako s vinníkom. My rovnako trpíme nedostatkom právnej spravodlivosti. Keď však prijímame Krista, božská vznešenosť na nás hľadá ako na spravodlivé stvorenia. Oboje sa udialo pripočítaním - úžasná výmena! Takže, aby sme vylúčili myšlienku, že máme akúkoľvek prirodzenú spravodlivosť, čítame: My „sme sa v ňom stali Božou spravodlivosťou“. Tak, ako hriech, ktorý sa pripočítal Kristovi, je vlastný nám, tak aj spravodlivosť, ktorou sme ospravedlnení, je vlastná jemu.

Boží plán vykúpenia úplne splnil požiadavky Zákona. V jeho posvätných príkazoch nebolo nič, čo by Kristus nevykonával a v jeho strašných hrozbách nič, čo by nevytrpel. Naplnil všetky jeho nariadenia s nepoškvrneným čistým srdcom a dokonale bezúhonným životom. Keď visel na kríži, Bohom opustený, zrušil celú kľatbu za hriechy svojho ľudu. Jeho poslušnosť udelila Zákonom vyššiu poctu, než aká sa za istých okolností mohla získať neprerušenu poslušnosťou Adama a jeho potomkov. Božia dokonalosť, ktorú naša vzbura zneuctila, je oslávená naším vykúpením. Pri vykúpení sa Boh javí ako nepoddajne spravodlivý, keď vyžaduje odplatu a ako nepredstaviteľne bohatý v prejavovaní milosrdenstva. „Meč spravodlivosti a žezlo milosti, každý má svoje uplatnenie, svoje plné vyjadrenie“ (James Hervey). Nároky na svätosť sú tiež zabezpečené, lebo tam, kde sa vykúpenie prijíma vierou, roznečuje v srdci prudkú nenávisť voči hriechu a hlbokú lásku a vďačnosť voči Bohu.

Jedenásta kapitola

KRISTOVO SPASITEĽSTVO

„Lebo moje myšlienky nie sú vaše myšlienky a vaše cesty nie sú moje cesty - znie výrok Hospodínov“ (Iz 55,8). Tieto slová vážne dokazujú, akú hroznú pohromu spôsobil hriech v padlom ľudstve. Ľudia žijú bez kontaktu so svojím Stvoriteľom, ba čo viac, sú „odcudzení životu z Boha pre nevedomosť, ktorá je v nich, pre zatvrdilosť ich srdca“ (Ef 4,18). Následkom toho duša stratila svoju oporu, všetko prestalo fungovať a ľudská skazenosť obrátila všetko hore nohami. Namiesto toho, aby sa záujmy tohto sveta podriaďovali záujmom života, ktorý má prísť, človek sa oddáva najmä prítomnosti a veľmi málo alebo vôbec sa nezamýšľa nad večnosťou. Namiesto toho, aby dobro svojej duše kládol pred potreby tela, človek sa stará najmä o jedlo a oblečenie. Namiesto veľkého cieľa človeka - páčiť sa Bohu, prvoradou záležitosťou sa pre neho stáva starosť o seba.

Myšlienky človeka by malo ovládať Božie Slovo a jeho cesty by mala usmerňovať Božia zjavená vôľa. Opak je však pravdou. Takže veci, ktoré majú v Božích očiach obrovskú cenu (Porov. 1Pt 3,4), padlé bytosti neznášajú, a naopak, „lebo čo je u ľudí vznešené, je ohavnosťou pred Bohom“ (Lk 16,15). Človek všetko obrátil hore nohami a smutne to dokazuje aj vtedy, keď sa snaží narábať s duchovnými záležitosťami. Zvrátenosť, ktorú hriech spôsobil, sa prejavuje v tom, že prevraciame Boží poriadok. Písmo hovorí, že človek má „ducha, dušu i telo“ (1Tes 5,23), ale keď sa na to odvoláva svet, hovorí v presne opačnom poradí: „telo, duša a duch“. Písmo vyhlasuje, že kresťania sú „cudzincami a pútnikmi“. Z desiatich prípadov v deviatich však aj dobrí ľudia hovoria a píšú o sebe ako o „pútnikoch a cudzincoch“.

Táto tendencia obracať Boží poriadok naruby je súčasťou padlej ľudskej prirodzenosti. Jej dôsledky sú pre dušu smrteľné, kým nezasiahne Duch svätý a neučiní zázrak milosti. Nikde na to nemáme tragickejši príklad, ako v odkaze evanjelistu, ktorý sme uviedli, hoci si to sotva niekto uvedomuje. Je všeobecne známe, že so svetom niečo nie je v poriadku. Mnohí si bolestne uvedomujú, že kresťanstvo je v žalostnom stave: vo všetkom sa objavujú chyby, praktickej zbožnosti ubúda, svetskosť zabíja mnohé cirkvi. To vidí čoraz viac ľudí. Ibaže málokto vidí, aké je to zlé, málokto vníma, že veci sú prehnité od samého základu, a predsa je to tak.

Pravá Božia cesta ku spásu je dnes málo známa. Evanjeliom, ktoré sa hlása, dokonca aj v pravoverných kruhoch, je často mylným evanjeliom. Aj tam človek prevrátil Boží poriadok. Mnohé roky sa učí, že pre spásu hriešnika sa nevyžaduje nič iné, len „prijatť Krista ako svojho osobného Spasiteľa“. Neskôr by sa mu mal pokloniť ako Pánovi, zasvätiť mu svoj život a naplno mu slúžiť. Ak sa mu to však napriek tomu nepodarí, nebo už má pre seba isté. Bude mu síce chýbať pokoj a radosť, ale pravdepodobne mu bude chýbať len nejaká miléniová koruna. Tým, že prijal Krista za svojho osobného Spasiteľa, sa údajne oslobodil od Božieho hnevu, ktorý má na svet prísť. To je úplné prevrátenie Božieho poriadku. Je to diablova lož a iba Deň, ktorý má prísť, ukáže, koľkí ňou boli fatálne podvedení.

Sme si vedomí toho, že je to silná reč a môže spôsobiť aj šok. Preskúmajme to však v tomto svetle: Každá časť Nového Zákona, kde sa objavujú obidva tieto tituly spolu, hovorí o Ježišovi - „Pán a Spasiteľ“, nie iba „Spasiteľ“ (Lk 1,47). Keby sa totiž Hospodin nestal „Pánom“, s najväčšou pravdepodobnosťou by sa nestal ani „Spasiteľom“. Ten, kto nad týmito vecami vážne premýšľa, nemá problém pochopiť ich. Ako by mohol Trojjediný Boh spasiť toho, kto zosmiešňuje jeho autoritu, pohŕda jeho cťou a opovrhne jeho zjavenou vôľou?

Boh je pripravený udeliť nekonečnú milosť a zmieriť sa s nami len, ak odhodíme zbrane našej vzbury proti Nemu. Bol by to však nespravodlivý skutok, odmena za nezákonnosť, keby mal prepáčiť hriešnikovi skôr, než sa zmieri so svojím Spasiteľom.

Boží svätí majú prikázané „upevniť svoje povolanie a vyvolenie“ (2Pt 1,10) pridaním ďalších nespočetných milostí k svojej viere (vo v. 5-7). Sú si istí, že ak to urobia, nikdy nepadnú, lebo tak im bude hojne poskytnutý vstup „do večného kráľovstva nášho [1] Pána a [2] Spasiteľa Ježiša Krista“ (2Pt 1,11). Všimnite si však zvlášť poradie, v ktorom sa Kristove tituly spomínajú: nie „náš Spasiteľ a Pán“, ale „Pán a Spasiteľ“. Ak ho naše srdce a vôľa úplne neprijme za Pána, nestane sa pre nás ani Spasiteľom.

„Ak sa totiž tí, čo unikli poškvárnám sveta skrze poznanie nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista znovu s nimi zapletajú a podľahnú im, ich posledné veci sú horšie, ako prvé.“ (2Pt 2,20). Tu apoštol hovorí o tých, ktorí už mali poznanie Pravdy a potom odpadli. Navonok zlepšili svoj život, ale neobnovili si srdcia. Na chvíľu sa oslobodili od špiny sveta, ale bez nadprirodzenej práce milosti v ich dušiach boli ich žiadosti silnejšie. Opäť podľahli a vrátili sa k svojim starým životným zvykom ako „pes k svojmu vývratku“, alebo „umyté prasa do blata“. Ich odpadlivosť je v tom, že „sa odvrátili od svätého prikázania, ktoré im bolo dané“, čo sa týka podmienok učenia známých z evanjelia. Najviac nás však zaujíma poradie podľa Ducha Svätého: títo odpadlíci dostali „poznanie nášho [1] Pána a [2] Spasiteľa Ježiša Krista“.

Boží ľud je povzbudzovaný k tomu, aby rástol „v milosti a poznaní nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista“ (2Pt 3,18). Tu je Božie poradie znova iné, ako ľudské. Tu však nie je dôležitý technický problém. Táto téma je základná, životne dôležitá a podstatná. A chyba na tomto mieste môže byť osudná. Tí, ktorí sa neodovzdali Kristovi ako Pánovi, ale veria mu ako Spasiteľovi, sú podvedení.

Tento istý princíp sa objasňuje v častiach, kde sa pri

Kristovom mene objavujú ďalšie prívlastky, či tituly. Napríklad úvodný verš Novej zmluvy (Mt 1,1) ho predstavuje ako „Ježiša Krista, [1] syna Dávidovho, [2] syna Abrahámovho“. Naša prvá úvaha by mala spočívať v tom, že upustíme od dispenzačného významu týchto titulov a pozrieme sa na ne z hľadiska doktríny a praxe. „Syn Dávidov“ predstavuje trón, zdôrazňuje jeho autoritu a vyžaduje si oddanosť jeho žezlu. „Syn Dávidov“ predchádza „Syna Abrahámovho“. A na inom mieste sa nám hovorí, že Boh povýšil Ježiša na úroveň svojej pravice, t. j. „za [1.] Vodcu a [2.] Spasiteľa“ (Sk 5,31). Predstava, ktorú zahŕňa titul „vodca“ predstavuje zvrchovanú nadvládu a autoritu „vládcu nad kráľmi zeme“ (Zj 1,5).

V knihe Skutkov objavujeme, že posolstvo apoštolov bolo úplne odlišné - nielen dôrazom, ale aj podstatou - od kázania týchto čias. Peter na Turíce vyhlásil: „Vtedy bude zachránený každý, kto bude vzývať meno Pánovo“ (2,21). Svojim poslucháčom pripomenul, že Boh učinil Ježiša „Pánom a Kristom“ (2,36), nie Kristom a Pánom. Kornéliovi a jeho domu Peter predstavil Krista ako „Pána všetkých“ (10,36). Keď Barnabáš prišiel do Antiochie, „povzbudzoval všetkých, aby vytrvali pri Pánovi“ (11,23), aj Pavol a Barnabáš „ich zverili Pánovi, v ktorého uverili“ (14,23). Na veľkom sneme v Jeruzaleme Peter napomína svojich bratov, že pohania budú „hľadať Pána [nielen Spasiteľa]“ (15,17). Žalárnikovi z Filíp a jeho domu Pavol a Silas zvestovali „Pánovo slovo“ (16,32).

Apoštoli vládu Krista nielen zdôrazňovali, ale určili, že pre spásu je podstatné aj odovzdanie sa do jej moci. Vidno to z mnohých citátov: „A stále pribúdalo mnoho mužov i žien veriacich v Pána“ (Sk 5,14), „videli ho všetci, čo bývali v Lydde a na rovine Saron, a obrátili sa k Pánovi“ (9,35), „a mnohí uverili v Pána“ (9,42), „k Pánovi bol pripojený veľký počet ľudí“ (11,24), „keď prokonzul videl, čo sa stalo, žasol nad Pánovým učením a uveril“ (13,12), „no predstavený synagógy, Krispus, spolu s celým svojím domom uveril v Pána“ (18, 8).

Len zopár ľudí má dnes správnu predstavu o tom, ako vyzerá evanjeliové a spásenosné obrátenie. Výzvu k nemu nájdeme v Izaiášovi 55,7: „Nech bezbožný opustí svoju cestu a muž nepravosti svoje myšlienky, a nech sa obráti k Hospodinovi“ (keďže sa v Adamovi od neho odvrátil), „aby sa zmiloval nad ním“. Charakter tohto obrátenia opisuje 1Tes 1,9: „Ako ste sa od modiel obrátili k Bohu, aby ste slúžili živému a pravému Bohu“. Obrátenie je teda odvrátením sa od hriechu k svätosti, od seba k Bohu, od Satana ku Kristovi. Je to dobrovoľné odovzdanie sa Pánovi Ježišovi, nielen súhlasom so závislosťou od jeho hodnôt, ale aj ochotou a pripravenosťou poslúchať ho, vzdať sa kľúčov od nášho srdca a položiť ich k jeho nohám. Je to duša, ktorá vyhlasuje: „Hospodine, Bože náš, iní páni než Ty“ (menovite svet, telo a diabol) „vládli nad nami, ale my len Tvoje meno vyznávame.“ (Iz 26,13).

Obrátenie spočíva v tom, že sa uzdravíme z hriechnosti a znovu získame mravný obraz Boha, alebo, čo je to isté, skutočnú zhodu s mravným zákonom. Zhoda s morálnym zákonom však spočíva v dispozícii nadovšetko milovať Boha, čo znamená žiť pre neho a tešiť sa najviac v ňom a milovať svojho blížneho ako seba samého a k tomu patrične praktizovať vieru. Preto obrátenie spočíva v tom, že obnovíme stav, v ktorom sme a obrátime sa k takejto dispozícii a k praktizovaniu viery. (James Bellamy, 1770)

Všimnite si prenikavé slová v Sk 3,26: „Pre vás najprv vzbudil Boh svojho Služobníka a poslal ho, aby vás žehnal tak, že každého z vás odvráti od vašich nepravostí.“ Toto je Kristov spôsob, ako požehnať ľudí - obrátiť ich. Hoci evanjelium môže ľudí viesť a poučovať, ak zostávajú otrokmi hriechu, nezískajú nijakú večnú výhodu. „Či neviete, že ak sa niekomu oddávate za poslušných otrokov, ste otrokmi toho, koho poslúchate? Buď otrokmi hriechu, ktorý vedie k smrti, alebo otrokmi poslušnosti, ktorá vedie k spravodlivosti.“ (R 6,16).

Naozaj veľký rozdiel je medzi vierou v Božstvo Krista a odovzdanie sa jeho moci. Mnohí sú pevne presvedčení o tom, že Ježiš je Boží Syn. Nepochybujú o tom, že je Stvoriteľom neba a zeme. To však ešte nie je dôkaz obrátenia. Démoni tiež uznali, že je „Boží Syn“ (Mt 8,29). To, čo tu píšeme, nie je súhlas rozumu s Božstvom Krista, ale poddajnosť vôle voči jeho autorite, aby sa náš život riadil jeho prikázaniami. Musíme sa mu podriadit'. Jedno bez druhého je zbytočné. „Stal sa pôvodcom večnej spásy pre všetkých, ktorí ho poslúchajú“ (Hb 5,9).

A predsa, napriek jasnému učeniu Svätého písma, keď sa nespasení ľudia zaujímajú o svoj budúci osud a vyzvedajú sa, čo majú robiť, aby boli spasení, najčastejšie dostávajú odpoveď: „Prijmí Krista ako svojho osobného Spasiteľa“. Málo sa na nich nalieha (ako to urobil Pavol v prípade žalárnik z Filíp) vo veci prijatia Kristovej moci nad svojím životom. Mnohí slepí vodcovia slepých šikovne citujú evanjelistu: „Tým však, čo ho prijali, dalo moc stať sa Božími deťmi.“ (Jn 1,12). Vodca možno namietal: „Tam sa nehovorí nič o prijatí Krista za Pána“. Priamo naozaj nie, ale ani sa tam nič nehovorí o prijatí Krista „ako osobného Spasiteľa“! Prijat' treba celého, alebo nijakého Krista.

Ak sa však namietajúci čitateľ zamyslí nad kontextom slov Jána v 1,12, zistí, že v nich podáva Krista ako Pána a tak ho musíme aj prijímať. Predchádzajúci verš hovorí: „Do svojho vlastného prišiel a vlastní ho neprijali“. O ktorú z jeho charakteristických označení ide? Jednoznačne o „vlastníka a Pána Izraela“. A práve takého ho „neprijali“. Zamyslime sa nad tým, čo urobil pre tých, ktorí ho prijali. Dal im „moc (právo a výsadu) stať sa Božími deťmi“. A kto iný, ak nie Pán pánov má právo niekoho označiť ako „Božie dieťa“?

Kristovi ako Pánovi nie je podriadený nijaký neobrátený hriešnik, aj keby bol presvedčený o Kristovom Božstve a oslovoval ho „Pán Ježiš“. Keď hovoríme, že neobrátený človek „nie je podriadený Kristovi ako

Pánovi“, znamená to, že jeho vôľa sa pre neho nestala životnou normou. Páčiť sa, poslúchať, ctíť si a oslavovať Krista je hlavný cieľ, dispozícia a úsilie srdca. Keďže toto zďaleka nie je prípad neobráteného, jeho skutočný postoj je takýto: „Kto je Hospodin, aby som poslúchol Jeho slovo?“ (2M 5,2). Celý spôsob života takýchto ľudí hovorí: „Nechceme, aby tento človek nad nami kraľoval“ (Lk 19,14). Napriek všetkým náboženským nárokom, skutočný postoj neobráteného človeka k Bohu je takýto: „Odstúp od nás, nechceme vedieť o Tvojich cestách! Čím je Všemohúci, aby sme mu slúžili [boli mu podriadení]? (Job 21,14-15). Správanie takto zmýšľajúcich prezrádza: „Veď máme pery - kto nám pánom?“ (Ž 12,4 - ale tu je toto: „Nech Hospodin zničí všetky úlisné pery i chvastavý jazyk tých, čo hovoria...“). Namiesto toho, aby sa podriadili Bohu v Kristovi, každý hriešnik sa obracia na svoju vlastnú cestu (Porov. Iz 53,6) a žije iba preto, aby si robil radosť.

Keď Duch svätý usvedčuje z hriechu, spôsobuje, že človek vidí, čo je naozaj hriech. Usvedčenému dáva poznanie, že hriech je vzbura proti Bohu, odmietnutie podriadit' sa Pánovi. Duch spôsobuje, že človek si uvedomí, že bol vzbúrencom proti tomu, ktorý je vyvýšený nad všetko. Duch usvedčuje nielen z tohto hriechu, či z tejto modly, ale aj privádza k vedomiu, že celý doterajší život takéhoto človeka bol bojom proti Bohu, ktorého vedome, zámerne a neustále ignoroval a vzpíeral sa mu a slobodne si vyberal vlastnú cestu. Úlohou Ducha v Božom vyvolenom nie je ani tak usvedčovanie všetkých z toho, že sú stratení hriešnici (svedomie prirodzeného človeka to vie bez akéhokoľvek nadprirodzeného zásahu Ducha!), ako v tom, že má odhaliť „nadmernú hriešnosť hriechu“ (R 7,13). Tak, aby sme videli a cítili, že hriech je istý druh duchovnej anarchie a vzdorovanie Božej moci.

Ak človeka nadprirodzeným zásahom naozaj usvedčil Duch svätý, prvý dôsledok, ktorý sa na ňom prejaví, bude úplná a hlboká beznádej. Bude sa mu zdať, že jeho prípad

je celkom beznádejný. Svoj hriech uvidí tak hrozivo, že sa mu bude zdať, že spravodlivý Boh nemôže urobiť nič iné, než ho naveky zatradiť. Uvidí, aký bol blázon, keď počúval hlas pokušenia, bojoval proti Najvyššiemu a strácal svoju dušu. Spomenie si, ako často hovoril s Bohom v minulosti - v detstve, v mladosti, v dospelosti, v chorobe na lôžku, pri úmrtí milovanej osoby, v nešťastiach - a ako ho odmietal počúvať a zámerne nechcel ani počuť. Pri usvedčení má pocit, ako keby celý život premrhal hriechom.

Kým zem prijme semeno, treba ju porať a zbrázditiť. Tak isto človek skôr, než sa pripraví na liečbu evanjeliom, musí svoje srdce pripraviť na jeho prijatie mučivými skúsenosťami a zlomiť svoju tvrdošijnú vôľu. Takých, ktorých Duch svätý spasiteľne usvedčuje, je však úboho málo. Duch pokračuje vo svojom diele v duši. Vyoráva čoraz hlbšie brázdy. Odhaľuje skrytosť hriechu, vyvoláva strach z neho a voči nemu nenávisť. Až potom hriešnik prijme počiatok nádeje, ktorá mu vnukne otázku: „Čo mám urobiť, aby som bol spasený?“ Duch, ktorý prišiel na zem osláviť Krista, vtisne do prebudenej duše požiadavky svojej moci (napr. Lk 14,26-33) a dušu prinúti uvedomiť si, že Boh si žiada naše srdcia, životy a všetko. Potom udelí oživenej duši milosť, aby sa zriekla iných pánov, odvrátila sa od všetkých modiel a prijala Krista ako Proroka, Kňaza a Kráľa.

Toto môže spôsobiť iba zvrchovaná a nadprirodzená práca Ducha. Kazateľ môže človeka ovplyvniť, aby uveril tomu, čo o jeho stratenosti hovorí Písmo, môže ho presvedčať, aby sa sklonil pred božským rozsudkom a prijal Krista za svojho osobného Spasiteľa. Nikto nechce ísť do pekla a kto považuje Krista za „núdzový východ“ s výhradnou podmienkou, že sa musí hodiť do jeho náručia („odpočinúť si po skončení jeho diela“), urobí to. Ani sto kazateľov však neobnoveného človeka nedokáže prinútiť k tomu, aby si uvedomil hroznú povahu hriechu, ani mu ukázať, ako rebeluje proti Bohu, ani zmeniť jeho srdce

tak, aby nenávidel seba a túžil páčiť sa Bohu a slúžiť Kristovi. Iba Duch môže priviesť človeka k túžbe zanechať modly a radšej si odťasť pravú ruku, ktorá mu v tom bráni, alebo si vylúpnuť pravé oko, ktoré hreší.

Niekoľko možno povie, že napomínania adresované kresťanom v listoch apoštolov ukazujú, že práve kresťania, nie nespasení, sa majú poddať Pánovej moci (R 12,1). Na tejto chybe si môžeme ukázať veľkú duchovnú tmu, ktorá pohlcuje aj biblické kresťanstvo. Napomínania v listoch znamenajú, že kresťania majú pokračovať v tom, čo začali. „Ako ste teda prijali Krista Ježiša, Pána, tak v ňom žite“ (Kol 2,6). Všetky napomenutia možno zhrnúť do dvoch slov: „Pristupujte k nemu“ a „vytrvajte v ňom“. A čo je vytrvanie, ak nie neustále pristupovanie ku Kristovi (Porov. 1Pt 2,4)? Svätí (R 12,1) už boli vyzvaní k tomu, aby sa oddali Bohu (6,13). Kým sme na zemi, vždy budeme potrebovať takéto napomenutia. Odpadnutej cirkvi v Efeze patrili slová: „Kajaj sa a čiň prvotné skutky“ (Zj 2,5).

A teraz tebe, milý čitateľ, položím priamu otázku: Je Kristus tvojim Pánom? Naozaj sedí na tróne tvojho srdca? Skutočne vedie tvoj život? Ak nie, tak s najväčšou pravdepodobnosťou nie je ani tvojím Spasiteľom. Ak tvoje srdce nie je obnovené, ak ťa milosť Božia z bezuzdného rebela nepremenila na milujúceho človeka, potom si ešte stále vo svojich hriechoch a na širokej ceste do záhuby.

Dvanásta kapitola

KRISTOVA MOC

„Ale Pána, Krista posväcujte vo svojich srdciach.“ (1Pt 3,15). Z pohľadu kontextu je zaujímavé všimnúť si, že Duch svätý primäl napísať tieto slová ako prvého práve Petra. Keď ich písal, bezpochyby bolo jeho srdce plné smútku a hlbkej ľútosť. Hovorí: „Ale ak aj trpíte pre spravodlivosť, ste blahoslavení. Nemajte z nich strach a neľakajte sa“ (v. 14). Pri tejto nezabudnuteľnej príležitosti sa obával „strachu“, ktorý naháňajú zlí. V Pilátovom paláci mu pascu nastražil strach z ľudí. V našom texte však oznamuje Božiu pomoc na oslobodenie od tohto strachu.

„Ale Pána, Krista posväcujte vo svojich srdciach.“ Vo svet-le danej situácie to v prvom rade znamená dovoliť bázni, aby Kristova moc zaujala naše srdcia. Aby sme si boli neustále istí, že Kristus je Pán. Lebo on je Pán, jeho je všetka moc v nebi aj na zemi. Preto je Pánom každej situácie, pripravený na každé nebezpečenstvo a schopný uspokojiť každú našu potrebu. Kresťan sa v prítomnosti svojich nepriateľov bojí len vtedy, ak o ňom pochybuje, alebo ak zabudol na Kristovu vernosť a moc.

„Ale Pána, Krista posväcujte vo svojich srdciach.“ Dôvodom na to, aby sme sa riadili týmto nariadením, by nemal byť náš pokoj a pohodlie, ale jeho česť a sláva. Ak sa chcú svätí ochrániť pred strachom z ľudí, majú v sebe pestovať bázeň pred Pánom, aby mohol byť zvelebený Kristus. Pán Ježiš je oslávený vtedy, keď jeho prenasledovaný ľud zachováva pred svojou opozíciou pokojné vystupovanie a neochvejnú morálnu silu. To je však možné iba vtedy, keď v našich srdciach prebýva - a najmä, keď im vládne - on.

„Ale Pána, Krista posväcujte vo svojich srdciach.“

Tieto slová majú širšiu platnosť. Pod mocou Krista prebýva veľmi málo praktizujúcich kresťanov. Skutočné názory kresťana na toho, ktorý má meno nad všetky mená sú žalostne neprimerané. „Spoznať ho [získať lepšie poznanie]“ (Porov. F 3,10), by sa malo stať každodennou túžbou našich srdc a naliehavou modlitbou našich pier. Nielenže potrebujeme rásť v „milosti“, ale aj v „poznaní nášho Pána a Spasiteľa Ježiša Krista“ (2Pt 3,18).

Ako málo naozaj poznáme Krista, nášho Boha. „Nikto nepozná [dokonale] Syna, iba Otec“ (Mt 11,27). A predsa bolo o ňom v Písme mnoho zjavené. Ako málo študujeme Písmo s cieľom lepšie hľadať a hlbšie a plnšie spoznať Pána Ježiša! Aká obmedzená je oblasť našich štúdií! Mnohí si vytvárajú predstavu o Kristovi iba podľa prvých štyroch kníh Novej zmluvy a okrem týchto kníh zriedkakedy čítajú aj niečo iné.

Evanjeliá hovoria o Kristovom živote v dňoch jeho poníženia. Zobrazujú ho ako služobníka, ktorý neprišiel preto, aby ľudia slúžili jemu, ale aby on slúžil im. Matúšovo evanjelium ukazuje kráľovstvo toho, ktorý tu bol ako Hospodinov služobník, a predsa je to Kráľ, ktorého odmietli. Takisto je pravda, že Jánovo evanjelium vykresľuje Božiu slávu vteleného Syna, a predsa je to ten, ktorého vo svete, ktorý stvoril, „nespoznali“ a ktorého „neprijali“ jeho vlastní, ku ktorým prišiel (Porov. Jn 1,10-11). Až keď sa dostaneme ďalej, nachádzame moc Ježiša Nazaretského takú, ako sa skutočne prejavila.

Na deň Turíc Peter povedal: „Nech teda celý dom Izraela nepochybné vie, že Boh urobil Pánom aj Kristom toho istého Ježiša, ktorého ste vy ukrižovali.“ (Sk 2,36). Ponížený je teraz víťazom. Ten, čo sa narodil v skromnosti, bol povýšený „nad každé kniežatstvo, moc, silu a panstvo, a nad každé meno, ktoré sa spomína nielen v tomto, ale aj v budúcom veku.“ (Ef 1,21). Ten, ktorý na svojej tvári znášal odporné ľudské sliny, dostal meno, ktoré je znamenitejšie ako anjeli (Porov. Hb 1,4). Ten, ktorého človek korunoval trní, bol „ovenčený slávou

a člou“ (Hb 2,9). Ten, ktorý očividne bezmocne visel na kríži, sedí „po pravici Velebnosti na výsostiach.“ (Hb 1,3).

Na rozdiel od evanjelií, všetky listy apoštolov boli napísané z hľadiska nanebovstúpeného Krista. Hovoria o oslávenom Spasiteľovi. Koľko len strácame, keď ich prehliadame! Prečo je to tak, že keď nám Kristus prichádza na um, v myšlienkach sa vraciame k „jeho vteleniu“? Prečo sa v mysli tak málo zaoberáme nebeským Kristom? Prečo tak málo meditujeme nad jeho vyvýšením, trónom a miestom po Božej pravici? Nie je to preto, že tieto listy tak zriedkavo čítame?

Pre mnohých kresťanov sú tieto listy oveľa ťažšie, než evanjeliá. Samozrejme, pretože ich nepoznajú. Keď prídete do neznámeho mesta, nepoznáte jeho polohu, ulice ani námestia. Ťažko nájdete správnu cestu. Rovnako je to aj s listami apoštolov. Ak sa kresťan chce oboznámiť s ich obsahom, musí s nimi žiť.

Nie evanjeliá, ale listy apoštolov oznamujú osobitný charakter kresťanstva. Skutki tvoria prechod a väčšina z knihy Zjavenia je o budúcnosti. Samotné listy hovoria o prítomnom zákone. Kázne dnešných dní si ich však zriedkavo všimajú. Kresťania sa k nim pri svojom súkromnom čítaní Písma obracajú len občas. Kresťanstvo však vykladajú iba listy. Kresťanstvo totiž musí mať do činenia so vzkrieseným, osláveným a vyvýšeným Kristom. Preto, ak máme „Pána Krista“ posväcovať „vo svojich srdciach“, musíme stráviť veľa času čítaním listov apoštolov.

Trinásta kapitola

KRISTOVO PRIATEĽSTVO

Koľko kresťanov na túto tému počulo kázeň alebo si prečítalo článok? A koľkí z Božieho ľudu premýšľajú o Kristovi v tejto požehnanej súvislosti? Kristus je najlepší priateľ, akého kresťan má a je to zároveň jeho výsada aj povinnosť vnímať ho takto. Našou oporou v Písme sú nasledujúce úryvky: „Sú priatelia, ktorí sú oddanejší ako brat.“ (Pr 18,24). To sa nemôže vzťahovať na nikoho iného, než na Ježiša Krista. „Taký je môj milý, taký je priateľ môj, dcéry jeruzalemské.“ (Veľp 5,16). To je svedectvo cirkvi jazykom jeho snúbenice, ktorá sa netají so svojím najhlbším vzťahom. Ďalšie svedectvo je v Novej zmluve, kde Krista označujú ako „priateľa colníkov a hriešnikov“ (Lk 7,34).

Je veľa rôznych vzťahov, v ktorých Kristus stojí pri veriacom a ten prehráva, ak niektorý z nich zanedbáva. Kristus je Boh, Pán, hlava a Spasiteľ cirkvi. Formálne je naším Prorokom, Kňazom a Kráľom. Osobne je naším Príbuzným, Prosebníkom a Priateľom. Tento titul vyjadruje blízke spojenie medzi Pánom Ježišom a veriacimi. Akoby ich riadila jedna duša. Samozrejme, že ich riadi jeden Duch, lebo „kto sa... oddáva Pánovi, je s ním jeden Duch.“ (1K 6,17). „Kristus je s cirkvou v bližšom vzťahu, ako keby bol jej brat: je jej ženích, dôverný priateľ“ (John Gill), „pretože sme údmi jeho tela“ (Ef 5,30). Aj tieto vzťahy však blízkosť, duchovné zjednotenie a nerozlučiteľnosť zväzku medzi Kristom a jeho ľuďmi vyjadrujú neúplne. Mali by sme k Nemu pristupovať čo najslobodnejšie a mať s ním čo najintímnejšie spoločenstvo. Zaprieť Krista znamená zamietnuť myšlienku, že je náš najlepší priateľ.

„Sú priatelia, ktorí sú oddanejší ako brat.“ Tento milý titul nevyjadruje iba blízky vzťah medzi ním a jeho vykúpenými, ale aj lásku, ktorú im prináša. Nič nestlmi, nestlmí, ani nemôže stlmiť alebo zmenšiť jej prúd. „Miloval svojich, ktorí boli na svete, preukázal im dokonalú lásku“ (Jn 13,1). Tento odstavec hovorí o Ježišom vzťahu, ktorý poskytuje svojmu ľudu vo všetkých utrpeniach, pokušeniach a slabostiach. „V každom ich súžení... On sám ich zachraňoval; svojou láskou a súcitom On ich vykúpil a dvíhal ich i nosil po všetky dávne dni.“ (Iz 63,9). To je skutočný prejav priateľstva! Tento nadpis tiež hovorí o jeho hlbokoj starosti o naše záujmy. Naše najvyššie blaho má v srdci. Preto sľúbil: „(Uzavriem s nimi večnú zmluvu, že) Im neprestanem dobre činiť“ (Jer 32,40 - v origináli je to bez hlavnej vety, čo pôsobí veľmi neslovensky = krkolomne...). Rozhodne viac zvažujte znamenitosti svojho najlepšieho priateľa.

Kristus je náš odveký priateľ. Starých priateľov si veľmi vážime. Pán Ježiš bol naším priateľom už vtedy, keď my sme boli ešte jeho nepriateľmi. Padli sme v Adamovi, on nás však neprestal milovať. Radšej sa stal posledným Adamom, aby nás vykúpil a za svojich priateľov položil život (Jn 15,13). On poslal svojich služobníkov, aby hlásali evanjelium, ľudia ním však pohrdali. A keď sme sa túlili po nerozumných cestách, rozhodol sa nás zachrániť a dohliadal na nás. Uprostred našich hriechov a hazardovania so životom nás uväznil svojou milosťou a svojou láskou prekonal naše nepriateľstvo a dobil si naše srdcia.

Kristus je neustály priateľ. Ten, ktorý „miluje v každom čase“ (Pr 17,17). Naším priateľom zostáva napriek všetkým životným zmenám. Nie je priateľom iba do pohody, ktorý zlyhá práve, keď ho najviac potrebujeme, ale v čase nepriazne aj v dňoch blahobytu. Nebol vari taký aj k Petrovi? On je „pomocou vždy osvedčenou“ (Ž 46,2 - ak „Ž“ = žalmy a nie „židom“, lebo tu je aj skr. Hb = Hebrejom, kde sedia všetky citáty, tak na tomto

mieste sa v žalme 46 píše: „Boh je naše útočisko a sila, najistejšia pomoc v súženíach.“) a dokazuje to svojou posilňujúcou milosťou. Ani naše previnenia od nás neodvrátili jeho útechu, aj vtedy konal ako priateľ. „Ale ak niekto zhreší, máme u Otca obhajcu - Ježiša Krista, spravodlivého.“ (1Jn 2,1).

Kristus je verný priateľ. Jeho milosť sa neprejavuje na úkor spravodlivosti a jeho milosti takisto nepopierajú požiadavky svätosti. Kristus vždy hľadá na Božiu slávu, aj na najvyššie dobro jeho ľudu. „Údery milujúceho sú úprimné“ (Pr 27,6). Skutočný priateľ si plní svoju povinnosť tým, že poukazuje na moje chyby. Po tejto stránke sa aj Kristus „prejavuje priateľsky“ (Pr 18,24; slovenské Písmo uvádza preklad „privádzajú do záhuby“, ktorý však nevystihuje daný kontext, preto používam vlastný preklad z prekladu anglického Písma, ktoré cituje autor. Pozn. prekl.). Každému z nás často hovorí: „Ale mám niečo málo proti tebe“ (Zj 2,14) a napomína nás svojím Slovom, usvedčuje naše svedomie svojím Duchom a kára nás svojou prozreteľnosťou, „aby sme mali účasť na jeho svätosti.“ (Hb 12,10).

Kristus je mocný priateľ, ochotný a schopný pomôcť nám. Niektorí svetskí priatelia nám možno túžia pomôcť v núdzi, ale nemajú na to prostriedky. To však o našom nebeskom Otcovi neplatí. On má aj srdce plné dobrej vôle aj moc pomáhať. Je držiteľom „nezvyčajných bohatstiev“ a všetko, čo má on, je k dispozícii aj pre nás. „A slávu, ktorú si dal mne, dal som ja im“ (Jn 17,22). Na súde máme priateľa, lebo Kristus používa svoj vplyv na Otca v náš prospech. „Žije neustále, aby sa za nich prihovárал.“ (Hb 7,25). Nijaká situácia nepresahuje možnosti Krista.

Kristus je večný priateľ. Neopustí nás v kritickej chvíli. „Nebojím sa zlého, hoc by som šiel temným údolím. Veď ty si so mnou“ (Ž 23,4). Ani smrť nás neoddelí od tohto priateľa, ktorý je „oddanejší ako brat“, lebo s ním budeme v ten istý deň v raji. Smrť nás oddelí od tých, ktorí sú na zemi, ale mimo tela budeme prebývať u Pána (Porov. 2K

5,8). A v budúcnosti sa Kristus sám prejaví ako náš Priateľ, keď hovorí: „Vojdi do radosti svojho Pána“.

Keďže Kristus je pre kresťana takýto priateľ, ako na to odpovieme? Na priateľstvo treba odpovedať priateľstvom! Vzhľadom na naše negatíva, nie je na mieste chlad, nezúčastnenosť, znepokojenie, či pochybnosť. Čo sa však týka kladov, mali by sme sa cítiť slobodní a využiť takúto výhodu. Mali by sme sa v ňom tešiť. Keďže je verný priateľ, bezpečne mu môžeme otvoriť tajomstvá svojich srdc, lebo on našu dôveru nikdy nezradí. Jeho priateľstvo však prináša aj určitý záväzok - zapáčiť sa mu, podporiť jeho vec a denne vyhľadávať jeho radu.

Štrnásť kapitola

KRISTOVA UŽITOČNOSŤ

Jedným z cieľov apoštola Pavla pri písaní listu Hebrejom bolo posilniť vieru ťažko skúšaných, váhajúcich a tých, ktorí sú slabí v milosti. „A pretože sám trpel, keď bol pokúšaný, môže pomáhať tým, čo sú pokúšaní.“ (Hb 2,18). Metóda, ktorú použil, keď sa zaoberal týmto cieľom, mala ukázať Kristovu transcendentálnu znamenitosť dobrej vôle pre všetkých ľudských synov. Podrobne predstavuje dokonalosť jeho osoby, jeho službu a jeho dielo. Apoštol o ňom vyhlasuje, že je Boží Syn, dedič všetkého, odblesk Otcovej slávy a bezchybný obraz jeho osoby. Celkom sa preukázala jeho nezmerateľná nadradenosť k anjelom. Jeho blahosklonnosť bola taká nekonečná a jeho láska k tým, ktorých mu dal Otec taká veľká, že zaujal nižšie miesto, než to, ktoré obývajú nebeské bytosti. A predsa „sa vo všetkom“ pripodobnil „bratom“ (Hb 2,17). Vo svojej službe sa preukázal, ako najvyšší Prorok, posledný hovorca Boha (Porov. Hb 1,1-2), slávny kráľ (1,8 - tu nič také nie je) a milosrdný a verný veľkňaz (Porov. 2,17). Vo svojom diele „odpykal“ [doslova - učinil zmierenie] „hriechy ľudu“ (2,17), ako ten, ktorý „žije neustále, aby sa za nich prihovárал“ (7,25) a ako ten, ktorý „chcel priviesť mnoho synov do slávy“ (2,10).

Milosť vznešenej Ježišovej bytosti bola taká úžasná, že nielenže zniesol prirodzenosť tých, ktorých prišiel zachrániť, ale aj vstúpil do ich pomerov, stal sa predmetom ich slabostí a vo všetkých ohľadoch bol pokúšaný tak, ako oni (okrem vnútornej skazenosti). Prelial svoju vzácnu krv a zomrel hanebnou smrťou v službe pre nich a v ich prospech. A to všetko preto, aby dokázal pravdivosť a hojnosť svojej milosti pre hriešnikov, zapálil ich

srdcia a povzbudil lásku veriacich voči Bohu. Apoštol poukazuje na jeden z pozhnaných dôsledkov toho, že sa Syn Boží stal človekom a vstúpil do spoločenstva so svojím trpiacim ľudom. Po prvé, Pán slávy zostúpil do ríše pokúšenia. Písmo sa má vždy chápať v čo najširšom rozsahu, preto „pokúšať“ znamená preveriť, vystaviť skúškam a problémom, zvádzať na zlé. Krista pokúšali ľudia i diabol. Po druhé, keď bol pokúšaný, „trpel“. Tie pokúšenia neboli imaginárne, ale skutočné a bolestivé. Nemohlo to byť ináč, lebo nielenže mal podiel na ľudskej citlivosti, ale aj jeho svätosť naliehavo cítila každú formu zla. Po tretie, spomienka na jeho utrpenie spôsobuje, že viac dbá na to naše.

„A pretože sám trpel, keď bol pokúšaný, môže pomáhať pokúšaným.“ Najprv zvážme prírodnosť a vzácnosť týchto slov pre tých, ktorým boli pôvodne adresované. Hebrejskí svätí boli židia, ktorí sa obrátili za Kristových dní a po kázaní apoštolov boli v obzvlášť ťažkej situácii. Neobrátení krajanovia ich pokladali za odpadlíkov od Mojžiša, a tým aj od samotného Hospodina. Nestýkali sa s nimi. Miesto toho nimi nesmierne pohrdali a rovnako nesmierne kruto s nimi aj zaobchádzali. To v kresťanoch vyvolávalo veľkú úzkosť a viedlo k degradácii prvotného kresťanstva, takže kresťania obrátení zo židov „prestáli... veľký boj v utrpeniach“. Boli „verejne vystavení hanobeniam a sužovaniam“, dokonca ich „obrali o majetok“ (Porov. Hb 10,32-34), kvôli ich nemennej vernosti Kristovi. Odvtedy prežívali silné pokúšenia zanechať kresťanské povolanie a obnovovať svoje pôvodné miesto v judaizme, aby unikli ďalším problémom. Náš text bol adresovaný veriacim v takejto situácii. Apoštol Pavol im pripomína, že Kristus bol ťažko pokúšaný a vystavovaný horším skúškam ako my, a predsa vydržal bezo zmeny a zo všetkého vyšiel ako víťazný Premožiteľ. Potom ich uistil, že Spasiteľ dokáže povzbudiť, utešiť aj posilniť.

Dnešní kresťania sa nachádzajú v podobných pod-

mienkach ako kedysi utláčaní židia. Svet ich nenávidí úmerne s ich dôverou a zhodou s Kristom. S niektorými nevládne zaobchádzajú neveriaci príbuzní, iní trpia v rukách nemilosrdných profesorov. Ďalší zakúšajú Boží trest, či pomätené videnia, prechádzajú bolestnými stratami alebo chorobami. V tomto čase je Satan zvlášť aktívny, vysielá tie najdivokejšie útoky a pokúša tými najrôznejšími spôsobmi. No prichádza útecha - skutočná, prítomná, postačujúca na všetko. Obráťte svoje srdcia a oči na Spasiteľa a posúďte, či je spôsobilý vám pomôcť. Je odetý do našej ľudskosti, preto dokáže „cítiť naše slabosti“. Skúsenosť, ktorou prešiel, ho uspôsobila k tomu, aby mal s nami súcit. Vie o nás všetko, plne chápe naše skúšky a meria silu našich pokúšení. Nie je nestranný pozorovateľ. A má veľký súcit. Plakal pri Lazárovom hrobe. Dnes je taký istý, ako včera. Verne odpovedá na žiadosti svojho ľudu.

„Môže pomáhať“ bez ohľadu na formu pokúšenia alebo skúšky. „Pomáhať“ je vysoko obsažné slovo: znamená „priateľsky konať“, „pomáhať tým, čo sú v núdzi“, „posilňovať slabých“. Grécke slovo je však ešte pozoruhodnejšie a nádherne expresívne: znamená ponáhľať sa s odpoveďou na plač v tiesni, doslova „pribehnúť na volanie“ toho druhého. Ján Zlatoústý to interpretoval takto: „Pohotovo im podal svoju ruku“. Pozhnaným príkladom je príbeh, v ktorom Kristus naťahuje ruku, aby zachytil Petra, keď sa začal topiť v mori (Mt 14,30-31). To Spasiteľ pomáhal jednému zo svojich. Lásková zhovievavosť sa ešte plnšie opisuje tam, kde ho pozorujeme ako dobrého Samaritána, ktorý sa stará o zraneného pcestného (Lk 10,33-35). Grécky preklad slova „môže“ obsahuje spôsobilosť a ochotu k činu. Kristus je rovnako kompetentný aj pripravený zaručiť sa za svoj ľud. Niet v ňom neochoty. Núdza je vždy v nás. „A preto môže aj dokonale spasiť tých, ktorí skrze neho prichádzajú k Bohu“ (Hb 7,25), čo znamená pripravenosť, aj schopnosť.

Vari počas svojho pôsobenia na zemi nebol vždy pripravený liečiť chorých? Vari je teraz neochotný slúžiť duším v úzkosti? Vždy bol nablízku zmrzačeným, slepým, ochrnutým a malomocným. Vždy bol trpezlivo pripravený zmierniť utrpenie, hoci ho to niečo stálo - „vychádzala z neho sila“ (Lk 6,19), hoci tí, ktorým pomohol, prejavovali nevieru. Ako bolo vtedy súčasťou jeho misie uzdravovať chorých, tak je teraz súčasťou našej služby ošetrovať ľudí so zlomeným srdcom. Aký je náš Spasiteľ všemohúci Boh a všeláskavý človek! Ten, ktorý nás nekonečne prevyšuje svojou pôvodnou prirodzenosťou a prítomnou slávou, a predsa sa stal telom a krvou, žil na tom istom mieste ako my, zakúsil tie isté problémy aj trpel ako my, hoci oveľa kritickejšie. Ako dobre teda musí byť pripravený uspokojiť každú našu potrebu! Všetku svoju starosť uvaľte na neho a vedzte, že on sa o vás postará!

Nech ste v akejkoľvek situácii, Spasiteľ vám pomôže vo všetkom a vcíti sa do každého postavenia. Vedel, čo je to byť „ustatý“ (Jn 4,6) a vyčerpaný (Mk 4,36-38 - ale tu som nič také nenašla!). Vedel, že treba pretrpieť hlad i smäd. Ste bezdomovci? Ani on nemal kde hlavu skloniť. Prežívate tieseň? Aj on mal kolísku len z jaslí. Zasiahol vás žiaľ? Aj on bol muž smútku. Nechápu vás vaši spoluveriaci? Ani jeho nechápali jeho vlastní učeníci. Nech je váš údel akýkoľvek, on sa doň vie vcítiť naplno. Zakúsil všetky biedy ľudstva a nezabudol na ne. Napáda vás Satan? Aj on to zažil. Trápia vašu myseľ niekedy rúhavé myšlienky? Jeho pokúšal diabol, aby sa mu klaňal. Ste v takej zúfalej situácii, že zamýšľate skončiť so svojím životom? Satan ho vyzýval, aby skočil zo strechy chrámu. Bol „vo všetkom skúšaný, ale bez hriechu“.

Anjeli môžu ľutovať, ale nedokážu mať pocit spoluúčasti. Kristov súcit (t. j. schopnosť trpieť s niekým) ho privádza k pomoci. V niektorých prípadoch to urobí predtým, než príde pokušenie, a to rôznymi spôsobmi. Pripravuje nás naň tak, že nás naň vopred upozorní. Tak,

ako to bolo s Izraelom, keď mal byť postihnutý Egypt (Porov. 1M 15,13 - ibaže tu sa hovorí naopak, o tom, že doslova: Abrahámovi „potomci budú prišielci v krajine, ktorá im nepatrí...“ = „postihnutí“ Egyptom, „a za 400 rokov ich budú utláčať...“), alebo v prípade Pavla (Sk 9,16). V našom prípade Boh svojou prozreteľnosťou spôsobí, aby sme pokušenie predvídali, pripraví nás naň tak, ako Krista pomazal Duchom predtým, než ho začal pokúšať diabol. Alebo nám obmäkčí srdcia zmyslom pre jeho dobrotu, ktorá nás privádza k slovám: „Ako by som teda mohol spáchať takú veľkú nešťachetnosť?“ (1M 39,9).

Pomáha v pokušení. V niektorých prípadoch mocne ohlasuje nariadenie alebo prísľub, ktorý drží naše srdce uprostred búrky pevne ako lano. Prozreteľným zásahom nás chráni pred tým, aby sme uskutočnili zlý úmysel, či odstráni samotné pokušenie, alebo nás odovzdá (komu/čomu? do čoho/koho moci...?), aby dokázal dostatočnosť svojej milosti (2K 1,2 - tu nič také nie je).

Po pokušení pomáha tak, že nám dáva ducha pokánia (Lk 22,61-62) a privádza nás k vyznaniu hriechov. Ako jemu po spore so Satanom slúžili anjeli, tak slúži on nám.

Nezáleží na tom, aká zúfalá je vaša situácia, alebo aké ťažké je vaše utrpenie. Obráťte sa ku Kristovi po úľavu a oslobodenie a počítajte s jeho pomocou! Práve vtedy, keď je dieťa najviac choré, jeho matka sedí pri ňom (Iz 66,13 - tu je toto: „Ako keď matka teší niekoho, budem vás tešiť; v Jeruzaleme sa potešíte.“).

Pätnásta kapitola

KRISTOVA VÝZVA

„Pod'te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše. Veď moje jarmo je lahodné a bremeno ľahké.“ (Mt 11,28 - 30).

Hoci tieto slová sú praktizujúcim kresťanom blízke, cítime naliehavú potrebu pozorne ich preskúmať. Máloktorým častiam Božieho Slova sa dostalo takej povrchnej pozornosti, ako práve tejto. Niektorí aj priznávajú, že tieto verše volajú po zbožnej meditácii, len málokto si však uvedomuje, že taká „jednoduchá pasáž“ si vyžaduje stále štúdium. Mnohí považujú za samozrejmé, že jej význam už chápu, preto nepovažujú za dôležité dôkladne preskúmať aj jej výrazovú stránku. Samotná skutočnosť, že tento verš sa tak často cituje, ešte nie je dôkazom toho, že jeho význam aj naozaj chápeme. Povrchná znalosť vylučuje pozorné skúmanie a považuje za oveľa pravdepodobnejšie, že jeho pravdu nechápeme správne.

Poznanie zvuku verša Svätého Písma a chápanie jeho zmyslu je veľký rozdiel. Naša doba sa vyznačuje priemyselným povahačstvom a duševnou ochabnosťou. Akoby sme neznášali prácu, keď denne namiesto jej kvality uprednostňujeme čas, za aký ju vykonáme. Rovnaký duch poznačil nielen produkty tlače, ale aj kazateľnice. Od neho pochádza aj povrchné zaobchádzanie s týmto úryvkom. A to tým, že sa neberie ohľad na jeho kontext, ani sa nepodniká pracný pokus o zistenie súvislosti, v ktorej sa používa (vzťah jednej vety k druhej). Zjavne tu chýba snaživé skúmanie a výklad jeho pojmov.

Ak sa niekedy niektorá časť Písma komolila a jej význam prekrúcal, bola to práve táto. Obyčajne sa z nej cituje iba zlomok a vynecháva sa tá časť, ktorá je pre telo najneprijateľnejšia. Osobitná výzva sa prekrúca na všeobecné pozvanie zámerným ignorovaním slov, ktoré Spasiteľ použil uvážene. Aj keď sa cituje úvodná veta, nie je vždy snaha poukázať na to, čo všetko znamená „prísť ku Kristovi“, takže poslucháč sa môže domnievať, že jej význam už chápe. Špecifické úrady, v ktorých sa Syn Boží prejavuje, ako Pán a Učiteľ, Knieža a Prorok, sa dnes zamietajú a nahrádzajú iným. Podmienečný prísľub, ktorý Kristus dal, sa falšuje a robí sa z neho bezpodmienečný. Ako keby jeho „odpočinok“ bolo možné získať bez toho, žeby sme na seba vzali jeho „jarmo“ a „učili“ sa od neho.

Takéto bremená by mohli rozhorčiť mnohých návštevníkov kostola, ktorí si neželajú počuť na niekoho kritiku. Ak sú však pripravení zostať „bezstarostní na Sióne“, ak sú spokojní bez ohľadu na to, či ich niekto podvádzal alebo nie, ak majú takú dôveru v človeka, že sú ochotní prijať najcennejšie veci z druhej ruky, ak odmietajú preskúmať svoje korene a skúmať svoje srdcia, treba ich nechať tak (Mt 15,14). Ešte stále sú tu však aj takí, ktorí si svoje duše cenia tak veľmi, že žiadnu snahu nepovažujú za príliš veľkú na to, aby zistili, či majú alebo nemajú spásenosné poznanie Božej pravdy, či skutočne chápu alebo nechápu podmienky Božej spásy, a či stavajú na neotrasiteľnom základe.

Pozrime sa na túto pasáž bližšie. Začína sa slovami: „Podďte ku mne... ja vám dám odpočinúť“ a končí sa slovami: „A nájdete odpočinutie pre svoje duše“. Tu nie je reč (ako sa mnohí domnievajú) o dvoch odlišných odpočinkoch, ale v oboch prípadoch o tom istom, totiž o duchovnom, spásanosnom odpočinku. Nejde ani o dva odlišné aspekty odpočinku, ale o jeden odpočinok videný z dvoch odlišných hľadísk. V prvom prípade vidieť božskú zvrchovanosť: „Ja vám dám“. V druhom prípade

sa uplatňuje ľudská zodpovednosť: „nájdete“. V úvodnej vete Kristus potvrdzuje, že je Darcom odpočinku. V nasledujúcom vymedzuje podmienky, pod ktorými odpočinok udeľuje. Alebo, aby sme to vyjadrili inak, vymedzuje podmienky, ktoré musíme splniť, ak máme tento odpočinok získať. Je však dostupný iba tým, ktorí splňajú zjavené požiadavky toho, kto tento odpočinok prepožičiava.

„Podďte ku mne“. Kto vyslovuje túto výzvu? Odpoviete, že Kristus. Pravdaže, ale Kristus, v ktorej konkrétnej povahe? Hovorí Kristus spôsobom, akým Kráľ prikazuje svojim poddaným? Ako Stvoriteľ, ktorý hovorí so svojimi stvoreniami? Ako lekár pozývajúci chorých? Alebo ako Pán usmerňujúci svojich služobníkov? Robíme rozdiel medzi osobou Krista a úradom Krista? Vari jasne nerozlišujete jeho úrad Proroka, Kňaza a Kráľa? Zistili ste už, že takéto rozlišovanie je potrebné a zároveň užitočné? Prečo sa teda ľudia sťažujú, keď upozorňujeme na rôzne vzťahy, v ktorých sa náš Pán nachádza a na dôležitosť všimania si toho, v ktorom z týchto vzťahov pôsobí a v akom čase? Venovanie pozornosti týmto detailom často znamená odhaliť rozdiel medzi správnym a nesprávnym pochopením pasáže.

Ak si chceme odpovedať na otázku, v ktorej konkrétnej povahe Kristus túto výzvu vyslovuje, musíme sa pozrieť na predchádzajúce verše. Jedna z prvých vecí, o ktoré by sa mal zaujímať každý, kto chce dôsledne uvažovať nad konkrétnym úryvkom, je venovať pozornosť kontextu. Matúš 11 sa začína uväznením Jána Krstiteľa, odkiaľ posielal poslov ku Kristovi, aby ho oboznámili o jeho rozpakoch (verše 2 - 3). Náš Pán verejne potvrdil svojho predchodcu a zdôraznil jeho jedinečnú úlohu (verše 4 - 15). Keď Kristus pochválil Krstiteľa a jeho službu, pokračoval tým, že by mal pokarhať tých, ktorí mali výsadu tešiť sa aj z tohto, aj z iných jeho darov, lebo ich nielenže neprijímali, ale nimi pohrdali a odmietali ich. Ľudia tých čias boli takí skazení, že Jána obvinili z posad-

nutosti diablom a Krista označovali za pažravca a pijana (verše 16 - 19).

Jedna z najdôležitejších častí Svätého Písma (verše 20 - 24) zaznamenáva najhroznejšie slová, aké kedy z úst Božieho Syna vyšli. Pokarhal mestá, v ktorých urobil väčšinu svojich mocných skutkov, lebo „sa nekajali“ (v. 20). Všimnite si, že Kristus odmietol zakrývať zvrátenosť týchto ľudí, ale ich obvinil z hriechov. Kiežby antinomisti vzali na vedomie, že Boží Kristus má ďaleko od ignorovania ľudskej zodpovednosti či ospravedlňovania duchovnej neschopnosti človeka a od ich prísneho posudzovania a obviňovania z nekajúcnosti!

Vedomá nekajúcnosť je veľký hriech, ktorí usvedčuje mnoho ľudí, ktorým sa evanjelium páči a ktorých bude (viac, ako iných hriešnikov) karhať naveky. Veľká náuka, ktorú hlásal Ján Krstiteľ aj samotný Kristus a neskôr apoštoli, je pokánie. Veľká vec určená na to, aby bola v „rasti“ aj v „zármutku“ s ľuďmi, aby ich mysle a spôsoby menila tak, aby zanechali svoje hriechy a obrátili sa k Bohu. K tomu ich však nemožno priviesť. On nehovorí, „pretože ste neverili“, lebo nejakú vieru mnohí z nich mali, ale že Kristus je „Učiteľ, ktorý prichádza od Boha“. Bolo to preto, že „sa nekajali“, teda ich viera nebola taká veľká, aby zmenila ich srdcia a napravila ich životy. Kristus ich karhal za iné hriechy, aby ich priviedol k pokániu, ale keď sa nekajali, pokarhal ich za to, že odmietli byť uzdravení. Pokarhal ich za to, že sa sami mohli karhať a detailne vidieť svoje bláznovstvo a to, že zo smutného osudu robí zúfalý a ranu neliečiteľnou (Matthew Henry).

Konkrétny hriech, za ktorý ich Kristus karhal, bola nekajúcnosť. Ich hriechu však priťažila tá skutočnosť, že boli svedkami väčšiny Kristových zázrakov, lebo v ich mestách Pán istý čas prebýval a vykonal mnoho zázračných uzdravení. Niektoré miesta používajú prostriedky milosti výraznejšie, ako iné. Tak, ako v istých častiach sveta sú dažde oveľa silnejšie, než inde, isté kra-

jiny a mestá boli poctené čistejším hlásaním evanjelia a vylialo sa na ne viac Ducha, než na ostatné. Boh je zvrchovaný pri rozdeľovaní svojich darov, ako prirodzených, tak aj duchovných, a „od každého, kto mnoho dostal, bude sa mnoho požadovať“ (Lk 12,48). Čím väčšie sú naše príležitosti, tým väčšie sú aj naše záväzky a čím silnejšie je presvedčanie, že sa máme kajať, tým odpornejšia je nekajúcnosť a o to ťažšie bude zúčtovanie, lebo Kristus vie o svojich „mocných skutkoch“ medzi nami a raz pred ním budeme musieť za ne účtovať.

„Beda ti, Chorazin! Beda ti, Betsaida!“ (Mt 11,21). Kristus prišiel na svet udeľovať požehnanie. Kto však opovrhne jeho osobou, odmieta jeho autoritu a znevažuje jeho milosrdenstvá, pre toho má hrozné „beda“. Kto z návštevníkov kostolov však už o tom niečo počul? Kazatelia však často zámerne kráčajú cestou menšieho odporu a túžia sa zapáčiť kostolným laviciam. Preto radšej zadržia, čo je ušiam nepríjemné alebo nepopulárne. Kto však na miesto biblického kladie sentimentálneho Krista, kto zdôrazňuje len jeho „blahoslavenstvá“ (Mt 5), a pritom ignoruje jeho „beda“ (Mt 23), ten podvádzá duše.

Hriech nekajúcnosti bol oveľa vážnejší v tom, že náš Pán potvrdil, že obyvatelia Chorazimu a Betsaidy boli v srdciach horší než pohania, ktorými opovrhovali. Vyhlásil, že keby v Týre a Sidóne mali také výsady, ako oni, „dávno by sa kajali vo vrecovine a popole“. Niektoré z požehnaní, ktoré kresťanstvo odmieta, by prijali mnohí pohania.

Nie sme kompetentní vyriešiť každú zložitosť a celkom pochopiť túto tému. Stačí, že Kristus poznal srdcia nekajúcich židov, ktorí sa vzburou a nepriateľstvom ešte viac zatvrdili. A tým boli k podnetom jeho učenia a zázrakov vnímaví menej, než by boli obyvatelia Týru a Sidónu. Preto aj ich konečné odsúdenie bude podstatne horšie (Thomas Scott).

Táto pasáž na jednej strane nie je osamotená (pozri Ez 3,6-7), na druhej strane pokánie, o ktorom hovorí Kristus, nie je jediné, čo vedie k večnej spáse.

Ešte dôležitejšie sú strašné Kristove slová (Mt 11, 23-24), ktorými oznamuje záhubu privilegovaného mesta Kafarnaum. Vďaka nevýslovným výhodám, ktoré jeho obyvatelia požívali, boli vyzdvihnutí do nebies. Keďže ich srdcia boli veľmi pripútané k zemi, toto požehnanie zosmiešnilo, preto zostúpia „až do pekla“. Čím väčšie výhody, tým strašnejšia záhuba čaká tých, ktorí ich zneužili. Čím vyšší je výstup, tým zhubnejší bude pád. Ctihodný Kafarnaum sa tu teda porovnáva s nepoctivou Sodomou, ktorú kvôli jej zvrhlým zločinom Boh zničil ohňom a sírou. V začiatkoch svojho verejného účinkovania Pán Ježiš prebýval najmä v Kafarnaume, kde vykonal mnoho zázračných uzdravení, ktorého obyvatelia však boli takí neoblomní a tak spútaní svojimi hriechmi, že o uzdravenie svojich duší vôbec nestáli. Keby bol také veľké veci vykonal v Sodome, na jej ľudí by to zapôsobilo a toto mesto by dodnes stálo ako večný pamätník Božieho milosrdenstva.

„Vravím vám však, že v deň súdu bude ľahšie sodomskej krajine ako tebe“ (v. 24). Áno, milý čitateľ, ak si z kazateľnice o tom ešte nič nepočul, svet čaká „deň súdu“. Je to „deň hnevu a zjavenia Božieho spravodlivého súdu. Boh odplatí každému podľa jeho skutkov“. Je to deň, „keď Boh bude skrze Krista Ježiša súdiť skryté veci ľudí, ako som to zvestoval vo svojom evanjeliu.“ (R 2,16). „Lebo Boh každé dielo privedie na súd, i každú tajnú vec, či je dobrá alebo zlá.“ (Kaz 12,14). „Pán vie vytrhnúť pobožných z pokušenia a nespravodlivých ponechať až do dňa súdu a potrestať.“ (2Pt 2,9). Vymeraný trest potom bude úmerný tomu, aké príležitosti boli poskytnuté a odmietnuté, aké výhody boli udelené a ohrdnuté, a aké svetlo bolo dané a zhasnuté. Najneznesiteľnejšia bude záhuba pre tých, ktorí zneužili najväčšie výhody na ceste do neba.

„V tom čase povedal Ježiš: Velebím ťa, Otče, Pane neba a zeme, že si toto skryl pred múdrymi a rozumnými, a zjavil si to tým najmenším.“ (Mt 11,25). Spojenie tohto s predchádzajúcimi veršami je najpoučnejšie. Tu Pán Ježiš oznamuje, že väčšina jeho mocných skutkov nezapôsobila dobre na tých, čo ich videli, pretože sa nezačali kajať. Jeho milostiplná prítomnosť mala počas jeho pôsobenia v Kafarnaume, kde strávil väčšinu svojho času, taký malý vplyv, že osud tohto mesta bude horší než osud Sodomy. Kristus vzhliada od zeme k nebu a nachádza útechu v Božej zvrchovanosti a absolútnej istote jeho zmluvy. Od karhania nekajúcnikov sa Kristus obracia k Otcovi, aby mu vzdal vďaka. O slove „povedal“ (v angličtine je použité slovo „odpovedal“, pozn. prekl.). Matthew Henry napísal: „Hovoríme o odpovedi, aj keď nenachádzame iné slová, okrem jeho vlastných, lebo za týchto okolností je to na zádumčivé úvahy, ktoré jej predchádzali, je to postačujúca odpoveď a vhodne ich vyvažuje“.

Keďže my, ľudia, sme bytosti krajností, v tejto chvíli treba na niečo upozorniť. V predchádzajúcich odsekoch sme sa odvolávali na tých, ktorí skutočného Krista nahradili sentimentálnym Kristom. Z toho však čitateľ nesmie usudzovať, že veríme v stoického Krista, ktorý je drsný, chladný a bez pocitov. Tak to nie je. Biblický Kristus je dokonalý Človek a zároveň Boží Syn, ktorý má ľudské city. Áno, je schopný oveľa hlbšieho citu, než ktokoľvek z nás, ktorých schopnosť citu otupil hriech. Pána Ježiša sa pri tom, keď týmto mestám predpovedal záhubu, dotkol žiaľ, a po tom, čo našiel útechu v Božej zvrchovanosti, nehľadel na ne fatalisticky ľahostajne. Písmo sa musí porovnávať s Písmom. Ten, čo plakal nad Jeruzalemom (Lk 19,41) nezostal nepohnutý, keď predvídal neznesiteľný osud, ktorý čaká Kafarnaum. Skutočnosť, že bol „mužom bolesti“, takúto predstavu vylučuje.

Podobné varovanie potrebujeme aj pre hyperkalvinistov s fatalistickým stoicizmom.

Zdá sa teda, že tí, ktorým je táto evanjeliová udalosť ľahostajná a uspokojujú sa s myšlienkou, že vyvolený bude aj spasený a s neprebudenými hriešnikmi necítia súcit, vyvodzujú z pravdivého učenia zlý záver a nevedia, akého majú ducha. Nad tými, ktorí umierali vo svojich hriechoch, Ježiš plakal. Pavol mal v srdci kvôli židom veľký žiaľ a smútok, hoci ich takto posúdil: „Bohu sa nepáčia a sú odporní všetkým ľuďom“. Rovnako to platí aj pre nás, keď obdivujeme, že sme vyznamenaní milosťou a nad druhými smútime. Keďže tajomné veci patria Pánovi a my poznáme len niektoré, pre ktoré máme dnes iba malé nádeje, ak chceme preniknúť k poznaniu Pravdy, mali by sme byť trpezliví. A mali by sme vedieť čakať tak, ako náš nebeský Otec a snažiť sa ich vhodne a opatrne povzbudzovať k pokániu, a pritom nezabúdať na to, že od Boha nemôžu byť ďalej, než sme podľa svojej prirodzenosti boli aj my sami (John Newton).

Pán Ježiš, ako dokonalý Človek a zároveň „služobník obrezaných“ (R 15,8), naliehavo cítil nedostatočnú odozvu na svoje vytrvalé úsilie. To cítiť z jeho náreku: „Nadarmo som sa namáhal, pre ničotu a márnosť strávil som svoju silu“ (Iz 49,4). Skúmajte však, ako sa sám utešil: „Ale moje právo je u Hospodina a odmena za moju prácu je u môjho Boha.“ (Iz 49,4). Teda Pán Ježiš aj jazykom proroka (Mt 11,25-26), keď bol skleslý, našiel úľavu v evanjeliu a primkol sa k božskej zvrchovanosti. „Ak vtedy, keď okolo seba nevidíme nič - len to, čo nás odrádza - a dvíhame pohľad k Bohu, získame veľké povzbudenie. Je smutné vidieť, že niektorí ľudia sú voči svojmu šťastiu ľahostajní. Je pohodlné myslieť si, že múdry a verný Boh bude napriek tomu účinne zabezpečovať záujmy svojej vlastnej slávy“ (Matthew Henry).

Kristus sa tu zmieňuje o Božej zvrchovanosti v troch detailoch. V prvom uznáva svojho Otca ako „Pána neba i zeme“, teda ako jediného majiteľa všetkého. Na to treba

pamätať najmä vtedy, keď sa ukáže, že Satan je pánom nižšej sféry a Boh „podľa svojej vôle zaobchádza“ nielen „s nebeským vojskom“, ale aj so všetkými obyvateľmi zeme, takže „niet nikoho, kto by mohol prekázať Jeho rukám“ (Dan 4,32). Druhým potvrdzuje: Ty „si toto skryl pred múdrymi a rozumnými“. Veci, týkajúce sa spásy, sú sebavedomým a samoľúbym ľuďom skryté a nechávajú ich v prirodzenej temnote. V treťom vyhlasuje: „Zjavil si to tým najmenším“. Pod mocným vedením Ducha Svätého duchovne objavujú tí, ktorí sú vo svojej dôležitosti bezmocní. „Áno, Otče, tak sa ti to zaľúbilo“, táto časť vyjadruje dokonalý súhlas Spasiteľa.

„Všetko mi odovzdal môj Otec. Nikto nepozná Syna, iba Otec a ani Otca nepozná nikto, iba Syn a ten, komu to chce Syn zjaviť.“ (Mt 11,27). Tento verš bezprostredne spája zvrchovanosť spomínanej Božej milosti (verše 25 - 26) so sprostredkovaním tejto milosti skrze Krista (verše 28 - 30). Dary Božej milosti ustanovuje a zabezpečuje večná Zmluva - jej sprostredkovanie Kristom a skrze Krista ako jej sprostredkovateľa. V prvom rade je tu veľké poslanie, ktoré sprostredkovateľ od Otca prijal: všetko potrebné na vytvorenie Zmluvy bolo odovzdané Kristovi (Porov. Matúš 28,18; Ján 5,22; 17,2). Po druhé, tu máme nepochopiteľnú dôstojnosť Syna. Aby niekto z predchádzajúcej vety nevyvodil chybný záver, potvrdzujeme podstatné a absolútne božstvo Krista. Aj keď je podriadený v službe, Kristova povaha a dôstojnosť je taká istá, ako Otcova. Kristus, ako sprostredkovateľ, všetko prijíma od Otca, ale ako Boh Syn je s Otcom v každom smere rovnocenný v jeho nepochopiteľnej osobe. Po tretie, prácu sprostredkovateľa zahŕňa jeden veľký bod: Otca zjavuje tým, ktorí mu boli daní.

Kontext verša Matúša 11 teda Krista zjavuje v nasledujúcich znakoch: ako karhajúceho nekajúcnikov, ako ohlasovateľa vážnych „beda“ nad tými, ktorých sa jeho mocné skutky nedotkli, ako ohlasovateľa Dňa súdu, podľa ktorého trest, ktorý čaká všetkých, čo opovrhli

evanjeliiovými milosťami, by mal byť neznesiteľnejší, než ten, ktorý je vymeraný Sodome; ako toho, ktorý potvrdzuje vrcholnú zvrchovanosť Boha, ktorý utajuje a odhaľuje veci týkajúce sa spásy; ako sprostredkovateľa Zmluvy; ako Syna rovnocenného s Otcom a ako toho, ktorý nám zjavil Otca.

„Podťte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť.“ (Mt 11,28). Keď sme už preskúmali kontext týchto slov, aby sme mohli lepšie pochopiť ich vzťah a konkrétne znaky, v ktorých sa Kristus zobrazuje, pouvažujme o osobách, ktoré oslovuje. Tých, ktorí boli pozvaní k darcovi odpočinku. Na tento bod majú komentátori rozdielne názory. Niektorí hovoria o užšom účinku tohto Kristovho volania, iní o širšom. Všimnite si však, že všetci hlavní komentátori toto konkrétne volanie obmedzili na osobitnú skupinu.

Teraz láskavo pozýva k sebe tých, ktorým dal vedieť, že sú hodní stať sa jeho učeníkmi. Hoci je pripravený zjaviť Otca všetkým, väčšinu nezaujíma, či príde k Nemu, lebo sa jej nedotklo usvedčovanie potrieb. Pokrytci sa nesťarajú o Krista, lebo sú otrávení svojou vlastnou spravodlivosťou a po jeho milosti nie sú ani hladní, ani smädní. Ľudia oddaní svetu nepripisujú nebeskému životu nijakú hodnotu. Preto by Kristus zbytočne pozýval niektorú z týchto skupín, a tak sa obracia na zúfalých a zarmútených. Hovorí o nich ako o tých, ktorí sa „namáhajú“ a sú „preťaženi“, no nemyslí všeobecne tých, ktorí sú utláčaní žiaľom a trápením, ale tých, ktorých premohli hriechy, ktorí sú naplnení nepokojom z Božieho hnevu a pod týmto ťažkým bremenom klesajú (Ján Kalvín).

Charakteristika pozvaných znie: všetci, ktorí pracujú a nesú ťažké bremeno. Pre unaveného je to slovo v pravý čas (Porov. Iz 50,4). Nechajme ku Kristovi prichádzať tých, ktorí sa sťažujú na bremeno pravidiel obradov, čo bolo neznesiteľné jarmo a čo oveľa viac upravovala tradícia starších (Lk 11,46), a uľaví sa im... Radšej by sme to však

mali chápať tak, že ide o bremeno hriechu, vinu a zároveň jej silu. Ku Kristovi sú pozvaní odpočinúť si všetci tí, a len tí, ktorí hriech pociťujú ako bremeno a stonajú pod ním, ktorí sú o zle svojho vlastného hriechu nielen presvedčení, ale aj ho v duši ľutujú; ktorí sú z hriechu skutočne chorí, unavení zo služby svetu a telu a tí, čo vidia svoje smutné a nebezpečné rozpoloženie zapríčinené hriechom, ktorý ich bolí a ktorého sa boja: ako Efrajim (Jer 31,18-20), márnokratný syn (Lk 15,17), colník (Lk 18,13), Petrovi poslucháči (Sk 2,37), Pavol (Sk 9), žalárnik (Sk 16, 29-30). To je nevyhnutná príprava na získanie odpustenia a pokoja (Matthew Henry).

Kto sú títo pozvaní? Tí, ktorí sa „namáhajú“ (grécke slovo vyjadruje drinu a únavu) a sú „preťaženi“. Tu sa musíme obmedziť na duchovné záujmy, inak by to zahŕňalo celé ľudstvo, dokonca aj tých najzatvrdilejších a najtvrdohlavejších odporcov Krista a evanjelia. Keď hovoríme o pokryteckých pánbožkároch, spisovateľ hovorí: „Vyhýbate sa ťažkým hriechom, možno máte aj istú formu zbožnosti. Myslíte si, že to najhoršie, čo sa dá o vás povedať je, že zamestnávate všetky svoje myšlienky a každý prostriedok, ktorý vás nezaväzuje zákonom, na hromadenie peňazí a spájanie domov a polí. Alebo svoje dni trávite v úplnej ľahostajnosti, kráčajte cestou svojho srdca a nehľadíte ďalej. A tu vravíte, že nachádzate radosť a trváte na tom, že nie ste ani unavení, ani preťaženi... Potom je jasné, že to nie ste vy, koho Kristus pozýva, aby mal účasť na jeho odpočinku (John Newton).

Pozvaní nie sú „všetci“ občania ľudstva. Je tu isté obmedzenie: „Všetci, ktorí sa namáhate a ste preťaženi“. Čím sa nemyslia tí, ktorí sa namáhajú v službách hriechu a Satana, sú preťaženi nespravodlivosťou a nevnímajú ju. Tí, ktorí nie sú hriechom unavení, ani sa ním nezaťažujú, ani netúžia po odpočinku svojej duše. Túžia po ňom tí, čo stonajú, svedomie majú zaťažené vinou, ubíja ich neznesiteľné jarmo Zákona a náklad previnení a pracujú až do vyčerpania, aby získali pokoj svedomia

a odpočinok svojej duše tým, že budú dodržiavať tieto veci, ale márne. Týchto Ježiš povzbudzuje, aby prichádzali k Nemu, zložili svoje bremená k jeho nohám, spoliehali sa na neho a vierou sa chopili jeho osoby, krvi a spravodlivosti (John Gill).

V poslednom čase sa mnohí kazatelia zaoberali textom Matúša 11,28 v takom duchu, ako keby Pán Ježiš ohlasoval neurčité pozvanie vzhľadom na to, že jeho záujmy sú dostatočne všeobecné a vo svojom zábere dosť široké na to, aby zahŕňali hriešnikov všetkého druhu. Mysleli si, že slová „všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení“, sa týkajú biedy a otroctva. Toho otroctva, ktoré ľudskej rase prinieslo pád, pretože ľudia márne hľadajú uspokojenie v časných a zmyselných veciach a snažia sa nájsť šťastie v radoostiach hriechu. „Všeobecná úbohosť človeka sa ukazuje z oboch jej stránok - ako aktívna i pasívna“ (Fausset a Brown). Namáhajú sa dosiahnuť spokojnosť tým, že uspokojujú svoje žiadosti, čím svojim biedam ešte viac priťažujú, lebo sa stávajú zaťažnými sluhami hriechu.

Je pravda, že neznovuzrodení ľudia sa „len pre oheň moria“ a „pre nič za nič ustávajú“. (Ab 2,13). Je pravda, že „národy sa umárajú pre márnosť“ (Jer 51,58). „Aký úžitok má teda z toho, že sa do vetra namáha?“ (Kaz 5,15). Je pravda, že „dávate peniaz za to, čo nie je chlebom, a svoj zárobok za to, čo nesýti?“ (Iz 55,2)? Lebo „oko sa nikdy do sýtosti nenadáva, ucho sa nikdy dosť nenapočúva.“ (Kaz 1,8). Rovnako je pravda, že neznovuzrodení sú ľuďom preťaženým vinou (Porov. Iz 1,4), a predsa svoj strašný stav ešte stále necítia. „Námaha blázna unavuje, takže nevie odísť ani do mesta.“ (Kaz 10,15). Navyše, „bezbožní sú ako búrlivé more, keď sa nemôže upokojiť. Jeho vody vyplávajú len kal a blato. Niet pokoja pre bezbožných - hovorí môj Boh.“ (Iz 57,20-21). Nemajú ani pokoj svedomia, ani odpočinok srdca. Je však celkom iné, ak potvrdíme, že práve týchto Kristus pozval, aby si k Nemu prišli odpočinúť.

My však uprednostňujeme pohľad starších autorov. Asi pred sto rokmi sa do kresťanstva začal vkrádať duch voľnomyšlienkarstva a boli ním, často nevedomky, postihnutí dokonca aj tí najortodoxnejší kresťania. Tí v kostolných laviciach sa viac preli o to, čo považovali za „nepoddajnosť“ a „úzkoprsosť“ svojich otcov, a tí v kazateľniciach, ak si chceli udržať popularitu, museli zmierňovať tie aspekty pravdy, ktoré boli pre telesné zmýšľanie najodpudivejšie. Ruka v ruke s novými vynálezmi, väčšími možnosťami cestovania a šírením správ, prišlo to, čo sa označuje ako „širší rozhľad“ a „zhovievavejší duch“. Tým, že Satan sa tvári ako anjel svetla, uspel pri arminianizácii mnohých právd. A tam, kde sa to nepodarilo, sa dokonca vrcholný kalvinizmus znížil na umiernený.

To sú vážne skutočnosti, ktoré nemôže poprieť nijaký študent cirkevných dejín. Kresťanstvo však do tohto stavu neupadlo naraz. Súčasný stav je skôr výsledkom dlhého a plynulého úpadku. Smrteľný jed omylu sa tu i tam po troche zavádzal v takom množstve, ktoré sa zväčšovalo priamoúmerne so zmenšujúcim sa odporom voči nemu. Keďže získavanie „konvertitov“ začalo čím ďalej, tým viac pohlcovať pozornosť a silu cirkvi, štandard učenia sa znížil, presvedčenie nahradila citovosť a zaviedli sa svetské spôsoby. Mnohí, ktorí boli vyslaní do „poľa nepriateľa“, sa v pomerne krátkom čase zaradili medzi arminianov, ktorí kážu „iné evanjelium“. To malo vplyv na domovskú cirkev a interpretácie Písma sa z kazateľníc čoskoro posunuli do línie „nového ducha“, ktorý zasiahol takmer celé kresťanstvo.

Hoci netvrdíme, že všetko moderné je zlé a všetko staré je dobré, niet pochyb, že väčšia časť vychváleného „pokroku“ v kresťanstve devätnásteho a dvadsiateho storočia bola pokrokom smerom dolu a nie hore - od Boha, nie k Nemu, k temnote, nie k svetlu. Preto náboženské názory odkláňajúce sa od bežného učenia zbožných reformátorov a puritánov treba skúmať dvoj-

násobne opatrne. Nemusíme uctievať starobylosť ako takú, ale musíme sa s nedôverou pozeráť na „širšie“ interpretácie Božieho Slova, ktoré sú v poslednom čase veľmi populárne.

Mali by sme zdôrazniť niektoré dôvody, prečo neveríme, že by Kristus adresoval svoje všeobecné pozvanie nerozvážnym, alebo ľuďom veselého ducha, či šialene radostnému davu, ktorý nemá chuť na evanjelium, ani záujem o večné veci. Táto výzva nepatrí bezbožníkom, ľahostajným, ani nestálym svetským zástupom, ale tým, ktorých svedomie zaťažuje zmysel pre hriech a túžia svedomiu ulaviť.

Po prvé, Pán Ježiš neprijal z neba poverenie na to, aby odpočinok duše udelil všetkým, ale iba Božím vyvoleným. „Veď som nezostúpil z neba, aby som konal svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal. A vôľou toho, ktorý ma poslal je, aby som nestratil nič z toho, čo mi dal, ale aby som to vzkriesil v posledný deň.“ (Jn 6,38-39). To nevyhnutne upravilo celú jeho službu.

Po druhé, Pán Ježiš vždy konal to, čo hlásal. Svojim učeníkom povedal: „Nedávajte svätú vec psom a nehádzte svoje perly pred svine, aby ich nepošliapali nohami, neobrátili sa a neroztrhali vás!“ (Mt 7,6). Možno vari predpokladať, že náš svätý Pán pozve ľahostajných, aby k Nemu prichádzali pre to, čo ich srdcia nenávidia? Vari dal svojim služobníkom takýto príklad? Slovo, ktorým nalieha na našu generáciu infikovanú radosťou, je: „Raduj sa, mládenec, vo svojej mladosti, a nech sa teší tvoje srdce za tvojich mladých dní. Choď po cestách, na ktoré ťa tiahne srdce a kam si žiadajú tvoje oči; no vedz, že Boh ťa za to všetko privedie na súd.“ (Kaz 11,9).

Po tretie, bezprostredný kontext celkom nezodpovedá širšej interpretácii. Najväčšie „beda“ Kristus vyslovil nad tými, ktorí ním opovrhovali a odmietali ho (Mt 11,20-24). Útechu čerpal z Božej zvrchovanosti a ďakoval mu, že pred múdrymi a prezieravými ukryl veci, ktoré prináležali večnému pokoji a zjavil ich maličkým (verše

25-26). Práve týchto „maličkých“ k sebe pozýva. Predstavuje sa ako ten, ktorého posielal Otec a ako ten, ktorý ho zjavuje (v. 27).

Nechceme to uzavrieť tak, že neveríme v nespútané evanjelium, alebo že odporujeme všeobecnej Kristovej ponuke pre každého, kto ju počúva. Tak to nie je. Jeho pokyny sú priveľmi jasné na to, aby mohlo dôjsť k nedorozumeniu. Jeho/koho?/ Pán mu/komu?/ prikázal: „Káž evanjelium každému stvoreniu“, pokiaľ to Božská prozreteľnosť pripúšťa a podstatou evanjeliového posolstva je, že Kristus zomrel za hriešnikov a je pripravený privítať každého hriešnika, ktorý je ochotný prijať ho za jeho podmienok. Pán Ježiš plán svojho vtelenia oznámil v dostatočne všeobecných pojmoch, aby každému, kto naozaj túži po spáse, zaručil vieru v neho. „Neprišiel som povolať spravodlivých, ale hriešnikov.“ (Mt 9,13). Mnohí sú povolani, aj keď iba pár je vyvolených (Mt 20,16). Svoje povolanie dokážeme rozlúštiť len, ak ku Kristovi prichádzame ako stratení hriešnici, ktorí veria v to, že jeho krv je na odpustenie a prijatie u Boha.

John Newton, vo svojej úžasnej kázni na tieto slová už dávno, zdôraznil, že keď Saulov hnev vyhnal Dávida do púšte, „okolo neho sa zhromaždili všetci sužovaní, všetci zadĺžení a všetci zatrpknutí. Stal sa im vodcom.“ (1S 22,2). Dávidom však opovrhovali takí, ktorí boli ako Nábál (Porov. 1S 25,10) a žili si dobre. Neverili, že by mohol byť kráľom nad Izraelom, preto uprednostňovali priazeň Saula, ktorého Boh odmietol. Rovnako to bolo aj s Pánom Ježišom. Hoci bol božskou osobou, vybavenou všetkou autoritou, milosťou a požehnaním - a vyhlasoval, že bude Kráľom všetkých, ktorí počúvajú jeho hlas - predsa väčšina nevidela jeho krásu a netúžila po ňom. Necítili, že ho potrebujú, tak ho odmietli. Iba niektorí, zaťažení hriechom, jeho Slovu uverili a prišli si k Nemu odpočinúť.

Čo dáva Pán najavo, keď všetkých unavených a preťažených vyzýva slovami „poďte ku mne“? V prvom

rade, je jasné, že má na mysli niečo viac, než telesný skutok alebo účasť na jeho kázni. Tieto slová adresoval najprv tým, ktorí už v jeho prítomnosti boli. Mnohí z tých, ktorí sa zúčastňovali jeho služby a boli svedkami jeho zázrakov, k Nemu s týmto úmyslom nikdy neprišli. To isté platí aj dnes. S príchodom ku Kristovi sa však spája čosi viac, než len príchod prostredníctvom nariadení: počúvať kázne, pristupovať ku krstu, účasť na večeri Pánovej. Príchod ku Kristovi, podľa jeho výzvy, znamená z celej duše vykročiť za ním, túžiť po ňom, hľadať ho, osobne ho objať a dôverovať mu.

Príchod ku Kristovi v prvom rade z negatívneho hľadiska naznačuje, aby sme niečo opustili, lebo Boží prísľub znie: „Ten, kto zakrýva svoje previnenia, nebude mať úspech, kto však ich vyzná a opustí, dôjde milosrdenstva.“ (Pr 28,13). Príchod ku Kristovi teda znamená obrátiť sa chrbtom k svetu a srdcom k Nemu, ako k svojej jedinej nádeji. Zanechať modly a odovzdať sa do jeho moci, zriecť sa vlastnej spravodlivosti a závislosti a s dôverčivým spoľahnutím sa na neho v milujúcej pokore celým srdcom vykročiť k Nemu. To znamená vyjsť pred neho s predsavzatiami a hodiť sa do jeho milosti. To znamená vôľu podriaďiť sa jeho autorite, aby ju viedol a aby ho mohla nasledovať. To znamená obrátiť dušu zatrateneho hriešnika ku Kristovi tak, aby používal svoje schopnosti, zodpovedal jeho nárokom a bol pripravený neobmedzene mu dôverovať, úprimne ho milovať a oddať mu slúžiť.

Príchod ku Kristovi teda znamená obrátiť sa celou dušou k Nemu. Možno si to vyžaduje ďalšie podrobnosti. Duša má tri hlavné schopnosti: chápanie, náklonnosť a vôľu. Keďže každá z nich je rozhodujúca a bola postihnutá prvotným odklonom od Boha, pri návrate ku Kristovi musia byť aktívne všetky. O Eve vieme toto: „Keď žena videla, že by bolo dobre jesť zo stromu, že je pre oči zvodný a lákavý na zmúdrenie, vzala z jeho ovocia a jedla“ (1M 3,6). Najprv „videla, že by bolo dobre jesť

zo stromu“, túto skutočnosť duševne pochopila a z toho si vyvodila záver. Potom videla, „že je pre oči zvodný a lákavý“. To bola odozva jej náklonnosti k tomuto činu. Nakoniec videla, že je lákavý „na zmúdrenie“ - to bolo hnutie jej vôle. „Vzala z jeho ovocia a jedla“ - to bolo zakončenie jej skutku.

Záleží teda od toho, či hriešnik ku Kristovi príde, alebo nie. Najprv by si mal jeho slová osvojiť chápaním. Mysel' je osvietená a začína chápať hlbokú potrebu Krista, ako aj to, že tieto potreby dokáže upokojiť. Inteligencia chápe, že z neho „by bolo dobre jesť“, že je chlebom života, pokrmmom našich duší. Potom sa začne prebúdzat' naša náklonnosť. Dopsial' sme v Kristovi nevideli nijakú krásu, nechápali sme, že by sme po ňom mali túžiť, ale teraz po ňom túžime, zrazu „je pre oči zvodný“, t. j. pre oči našej duše. Srdce sa obracia od lásky k hriechu - k láske k svätosti, od seba k Spasiteľovi. Príchodom ku Kristovi si napokon cvičíme aj vôľu, lebo ako povedal tým, ktorí ho neprijali: „Lenže vy nechcete prísť ku mne, aby ste mali život.“ (Jn 5,40). Cvičiť svoju vôľu znamená podrobiť sa jeho autorite.

Ku Kristovi nepríde nikto dovtedy, kým ho nespozná. Chápanie musí jeho vhodnosť pre hriešnikov prijať skôr, než sa k Nemu rozumovo obráti myseľ, ako je zjavené v evanjeliu. „Ak niekto nemiluje Pána, nech je prekliaty!“ (1K 16,22). Rovnako je jasné aj to, že ku Kristovi nepríde nikto, kto mu odporuje. Pravé osvietenie chápania a prebúdzanie náklonnosti potláča v hriešnikovi nepriateľstvo voči Bohu a spôsobuje, že hriešnik je ochotný poddať sa Pánovej moci (Porov. Ž 110, 3). Všimnite si, že tieto cvičenia troch schopností duše sú svojou povahou ako trojnásobný Kristov úrad: chápanie, ktoré osvietil ako Prorok, náklonnosť, ktorú svojimi skutkami vyburcoval ako Kňaz a vôľa, ktorá sa klania jeho autorite ako Kráľovi.

Počas svojich dní na Zemi sa Pán Ježiš ponížil, aby slúžil potrebám ľudského tela a prichádzalo k Nemu nemálo ľudí, ktorí boli uzdravení. V tom vidíme náznak

toho, že je veľkým lekárom duší a čo sa bude od hriešnikov žiadať, ak majú z jeho ruky prijať duchovné uzdravenie? Tí, ktorí hľadali Krista, aby získali telesnú úľavu, sa presvedčili o tom, aká veľká je jeho moc, milostivá ochota a o ich vlastná naliehavá potreba. Všimnite si však, že teraz, ako aj potom, toto presvedčenie o Pánovej dostatočnosti a jeho pripravenosti živiť rôznych v rozličných prípadoch. (nedok. veta - nedáva zmysel) Stotník hovoril s úplnou istotou: „Povedz iba slovo a môj sluha ozdravie.“ (Mt 8,8). Malomocný sa vyjadril ešte neistejšie: „Pane, ak chceš, môžeš ma očistiť.“ (Mt 8,2). Iný použil nesmelší jazyk: „Ak voľačo môžeš urobiť, zľutuj sa nad nami a pomôž nám!“ (Mk 9,22). Dokonca aj tam Vykupiteľ „nalomenú trstinu nedolomil“, ani „horiaci knôt neuhasil“, ale milosrdne pre nich urobil zázrak.

V každom z týchto prípadov bola na začiatku osobná prosba ku Kristovi a presne touto prosbou prosebníci prejavili svoju vieru, hoci bola taká nepatrná, ako horčičné zrnko. Neuspokojili sa s tým, že počuli o jeho sláve, ale využili ju. Vyhľadali ho kvôli sebe, aby ho oboznámili so svojím prípadom a žiadali o zmilovanie. Tak to musí byť aj v prípade tých, ktorých trápia záležitosti duše. Spásonosná viera nie je pasívna, ale aktívna. Navyše, vieru tých, ktorí hľadali Krista kvôli telesnej úľave, neodrádzali nijaké ťažkosti. Zástupy slepému zbytočne „dohovárali, aby mlčal“ (Mk 10,48). Keďže vedel, že len Kristus mu mohol dať zrak, kričal tým viac, že mu to zakazovali. A keď Kristus odmietol vyliečiť dcéru Kanaánky, čím sa vzdal prejavu jej obrátenia, žena odmietla odísť, kým jej prosbe nevyhovela (Mt 15,27).

Šestnásta kapitola

KRISTOV ODPOČINOK

„Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť“. (Mt 11,28). V posolstve k týmto slovám John Newton zdôraznil:

Zákon evanjelia môžeme porovnať k tým mestám v Izraeli, ktoré boli útočiskom. Vo všeobecnosti to bola pre národ výsada a česť, že mali takéto svätyne božského ustanovenia, ale ich skutočnú hodnotu poznal a cítil len málokto. Skutočne ich mohol oceniť len ten, kto sa ocitol v situácii, na ktorú bol pripravený. Tak je to aj s Kristovým evanjeliom. Je to najvyššia výsada a česť, ktorou sa nábožný národ môže pochváliť. V skutočnosti ho však dokážu pochopiť a oceniť iba unavené a preťažené duše, ktoré svoju biedu cítia prirodzene. Sú unavené hriechnou drinou a vidia, že porušený Zákon ich prenasleduje ako pomstiteľ starej krvi. To je jediný dôvod, ktorý im bráni ponoriť sa do žalostného zúfalstva, na ktoré Boh v evanjeliu milostivo poskytol liek v Kristovej výzve: „Poďte ku mne všetci, ja vám dám odpočinok“.

Keby si úplný komfort tohto pozhnaného pozvania privlastnili len prebudené, usvedčené a zúfale duše a riadili sa jeho požiadavkami, znamenalo by to koniec ich sťažnostiam. Pretrvávajúca nevedomosť, skutky neviery a odpor Satana sa však spájajú, aby ich zadržali /??? porov. s origin./.. Niektorí hovoria: „Nie som hoden prísť ku Kristovi. Moje srdce je také tvrdé a svedomie také necitlivé, že bremeno svojich hriechov necítim tak, ako by som mal, ani potrebu Kristovho odpočinku“. Iní si myslia: „Bojím sa, že k Nemu neprídeme správne. V Písme vidím a z kazateľnice počujem, že sa odo mňa vyžaduje pokánie a že viera je dôležitý predpoklad spásy. Zaujímalo by ma však, či je moje pokánie dosť úprimné a hlboké a či je moja viera lepšia, než tá his-

torická - súhlas mysle v porovnaní so skutočnosťou evanjelia“. (tomuto nerozumiem)

Od tých, čo u neho hľadali uzdravenie, možno zistiť, ako máme chápať Kristove pozvanie adresované hľadajúcim Božie prijatie, ktorí dodržiavali požiadavky jeho Zákona. Najprv sa presvedčili o jeho moci a ochote a o tom, že jeho pomoc nesmierne potrebujú. Tak je to aj vo veciach spásy. Hriešnik musí byť presvedčený o tom, že Kristus má „moc spasit“, že je pripravený prijať všetkých, ktorí sú chorí z hriechu a chcú byť uzdravení. Potom ho začnú prosieť. Nebude im stačiť, že počuli o jeho sláve. Budú chcieť dôkaz o jeho divotvornej moci. Teda ani hriešnik nesmie poslaniu evanjelia iba dôverovať, ale musí ho aj hľadať a veriť mu.

Tí, ktorí hľadali Krista ako Lekára duší, pokračovali s ním a stali sa jeho nasledovníkmi. Prijali ho ako svojho Pána a Učiteľa a zriekli sa toho, čo protirečilo jeho vôli (Lk 9,23, 60), vyznali poslušnosť jeho príkazom a prijali podiel na jeho potupe. Niektorí boli k Nemu pozvaní jednoducho. Napríklad Matúš, ktorý sedával na colnici a ku Kristovým tvrdeniam bol ľahostajný dovtedy, kým mu Kristus nepovedal: „Nasleduj ma! (Mt 9,9). Toto slovo sprevádzala moc, ktorá si získala jeho srdce a v okamihu ho oddelila od svetských cieľov. Iných, ako Natanaela (Jn 1,46) a plačúcu kajúcnicu (Lk 7,38), si k sebe pritiahol tajomnejšie - Duchom svätým. Kráľovský úradník prišiel k Pánovi s úmyslom získať život pre svojho syna (Jn 4,53) a získal oveľa viac, než očakával. A uveril on aj celý jeho dom.

Tieto veci boli zapísané pre naše povzbudenie. Pán Ježiš nie je na zemi vo viditeľnej forme, ale prisľúbil svoju duchovnú prítomnosť, aby sme zostali jeho služobníkmi a ľuďom v jeho Slove až do konca. Unavení hriešnici nemuseli absolvovať namáhavú cestu, aby našli Spasiteľa, lebo on je vždy nablízku (Sk 17,27) - tam, kde sa káže jeho evanjelium.

„Avšak spravodlivosť z viery hovorí takto: Nehovor vo svojom srdci: Kto vystúpi do neba? - totiž priviesť Krista dolu. Alebo: Kto zostúpi do priepasti? - totiž vyvieť Krista spomedzi mŕtvych. Čo teda hovorí? Blízko teba je Slovo, v твоjich ústach a v tvojom srdci, to znamená slovo viery, ktoré hlásame.“ (R 10,6-8).

Ak nemôžete prísť ku Kristovi s citlivým srdcom a preťaženým svedomím, potom si prídte k Nemu po ne.

Pocit vášho bremena vás núti povedať, že nie ste schopní? Berte teda ohľad na to, že toto nie je práca, ale odpočinok. Vari si človek prizná, že je taký preťažený, že sa nemôže deliť so svojím bremenom a taký unavený, že nie je schopný ani pokojne stáť ani si ľahnúť, ale musí sa ďalej preťažovať? Keďže veľkosť nášho bremena je nám prekážkou, pravý dôvod, prečo by sme mali ku Kristovi prísť hneď, je ten, že jedine on je schopný vyslobodiť nás. Možno si však myslíte, že neprídete správne. Pýtam sa, ako by ste chceli prísť? Ak prídete ako bezmocní a nehodní hriešnici, bez spravodlivosti a bez akejkoľvek nádeje okrem tej, ktorá vyvstáva z ceny, diela a Slova Kristovho, vtedy prichádzate správne. Nijako ináč nebudete prijatí. Osviežili a posilnili by ste sa, obmyli by ste svoje hriechy, oslobodili by ste sa od svojho bremena, a potom by ste k Nemu prišli, aby to pre vás urobil? Nech vám Pán pomôže vidieť bláznovstvo a nerozumnosť vašej neviery (John Newton).

V Písme niet takého prisľubu, že Boh odmení nedbalého, polovičatého a lenivého hľadača. Vyhlásil: „Budete ma hľadať, a nájdete ma; keď ma budete hľadať celým srdcom, dám sa vám nájsť“ (bez dokončenia aspoň tejto vety - čo v preklade chýba - to môže budiť iný význam...) (Jer 29,13). Pre každého, koho prijíma, má určitý čas. Vedel, ako dlho čakal chorý pri jazere (Jn 5,6) a keď prišla jeho hodina, uzdravil ho. Snažte sa teda nachádzať v takomto rozpolžení. Buďte tam, kde sa káže jeho Slovo a usilovne hľadajte jeho Slovo v súkromí svojej izby.

Často sa modlite. Hovorte s jeho ľuďmi a on sa k vám nečakane pridá tak, ako k dvom učeníkom na ceste do Emauz.

„Ja vám dám odpočinúť“. To je výrok! Nikto, nech by bol akokoľvek zbožný a duchovný, toto nemôže sľúbiť. Abrahám, Mojžiš, ani Dávid by nemohol unaveným a preťaženým navrhnúť, aby prišli k nim s istotou, že im „dajú odpočinúť“. Dať odpočinok duši niekoho iného je nad sily aj toho najvyvyšenejšieho stvorenia. Dokonca ani svätí anjeli nie sú schopní udeliť odpočinok druhým, lebo ich vlastný odpočinok závisí od Božej milosti. Kristov prísľub teda dokazuje jeho jedinečnosť. Ani Konfúcius, Budha alebo Mohamed nikdy nevyriekli takéto tvrdenie. To nebol obyčajný človek, kto vyslovil slová: „Podťe ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť“. To bol Boží Syn. On stvoril človeka, preto ho aj mohol obnoviť. On je Kniežaťom Pokoja, teda aj schopný dať odpočinok.

Keďže Kristus je Jediný, kto dokáže udeliť odpočinok duši, mimo neho nemôže existovať ani iný odpočinok. Stvorenie ho nemôže udeliť. Svet ho nemôže zdieľať. Nedokážeme ho vyrobiť. Jednou z najpatetickejších vecí na svete je, keď vidíte, ako sa neznovuzrodení márne snažia nájsť šťastie a spokojnosť v materiálnych veciach. Napokon zistia, že všetko sú to len rozbité nádoby, ktoré neudržia nijakú vodu. Všimnite si, ako sa obracajú na kňazov alebo kazateľov, k pokániu alebo pôstom, k čítaniu a modlitbe, len aby našli, ako márnratný syn, keď „začal trpieť núdzu“, lebo nič „mu nik nedal“ (Lk 15); alebo ako tá chudobná žena, ktorá si „veľa vytrpela od mnohých lekárov. Minula na to všetky svoje prostriedky, ale nič jej to neosožilo, ba stav sa jej neustále zhoršoval.“ (Mk 5,26). Všetci neznovuzrodení, negramotní alebo učení, nachádzajú „cestu pokoja“, ktorú „nepoznali“ (R 3,17).

Je toho veľa, za čo Bohu môžeme ďakovať, keď sa pokúsime uvedomiť si, že bezmocným hriešnikom nemôže urobiť dobre nikto, iba Kristus. Pre človeka je to

ťažká lekcia a učí sa ju pomaly. Táto skutočnosť sama o sebe nič neznamená, ale diabolská pýcha našich srdc z nás robí sebestačných, až kým nás neponíži Božia milosť. Je to súčasť milostivej práce Ducha Svätého, že nás zachraňuje pred závislosťou stvorenia, aby nám vzal oporu a prinútil nás vidieť, že Ježiš Kristus je naša jediná nádej. „A v nikom inom niet spásy, lebo nejestvuje pod nebom žiadne iné meno dané ľuďom, v ktorom by sme mali byť spasení.“ (Sk 4,12). Prekvapivo to ilustruje holubica, ktorú vyslal Noe. „Keď však holubica nenašla miesto, kde by jej noha spočinula, vrátila sa k nemu do korábu, lebo vody boli na celom povrchu zeme. Vystrel ruku, chytil ju a vtiahol k sebe do korábu.“ (1M 8,9). Symbolicky už samotné meno „Noe“ (tu: „Nóach“) znamenalo „odpočinok“ (1M 5,29 - ibaže tu je to takto: „nazval ho Nóachom a povedal: Tento nás poteší pri našej práci, pri námahe našich rúk na pôde, ktorú Hospodin preklial.“). „Vrátila sa k nemu“ preto, aby si odpočinula. Tak je to aj s hriešnikom.

Aká je povaha odpočinku, ktorý dáva Kristus všetkým, ktorí k Nemu prichádzajú?

V gréčtine slovo „odpočinok“ vyjadruje viac, než odpočinok, alebo len oddych od námahy. Znamená aj občerstvenie. Človek, ktorý je unavený od dlhého nesenia ťažkého bremena, nepotrebuje odstrániť len toto bremeno, ale chce aj jedlo a občerstvenie na uzdravenie svojho ducha a na to, aby sa mu vrátila vyčerpaná sila. Taký je odpočinok evanjelia. Nie je to len prestávka v našej márne námahe, ale aj sladký vzpružujúci nápoj. Nie je to len pokoj, ale aj radosť vo viere (John Newton).

Taký je duchovný odpočinok. Čiže odpočinok, ktorý uspokojuje. „Odpočinok pre dušu“, ako Spasiteľ vyhlasuje v tejto pasáži. Je to odpočinok, ktorý svet nemôže ani dať, ani vziať.

Pri špecifikácii povahy tohto odpočinku rozlišujeme medzi jeho prítomnou a budúcou formou. Čo sa týka prí-

tomnej, prvej formy, je to oslobodenie sa od márneho a namáhavého hľadania, ktoré hriešnika pohltí skôr, než mu Duch otvorí oči, aby videl svoje bláznovstvo a pohol sa hľadať skutočné poklady. Na to, ako tí, čo sú stvorení pre večnosť, plytvajú energiou blúdením od jednej veci k druhej, je veľmi žalostný pohľad. Hľadajú to, čo ich nemôže uspokojiť a opakovanými sklamaniami sa len umŕtvujú. Tak dopadne každý, kým nepríde ku Kristovi. Lebo on o všetkých radoostiach tohto sveta povedal: „Každý, kto pije z tejto vody, bude opäť žízniť.“ (Jn 4,13). Napríklad Šalamún, ktorý mal všetko, po čom srdce mohlo túžiť a ktorý uspokojoval svoje potreby naplno, zistil, že „hľa - všetko to je márnosť a honba za vetrom.“ (Kaz 1,14). Kristus svoj ľud oslobodzuje od tejto honby za vetrom, lebo vyhlasuje: „Kto sa však napije z vody, ktorú mu dám ja, nebude žízniť naveky.“ (Jn 4,14).

Druhá forma, znamená potešenie a utíšenie zaťaženej svedomia. Čo to znamená, vie iba ten, koho usvedčil Duch svätý. Ak niekto musel zvolať: „Šípy Všemocného uviazli vo mne, a môj duch pije ich jed; Božie hrôzy chystajú sa proti mne.“ (Job 6,4). Ak nám v ušiach znie kliatba porušeného Božieho Zákona, ak máme vnútorný zmysel pre Boží hnev a na dušu nám padá hrôza budúceho súdu, našu myseľ ovláda neopísateľná úzkosť. Ak Duch koná v srdci skutočné dielo, voláme: „Veď tvoje šípy uviazli vo mne a tvoja ruka doľahla na mňa. Pre tvoj hrozný hnev niet zdravého miesta na mojom tele, ani moje kosti nie sú v poriadku pre môj hriech.“ (Ž 38,3-4). Ak podivuhodnú lásku Boha voči nám a to, ako podlo sme sa mu odplatili, vidíme prvýkrát, tme do živého. Ak ku Kristovi prichádzame s vierou, toto všetko sa mení. Keď ho vidíme umierať miesto nás a to, že pre nás už niet odsúdenia, padá nám zo svedomia neznesiteľné bremeno. A získame pokoj, ktorý predchádza každé chápanie.

Tretia forma znamená odpočinúť si od vlastníctva a moci hriechu. Do toho, čo sa pod tým chápe, môžu vstúpiť

opäť iba tí, ktorí sú objektmi jeho milosti. Neprebudeným je Božia sláva ľahostajná a k tomu, či sa ich správanie páči Bohu, sa stavajú vlažne. Nemajú nijakú predstavu o hriešnosti hriechu a neuvedomujú si, že hriech ich úplne ovláda. Svoj hrozný stav sú schopní vidieť len vtedy, ak ich mysle osvieti Duch Boží a usvedčí ich svedomie. A len ak sa pokúsia zmeniť svoje spôsoby, budú schopní uvedomiť si moc svojho vnútorného nepriateľa a neschopnosť vyrovnať sa s ním. Ak sa spoliehame na svoje vlastné sily, márne hľadáme oslobodenie v predsavzatiach a snahách. Aj po tom, čo nás oživil a začíname chápať evanjelium, na čas (často priveľmi dlhý) je to skôr boj, než odpočinok. Čím viac však zo seba vyrastáme, čím viac sa učíme žiť v Kristovi a s čím väčšou vierou čerpáme silu od neho, tým viac získavame aj odpočinok.

Štvrtá forma, znamená aj odpočinok od našich vlastných prác. Ak si veriaci jasnejšie uvedomuje dostatočnosť dokonaného Kristovho diela, je od Zákona oslobodený a vidí, že už ho nezáväzuje službou. Jeho poslušnosť už nie je zákonná, ale evanjeliová a nevychádza zo strachu, ale z vďačnosti. Jeho služba Pánovi nie je službou v duchu poddanosti, ale v duchu milosti. Čo bolo pôvodne bremenom, je teraz radosťou. Už nehľadá, ako získať Božiu priazeň, ale koná s vedomím, že na ňom spočíva Boží úsmev. Už ho (koho?) nepovažuje za nedbalého. To ho podnecuje k tomu, aby sa snažil oslavovať toho, ktorý dal svojho vlastného Syna, ako obeť. Poddanstvo tak prepúšťa miesto slobode, otroctvo synovstvu, námaha odpočinku. A duša spočíva v nemennom Slove Krista a stále ho nasleduje svetlom i tmou (? Kristus chodí aj vo „tme“??).

Nad odpočinkom, ktorý môžeme zakúsiť, je ešte odpočinok budúci, hoci aj naše najlepšie predstavy o sláve, ktorá čaká Boží ľud, sú chabé. V nebi bude dokonalý odpočinok od každého hriechu, lebo tam nevstúpi nič, čo by odpočinok mohlo pošpiniť alebo vyrušiť. Čo to bude znamenať, keď budeme oslobodení od všadeprítomných skazeností sveta, to nedokáže vysloviť nijaký jazyk. Čím

bližšie Pána veriaci kráča a čím dôvernejšie je jeho spoločenstvo s ním, tým viac nenávidí to, čo má v sebe zlé a čo stále bojuje proti jeho túžbe po svätosti. Preto apoštol plače: „Ja úbohý človek! Kto ma vytrhne z tohto tela smrti?“ (R 7,24). Toto bremeno však nebude niesť za hrob.

Druhá predstava je taká, že budeme oslobodení od toho, že sme videli hriechy iných. Naše srdcia už nebude trápiť zlo, ktoré zaplavuje Zem. Tak, ako Lót v Sodome, aj my sa trápime rozhovormi bezbožných. „Vari niekto, kto aspoň trochu miluje Pána Ježiša, kto má aspoň iskierku pravej svätosti a v srdci zmysel pre hodnotu duše, môže hľadiť na to, čo sa medzi nami deje, ako otvorene, trúfalo a už takmer všeobecne sa porušujú Božie prikázania, ako sa opovrhuje jeho evanjeliom, zneužíva jeho trpezlivosť a pohŕda jeho mocou bez najmenšieho zachvenia?“ (John Newton). Ak skutočnosť pred 200 rokmi vyzerala takto, čo by tento spisovateľ povedal, keby žil dnes a videl nielen skazenosť pohanského sveta, ale aj pokrytectvo v kresťanstve? Veriaci, ktorý vidí, ako tí, ktorí vystupujú, ako priatelia Pána, ho zneucťujú v jeho dome, nevyhnutne si musí pomyslieť: „Kiežby som mal krídla holubice! Odletel by som a býval inde.“ (Ž 55,7).

Tretia predstava je, že tam bude večný odpočinok od vonkajších súžení, lebo v nebi už Boží ľud nikto nebude trápiť. Svätec už nebude musieť žiť uprostred bezbožnej generácie, ktorá ho síce nemôže prenasledovať aktívne, ale jeho prítomnosť môže odmietavo tolerovať. Hoci súženia sú potrebné a hoci sú posvätené, dokonca prospešné, znášajú sa veľmi bolestne. Prichádza však deň, keď už trápenia nebudú nevyhnutné, lebo vybrané zlato sa bude čistiť od trosky. Búrky života budú za nami a osudom veriaceho bude večný, nenarušiteľný pokoj. Kde nebude hriech, nebude ani smútok. „Zotrie im z očí každú slzu a smrti už viac nebude, ani smútku, ani náreku, ani bolesti už nebude, lebo prvotné sa pomínulo.“ (Zj 21,4).

Štvrtá predstava znamená pokoj od pokušení Satana,

ktorý prítomný odpočinok veriacich často ruší. Koľkokrát majú dôvod povedať s apoštolom: „Satan nám to prekazil.“ Rôznymi spôsobmi im bráni pri navštevovaní verejných prostriedkov na prijatie milosti (kto to pochopí? nedá sa to zjednodušiť? Na „kostolov“ al. inak?), v snahe rozjímať nad Slovom alebo modliť sa. Diabol neznáša pohľad na šťastného Kristovho človeka, preto mu radosť neustále kazí. Jeden z dôvodov, prečo to Boh dovolí je, že sa máme prispôbiť hlave cirkvi. Diabol Ježiša na Zemi neprestajne prenasledoval. Aj v živote veriacich raz príde hodina, kedy budú musieť opustiť tento svet, nepriateľ sa ich dovtedy bude pokúšať okradnúť o istotu spásy, ďalej ich už však sledovať nebude môcť. Bez tela sú v Pánovej prítomnosti a naveky mimo dosahu svojho nepriateľa.

Posledná predstava spočíva v tom, že odpočívajú (kto? veriaci?/ čo? duše?) od neuspokojených túžob. Ak sa niekto skutočne narodil z Ducha, chce s hriechom navždy skoncovať. Túži po dokonalej zhode s obrazom Krista a po neporušenom spoločenstve s ním. Takéto túžby sa však nerealizujú ľahko. Stará prirodzenosť totiž predchádza novú a veriaceho uvádza do zajatia zákona hriechu (R 7,23). Smrť mu však prinesie konečnú úľavu od vnútornej skazenosti, vďaka čomu sa stane „stĺpom v chráme svojho Boha. Už nikdy viac odtiaľ nevyjde“ (Zj 3,12). Pri vzkriesení bude telo veriaceho podobné „jeho oslávenému telu“ (F 3,21) a uskutoční sa každá túžba jeho duše. Premena od milosti k sláve bude taká radikálna, ako zmena od prirodzenosti k milosti.

Sedemnásť kapitola

KRISTOVO JARMO

„Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť“. Toto nie je všeobecné pozvanie neurčito adresované ľahostajným a povrchným masám, ale milostivé volanie tých, ktorí naozaj hľadajú pokoj srdca, a predsa sa stále ohýbajú pod nákladom viny. Je adresované tým, ktorí túžia po odpočinku duše, ale nevedia, ako sa dá získať alebo nájsť. Tým Kristus hovorí: „Poďte ku mne a ja vám dám odpočinúť“. Nezostáva však iba pri tom, ale pokračuje vysvetlením. Náš Pán jednoducho vyhlasuje, že je darcom odpočinku (Mt 11,28). V nasledujúcich slovách upresňuje podmienky, na základe ktorých ho udeľuje a predpoklady, ktoré musíme splniť, ak ho máme získať. Tento odpočinok sa dáva zdarma, ale len tým, ktorí súhlasia so zjavenými požiadavkami toho, kto ho požičiava.

„Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše.“ (Mt 11,29). V týchto slovách Kristus vyslovil podmienky, ktoré musíme splniť, ak máme získať odpočinok duše. Žiada sa od nás, aby sme vzali na seba jeho jarmo. Jarmo je symbolom podriadenosti. Silu tohto symbolu pochopíme vtedy, ak so zapriahnutými volmi do pluhu, ktorých silu usmerňuje ich majiteľ, porovnáme voly voľne pobejúce po poli. Preto čítame: „Dobre je mužovi, ak nosí jarmo vo svojej mladosti.“ (Žalosp 3,27). Znamená to, že ak človek nie je disciplinovaný a vedený v podriadenosti a neučí sa poslúchať svojich učiteľov už v mladosti, pravdepodobne z neho vyrastie syn Beliala, neskrotný rebel proti Bohu i človeku. Keď Hospodin vzal do rúk Efrajima a potrestal ho, žialil, že bol ako „necvičené teľa.“ (Jer 31,18).

Prirodzený človek sa rodí „ako divé osliatko“ (Job 11,12). Je nezvládnuteľný, tvrdohlavý a za každú cenu rozhodnutý ísť svojou cestou. Keď človek pádom stratil kotvu, stal sa loďou, ktorá je celkom závislá od milosti a nemilosti vetra a vln. Srdce ešte nemá zakotvené, preto slobodne beží v ústrety svojej záhube. Ak má pre svoju dušu získať odpočinutie, potrebuje Kristovo bremeno. Kristovo jarmo v širšom zmysle znamená úplnú závislosť od neho, absolútnu poslušnosť a bezvýhradnú podriadenosť jemu. Veriaci to Kristovi dlžia ako spravodlivému Pánovi a milostivému Vykupiteľovi. Kristus má na nich dvojnásobný nárok: ako na stvorenia svojich rúk, ktorým dal bytie so všetkými schopnosťami a nadaniami. Vykúpil ich a získal na nich ďalší nárok. Svätí sú vykúpeným majetkom, preto Duch svätý hovorí: „A či neviete, že nepatríte sebe, ale že vaše telo je chrámom svätého Ducha, ktorý vo vás prebýva a ktorého máte od Boha? Boli ste draho vykúpení. Oslavujete teda Boha svojím telom.“ (1K 6,19-20).

„Vezmite na seba moje jarmo“, čím Kristus myslí: odovzdajte sa mojej vláde, podriadte sa môjmu Zákonu, nech je moja vôľa vašou. Ako zdôrazňoval Matthew Henry:

Ku Kristovi ako k Prorokovi, Kňazovi a Kráľovi sme pozvaní, aby sme boli zachránení a aby nám vládol a učil nás. Tak, ako voly sú zapriahnuté preto, aby sa podvolili vôli svojho majiteľa a pracovali pod jeho dohľadom, tak aj tí, ktorí príjmu od Krista odpočinok pre dušu, sú povolani podrobiť sa mu ako svojmu Kráľovi. On zomrel za svojich ľudí preto, aby už nežili pre seba, „ale tomu, ktorý za nich zomrel a bol vzkriesený.“ (2K 5,15). Iba svätý Pán si vyžaduje absolútne podvolenie sa a poslušnosť vo všetkých záležitostiach vnútorného aj vonkajšieho života, dokonca aj to, že „každú myšlienku... viažeme k poslušnosti voči Kristovi“ (Porov. 2K 10,5). Škoda, že sa na to tak málo dbá práve v dobe, kedy ľudia zľavujú z vysokých Spasiteľových

nárokov v snahe urobiť evanjelium prijateľnejším pre neobnovených.

V minulosti to bolo inak. Kazateľnice neschovávali nič, čo bolo pre poslucháčov prospešné. Boh si verné kázanie ctil tým, že udeľoval pomazanie svojím Duchom, aby sa Slovo mohlo uplatňovať v moci. Uvediem takýto príklad:

Nijaké srdce sa Kristovi nemôže otvoriť skutočne, ak ho po náležitej úvahe nie je ochotné prijať s jeho krížom utrpení a jarmom poslušnosti: „Ak niekto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma... Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa.“ (Mt 16,24; 11,29). Akákoľvek výnimka z týchto podmienok je bariérou zjednotenia sa s Kristom. To sa týka duše, ktorá ho nie je hodná: „Kto neberie na seba svoj kríž a nenasleduje ma, nie je ma hoden.“ (Mt 10,38). Ak si myslíš, že Kristus nie je hoden všetkého utrpenia, všetkých strát a potúp, odsúdi ťa ako nehodného niesť meno jeho učeníka. Takže, kto kvôli povinnostiam - ktoré nazývame jeho „jarmom“ - neprijme Kristovo jarmo, nemôže prijať ani jeho odpustenie, ani skrze jeho krv nemôže mať nijaký prospech (John Flavel, 1689).

„Vezmite na seba moje jarmo“. Všimnite si, že jarmo nie je to, čo na nás kladie niekto iný, ale to, čo na seba kladieme my sami. Zo strany veriaceho, ktorý hľadá u Krista odpočinok, je to skutok, bez ktorého jeho odpočinok nemožno získať. Je to charakteristický skutok mysle. Skutok vedomého odovzdania sa jeho autorite, aby nás viedol iba on. Saul vzal na seba toto jarmo vtedy, keď povedal usvedčený zo vzbury proti Nemu a premožený vedomím, že Spasiteľ sa nad ním zmiľoval: „Pane, čo chceš odo mňa, aby som urobil?“ Vziať Kristovo jarmo na seba, znamená odložiť svoje želania nabok, celkom sa podvoliť jeho zvrchovanosti a prakticky potvrdzovať jeho moc nad sebou. Kristus od svojich nasledovníkov vyžaduje viac, ako len službu úst. Vyžaduje si aj láskyplnú poslušnosť voči všetkým jeho prikázaniam: „Nie

každý, kto mi hovorí: Pane, Pane!, vojde do nebeského kráľovstva, ale iba ten, čo plní vôľu môjho Otca, ktorý je v nebesiach... Každý, kto počúva tieto moje slová a plní ich, bude sa podobat' múdremu mužovi, ktorý si postavil dom na skale." (Mt 7,21;24).

„Vezmite na seba moje jarmo“. Príchod ku Kristovi nevyhnutne znamená obrátiť sa chrbtom ku všetkému, čo je proti Nemu. „Nech bezbožný opustí svoju cestu a muž nepravosti svoje myšlienky, a nech sa obráti k Hospodini, aby sa zmiloval nad ním“ (Iz 55,7). Vziať na seba jeho jarmo predpokladá odhodiť jarmo, ktoré sme nosili predtým, t. j. Satanovo jarmo hriechu, tvrdohlavosti a samolúbosti. Starí Izraeliti vyznávali: „Hospodine, Bože náš, iní páni než Ty vládli nad nami“. A dodávali: „Ale my len Tvoje meno vyznávame.“ (Iz 26,13). Teda vziať Kristovo jarmo na seba znamená zmenu pána - vedomú a radostnú zmenu z našej strany. „A neposkytujte hriechu svoje údy ako nástroje nespravodlivosti... Či neviete, že ak sa niekomu oddávate za poslušných otrokov, ste otrokmi toho, koho poslúchate? Buď otrokmi hriechu, ktorý vedie k smrti, alebo otrokmi poslušnosti, ktorá vedie k spravodlivosti.“ (R 6,13;16).

„Vezmite na seba moje jarmo“. Namáhajúcim sa a preťaženým, ktorí ku Kristovi prichádzajú po „odpočinok“, môže výzva vziať na seba „jarmo“ znieť paradoxne. A predsa je to v skutočnosti ďaleko od paradoxu. Pretože miesto toho, aby Kristovo jarmo svojho nositeľa zotročovalo, prináša mu skutočnú slobodu - jedinú pravú slobodu, aká existuje. Tým, ktorí v neho veria, Pán Ježiš povedal: „Ak vy zostanete v mojom slove, ste naozaj mojimi učeníkmi, poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.“ (Jn 8,31-32). Najprv však musíme „zotrvať v jeho slove“ a neprestajne žiť podľa neho. Ak to urobíme, Pán Ježiš dodrží sľub a „spoznáte pravdu“. Spoznávajte ju cestou pokusov a spoznávajte jej silu a blaženosť. Dôsledkom toho bude, že „pravda vás vyslobodí“, lebo pravda oslobodzuje od predsudkov, nevedomosti, bláznovstva, tvrdohlavosti, zo žalostného

spútania Satanom a z moci hriechu. Vtedy poslušný učeník zistí, že Božie prikázania majú podobu „dokonalého zákona slobody“ (Jk 1,25). Dávid povedal: „Budem chodiť voľne, lebo dbám na tvoje rozkazy.“ (Ž 119,45).

V jarme sú do pluhu zapriahnuté dva voly. Jarmo symbolizuje praktické zjednotenie. Je to jasné zo slov: „Neťahajte cudzie jarmo s neveriacimi! Veď čo má spravodlivosť spoločné s nepravosťou a aké spoločenstvo má svetlo s tmou?“ (2K 6,14). Pánov ľud má zakázané vstupovať do úzkych vzťahov s neveriacimi, uzatvárať s nimi manželstvá alebo obchodné vzťahy, či mať s nimi náboženské zväzky. Toto jarmo hovorí o zjednotení, ktoré veriaceho privádza k úzkemu spoločenstvu s Kristom. Tých, ktorí ku Kristovi prichádzajú pre odpočinok, pozýva aj k praktickému zjednoteniu s ním, aby sa mohli tešiť zo vzájomného spoločenstva s ním. Tak to bolo s Enochom, ktorý „chodil s Bohom“ (1M 5,24). „či idú dvaja pospolu, ak sa nedohodli?“ (Am 3,3). Nie. Ak majú chváliť Boha, musia mať spoločný cieľ a jednotný zámer.

„Vezmite na seba moje jarmo“. Kristus od nás nežiada, aby sme niesli niečo, čo on neniesol. Veď to je úžasné! „Tak zmýšľajte medzi sebou ako Kristus Ježiš: On, hoci mal Božiu podobu a svoju rovnosť s Bohom nepovažoval za ulúpenú, zriekol sa tejto hodnosti, keď vzal na seba podobu otroka, stal sa podobný ľuďom a zjavil sa ako človek, ponížil sa, a stal sa poslušným až na smrť, a to na smrť na kríži.“ (F 2,5-8).

Ten, ktorý bol rovný s Bohom „zriekol sa tejto hodnosti“. On, Pán slávy, vzal na seba „podobu otroka“! Sám Boží Syn bol narodený „zo ženy“ a „pod zákonom“ (G 4,4). „Ani Kristus nehľadal, čo by sa páčilo jemu samému“ (R 15,3). „Veď som nezostúpil z neba, aby som konal svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal.“ (Jn 6,38). Toto bolo jarmo, ktorému sa on rád podvolil a podriadenosť Otcovej vôli naplnil s láskavou poslušnosťou voči jeho

prikázaniam. Hovorí: „Vezmite na seba moje jarmo“. Robte tak, ako som robil ja, aby ste si osvojili Božiu vôľu. Podľa Johna Newtona „jarmo“ pozostáva z troch častí (??? - nezmysel; buď ho „možno trojako vysvetliť“ al. „pod jarmom John Newton chápe trojaké súvislosti“ al. „má 3 rôzne súvislosti“, „chápe v troch súvislostiach“ al. pod.).

Prvá časť (v duchovnom význame???): jarmo je jeho vyznaním (?? koho?). Znamená obliecť si kresťanskú uniformu a vlastniť zástavu nášho Veliteľa. To nie je únavné, ale radosť. Tí, ktorí okúsili, že Pán je milostivý, sa za neho a za jeho evanjelium ani v najmenšom nehanbia. Všetkým, ktorí to budú počuť, chcú povedať, čo Boh urobil pre ich duše. Týkalo sa to Ondreja a Filipa (Jn 1,41;43), ale aj Samaritánky (Jn 4,28-29). Ktosi povedal: „Mnoho mladých konvertitov potrebuje v prvotnom zápale náklonnosti v tejto veci skôr uzdu, než ostrohy“. Kresťan by sa nemal obávať výjsť s farbou von. Nemal by ju však ukazovať pred tými, ktorí ju neznášajú. Nepomýlime sa, ak sa budeme starať o to, aby sme boli „vždy pripravení dať odpoveď každému, kto by vás žiadal o zdôvodnenie nádeje, ktorá je vo vás, ale v tichosti a s bázňou“ (1Pt 3,15-16). Ak sledujeme Krista „z diaľky“, ako Peter, hrozí nám, že svoje učeníctvo poprieme.

Druhá časť: jarmo jeho nariadení.

Duša plná milostí tieto nariadenia schvaľuje a teší sa z nich. Stále sme však obnovení iba sčasti. A keď Kristove prikázania stoja priamo proti našej vôli alebo nás vyzývajú, aby sme obetovali pravú ruku, či pravé oko - hoci Pán nakoniec urobí víťazov z tých, ktorí závisia od neho - predsa nás to bude stáť určité úsilie. Ak cítia, koľko dlžia jeho moci, ktorá v nich pôsobí a umožňuje im víťaziť, budú usvedčení zo slabosti. Abrahám veril v Boha a s radosťou ho poslúchal, a predsa, keď dostal príkaz obetovať svojho jediného syna, nebola to ľahká skúška pre jeho úprimnosť a poslušnosť. Všetci, ktorí majú účasť na jeho viere, sa vystavujú možnosti, že sa skôr či

neskôr stretnú s výzvou vykonať niečo, čo bude - hoci len trochu - proti príkazom tela a krvi (John Newton).

Tretia časť: jarmo jeho riadenia a kontakt s nami prostredníctvom prozreteľnosti. Ak sa tešíme z Pánovej priazne, je isté, že sa dostaneme do nepriazni tých, ktorí ho nenávidia. Pred tým nás jasne varoval: „Keby ste boli zo sveta, svet by miloval, čo je jeho; keďže však nie ste zo sveta, ale ja som si vás vyvolil zo sveta, preto vás svet nenávidí.“ (Jn 15,19). Je zbytočné predpokladať, že sa tomu vyhneme, ak sa budeme správať obozretne a prezieravo. „A všetci, ktorí chcú žiť pobožne v Kristu Ježišovi, budú prenasledovaní.“ (2Tim 3,12). Len nevernosťou, skrývaním svetla pod mericu, zľavovaním z Pravdy a pokusom slúžiť dvom pánom môžeme uniknúť „Kristovej potupe“. Jeho svet nenávidel a my sme povolaní k spoluúčasti na jeho utrpení. To je súčasť jeho jarma, ktoré vyžaduje niešť aj od svojich učeníkov. Navyše, „koho Pán miluje, toho aj trestá“. Ťažko sa znáša odpor sveta, ale ešte ťažšie je zniesť trstenicu Pána. Telesnosť je stále v nás a keď sa naše plány križujú, čulo im odporuje. Napriek tomu sa s Kristom postupne učíme povedať: „Nemám azda vypiť kalich, ktorý mi dal Otec? (Jn 18,11).

„A učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom.“ Ešte raz upozorňujeme na to, že je nesmierne dôležité skúmať Pánov poriadok. Ak na seba nevezmeme jeho jarmo, svoje želania nepodvolíme jemu a nepodriadiť sa jeho autorite bez toho, aby sme „prišli“ k Nemu, nedokážeme vziať na seba jeho jarmo, ani sa od neho nič nenaučíme (v zmysle domnienky). Ide o viac, než o Kristovo učenie len na intelektuálnej úrovni. Ide o experimentálne a účinné učenie premeny. Snaživým úsilím môže teologické poznanie Kristovej osoby a jeho učenia získať ktokoľvek. Dokonca aj o jeho tichosti a pokore možno získať jasnú predstavu. To je však niečo celkom iné, než sa o ňom (asi skôr „od neho“?) učiť tak, aby sme sa premieňali (? miešanina mystiky a teológie: „pre-

mieňať sa na jeho obraz zo slávy do slávy“ boli schopní iba svätci = kresť. mystici ako sv. Klára z Assisi a pod.) „na ten istý obraz zo slávy do slávy“ (2K 3,18). Ak sa chceme od neho „učiť“, musíme mu byť úplne podriadení a v úzkom spoločenstve s ním.

Čo sa od neho potrebujeme naučiť najviac? Čo máme urobiť, aby sme sa stali predmetmi obdivu v náboženskom svete? Alebo ako získať takú múdrosť, aby sme dokázali vyriešiť všetky tajomstvá? Ako vykonať niečo také úžasné, aby nás dávali za príklad medzi bratmi? Nie, samozrejme, že nič také, lebo „čo je u ľudí vznešené, je ohavnosťou pred Bohom.“ (Lk 16,15). Čo teda, Pane? Toto: „Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom.“ Toto sú milosti, ktoré potrebujeme kultivovať najviac. To je ovocie, ktoré si náš Hospodár cení najviac. O prvej milosti sa hovorí, že je „tichý a pokojný duch, vzácny pred Bohom“ (1Pt 3,4), o druhej Pán vyhlásil: „Prebývam na výšinách a vo svätosti aj pri tom, kto je skrúšený a pokorný duchom“ (Iz 57,15). Naozaj veríme týmto Písmam?

„Lebo som tichý“. Čo je to tichosť? (Miernosť a tichosť sa v tomto odstavci používajú ako synonymá v závislosti od prekladu Písma, pozn. prekl.). Odpoveď najlepšie zistíme tak, že toto slovo preskúmame v iných veršoch. Napríklad: „Mojžiš bol omnoho pokornejší ako všetci ľudia na zemi.“ (4M 12,3). To sa vzťahuje na miernosť Mojžišovho ducha pod nespravodlivým útlakom. Neodpláca sa zlým, ale sa modlí za uzdravenie Miriam. Tichosť je sila ducha, ktorá v prípade provokácie pomôže človeku ovládať sa do takej miery, že opanuje svoju nevôľu a odmietne oplácať zlé zlým. To má od slabosti (takej, akú si predstavuje svet) veľmi ďaleko. „Tichý a pokorný duch“ súvisí aj s podriadenosťou ženy voči manželovi (Porov. 1Pt 3,1-6), jej cudná reč alebo správanie, ktoré má byť „v bázni“ (v. 2). Ba také, akého bola schopná Sára, keď „poslúchala Abraháma a nazývala ho pánom“ (v. 6). Je neoddeliteľne spojená s miernosťou:

Kristova „miernosť a vľúdnosť“ (2K 10,1). „Aby preukazovali miernosť voči všetkým ľuďom“ (Tit 3,2). Duch miernosti ostro kontrastuje s apoštolom (nie s jeho správaním al. vyjadrením či i.), ktorý prichádza „s palicou“ (1K 4,21).

Môžeme teda povedať, že „miernosť“ je protiklad tvrdohlavosti. Znamená poddajnosť, ústupčivosť, opak vzdoru. Je ako hlina v rukách hrnčiara. Keď Stvoriteľ neba a zeme vyhlásil, „som ako červ, nie ako človek“ (Ž 22,7), nehovoril iba o neprekonateľných hĺbkach hanby, do ktorých zostúpil pre naše dobro, ale aj o svojej pokore a podriadenosti Otcovej vôli. Červ nemá silu odporovať, ani keď sa na neho stúpi. Na dokonalom služobníkovi teda nebolo nič, čo by sa protivilo Božej vôli. Všimnite si vznešenosť jeho miernosti, keď stojí ako baránok pred strihačmi a odovzdáva sa do rúk spravodlivého Sudcu! Naproti tomu je tu Satan, ktorého predstavuje „veľký červený drak“, zatiaľ čo Baránok stojí ako symbol tých najmiernejších a najvľúdnejších.

Kristova miernosť tkvie v jeho pripravenosti stať sa podľa Zmluvy hlavou svojho ľudu a prijať ľudskú prirodzenosť. V detstve počúval svojich rodičov, podvolil sa nariadeniu krstu a úplne podliehal Otcovej vôli. Neodplácal sa zlým za zlé, necenil si svoj život, ale úprimne ho položil za ostatných. Od neho sa nemožno naučiť, ako sa stať veľkým alebo namysleným, ale ako poprieť seba samého, byť poslušný a vľúdny a ako sa stať jeho služobníkom i služobníkom svojich bratov.

„Lebo som tichý a pokorný srdcom“. Tak, ako miernosť je protikladom tvrdohlavosti, tak aj pokora je protikladom samoľúbosti a pokrytectva. Pokora je sebaponižovanie a sebazatieňovanie. Neznamená iba odmietnuť postaviť sa za svoje práva. Hoci Kristus bol veľká osobnosť, v ňom sa vynikajúco odhalila táto milosť. „Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť.“ (Mt 20,28). „Ja som medzi vami ten, čo obsluhuje.“ (Lk 22,27). Pri pohľade na neho si treba uvedomiť, že

vykonal tú najponížujúcejšiu prácu, keď svojim učeníkom umýval nohy. Z tých, čo sa narodili na tento svet, bol jediný, kto si mohol vybrať domov a okolnosti svojho narodenia. Jeho voľba je pre našu bláznivú pýchu veľkým napomenutím.

Milý čitateľ, rozhodne sa od neho musíme naučiť, ako má tento ušľachtilý rajský kvet kvitnúť v záhrade našich duší.

Osemnásta kapitola

KRISTOVA *PODSTATA*

Pán Ježiš vyslovil milostivé pozvanie, ktoré sprevádza vzácny príslub: „Pod'te ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť. Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom, a nájdete odpočinutie pre svoje duše.“ (Mt 11,28-29). A pokračuje oznámením podmienok tohto príslubu. Tým, ktorí majú svedomie zaťažené bremenom viny a ktorí dychtia po úľave, hovorí: „Pod'te ku mne a oddýchnite si“. Jeho odpočinok môžeme získať iba vtedy, ak splníme jeho požiadavky: teda ak vezmeme na seba jeho „jarmo“ a začneme sa „učiť“ od neho. Vziať Kristovo jarmo na seba spočíva v podriadení svojej vôle jeho vôli a autorite so súhlasom s jeho vedením (pozri kap. 42). Teraz pouvažujeme o tom, čo znamená „učiť“ sa od neho.

Kristus je netypický prorok, na ktorého poukazujú všetci starozákonní proroci. Sám bol oprávnený úplne oznámiť Božiu vôľu. „Mnoho ráz a rozličným spôsobom hovoril kedysi Boh otcom skrze prorokov. V posledných dňoch k nám prehovoril... v Synovi“ (Hb 1,1-2). Kristus je veľký Učiteľ svojej cirkvi, všetci ostatní sú mu podriadení a ním predurčení. „A on ustanovil jedných za apoštolov, druhých zasa za prorokov a iných za zvestovateľov evanjelia, iných ustanovil za pastierov a učiteľov, aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela“ (Ef 4,11-12). Kristus je hlavný pastier a napájač svojho stáda. Jeho valasi sa od neho učia a prijímajú od neho. Kristus je osobné Slovo, v ktorom a skrze ktoré sa vynikajúco prejavujú božské dokonalosti. „Boha nikto nikdy nevidel. Jednorodný Boh, ktorý je v lone Otcovom, ten podal vysvetlenie.“ (Jn 1,18). Takže musíme prísť ku

Kristovi, aby nás poučil v nebeskej náuke a posilnil vo svätej viere.

„Učte sa odo mňa“. Kristus je nielen posledný Boží hovorca, ktorý naplno vyslovuje Božiu vôľu, ale aj veľký vzor pre svoj ľud. Urobil nepomerne viac, než to, že ohlasoval Pravdu. On ju aj stelesňoval. Urobil viac, než to, že vyslovil Božiu vôľu. On bol jej osobným príkladom. Božské požiadavky sú dokonale obsiahnuté jeho v osobe aj správaní. V tom sa radikálne odlišuje od všetkých, ktorí kráčali pred ním a čo prišli po ňom. Životy prorokov (S. Z.) a apoštolov (N. Z.) šírili roztrúsené lúče svetla, ale boli to len odrazy jeho svetla. Kristus je „slnko spravodlivosti“. Preto môže oprávnene povedať, „učte sa odo mňa“. Jeho učenie nemá jedinu chybu. Jeho povaha nijakú škvrnu a jeho správanie jediný nedostatok. Život, ktorý žil, je dokonalý model svätosti - dokonalý vzor nasledovania.

Keď sa jeho nepriatelia spýtali: „Kto si ty?“, on odpovedal: „Som to, čo vám od počiatku hovorím.“ (Jn 8,25). Sila tejto pozoruhodnej odpovede (v gréčtine) je ešte plnšie vyjadrená v preklade Bagster's Interlinear (to je čo? Preklad. firma?) a na okraji americkej revidovanej verzie Písma (ktorú u nás sotva niekto pozná...!!!!?? nemôže sa to vynechať? Al. napísať „a v revidovanej amer. verzii Písma“? Čo je to „na okraji“?): „Vcelku to, čo som vám už hovoril“. Boží Syn v odpovedi na ich otázku potvrdil, že je v podstate a v plnej miere tým, čo o sebe vyhlasoval. Hovoril o „svetle“: Ja som svetlo. Hovoril o „pravde“: Ja som pravda - je jej vtelením, zosobnením aj príkladom. Nik iný, než on, nemohol povedať: Ja sám som tým, o čom vám hovorím. Božie dieťa môže hovoriť pravdu a kráčať v pravde, ale ono nie je pravdou. Kristus áno! Kresťan môže nechať žiariť svoje svetlo, ale on sám nie je svetlom. Kristus ním je a v tom je jeho povýšená jedinečnosť. „Dal nám schopnosť poznať toho pravého“ (1Jn 5,20). Nie toho, „ktorý učil pravdu“, ale „toho pravého“.

Lebo Pán Ježiš mohol povedať: „Ja som to, čo vám od počiatku hovorím“: živé stelesnenie, osobný príklad všetkého, čo učil. Dokonalý vzor, ktorý máme nasledovať, takže môže povedať: „Učte sa odo mňa“. „Tak vám zanechal príklad, aby ste kráčali v jeho šľapajach.“ (1Pt 2,21). Keďže nosíme jeho meno (kresťania), mali by sme napodobňovať aj jeho svätosť ako apoštol, čo vidno z jeho slov: „Napodobňujte ma tak, ako ja napodobňujem Krista“ (1K 11,1). Aj tí najlepší ľudia sú len ľudia. Majú svoje chyby a slabosti, ktoré otvorene priznávajú. Preto záleží od nás, či sa budeme od nich odlišovať práve v tom, v čom sa oni odlišujú od Krista. Nijaký človek, akokoľvek múdry alebo svätý, nemôže slúžiť ako dokonalé pravidlo pre iného človeka. Norma dokonalosti je v samotnom Kristovi. On je pravidlom pre každý krok kresťana. „Niežeby som už bol dosiahol, alebo že by som už bol dokonalý, ale bežím, aby som uchvátil, pretože Ježiš Kristus ma uchvátil.“ (F 3,12). Hoci v tomto živote v učení zďaleka nedosiahneme takúto úroveň, nič z toho by ani nemalo byť našim cieľom.

„Kto hovorí, že zostáva v ňom, má žiť tak, ako žil on.“ (1Jn 2,6). Na potvrdenie slova „má“, by sme mohli uviesť veľa dôvodov. Zbytočne vyznávam, že som kresťan, ak nedokazujem, že túžim a snažím sa nasledovať príklad, ktorý svojmu ľudu zanechal Kristus. Puritáni hovoria: „Dovoľte mu obliecť si Kristov život alebo vyzliecť Kristovo meno. Nech dokáže ruku kresťana v dieľach svätosti a poslušnosti, inak si jazyk a reč kresťana nezíska nijakú dôveru“. Boh predurčil svojich ľudí k tomu, „aby boli podobní obrazu jeho Syna“ (R 8,29). Ak sa dielo začína už tu, dovŕši sa po smrti, ale ak sa nezačne už tu, na Zemi, v nebi sa nedovŕši. „Môžeme si byť istí, že bez Krista nebudeme spasení rovnako, ako ani bez zhody s ním.“ (John Flavel).

Táto praktická zhoda medzi Božím Synom a jeho synmi je pre ich vzťah v milosti - vzťah medzi telom a hlavou - nevyhnutná. Veriaci tvoria údy živého organizmu,

ktorého hlavou je Kristus. Ako údy „sme boli pokrstení jedným Duchom v jedno telo, či Židia alebo Gréci, otroci alebo slobodní; a všetci sme boli napojení jedným Duchom.“ (1K 12,13). Kristovi „všetko... poddal pod nohy. Jeho však dal ako hlavu nad všetkým cirkvi, ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplnia všetko vo všetkom.“ (Ef 1,22-23). Tieto dve časti spolu (údy a hlava) sú súčasťou mystického Krista - t. j. cirkvi. Keď je Kristus, hlava, čistý a svätý, musia byť čisté aj údy. Zvierajú ľudskou hlavou by bolo absurdné. Keby jedinečnosť Krista potvrdzovali telesní a bezbožní ľudia, znamenalo by to, že ho svetu zle podávame. Tým by sa jeho mystické Telo (cirkev) podobalo na Nebúkadnecarov sen s hlavou zo zlata a nohami zo železa a hlíny (Porov. Dan 2,32 a ďalej).

Táto podobnosť s Kristom sa javí ako potrebná na základe spoločenstva, ktoré s ním majú všetci veriaci v rovnakom Duchu milosti a svätosti. Kristus je „prvorodený medzi mnohými bratmi“ a Boh ho pomazal „olejom radosti nad tvojich spoločníkov“ (Ž 45,8 - tu je: „ako tvojich druhov.“). Tento olej radosti je symbolom Ducha Svätého. Takého istého Ducha dáva Boh každému z jeho spoločníkov alebo partnerov. Kde je rovnaký Duch a základ, tam sa podľa miery prideleného Ducha milosti musí ukázať aj rovnaké ovocie, teda skutky. To je hlavný dôvod, prečo sa Duch svätý dáva veriacim. „Keď my všetci s odhalenou tvárou akoby v zrkadlo pozeráme na slávu Pána, premieňame sa na ten istý obraz zo slávy do slávy - a to mocou Pána, ktorý je Duch.“ (2K 3,18).

Aj Kristova česť si vyžaduje, aby sa kresťania zhodovali s jeho príkladom. Ako ináč by mohli zavrieť ústa tým, ktorí ich Pána odmietajú? A ako by mohli obhajovať jeho pozhnané meno pred odsudzovaním sveta? Ako môžu dosvedčiť múdrosť jej vlastným deťom, ak nie týmto spôsobom? Zlí ľudia nečítajú inšpirovaný zápis o jeho živote v Písme. O to viac by im preto mal jeho jedinečnosť v každodennom živote predstavovať jeho ľud. Svet vidí, čo konáme a počuje, čo vyznávame. Ak

medzi našim prejavom a skutkami nie je zhoda, nemôžeme Krista osláviť pred svetom, ktorý ho vyhnal.

Teda skôr, než akákoľvek vonkajšia podobnosť, musí byť v nás vnútorný súhlas s Kristom. Skôr, než akákoľvek praktická podobnosť, musí byť medzi nami a ním experimentálna zhoda. Ako by sme sa s ním mohli zosúladiť vonkajšími prejavmi poslušnosti, ak sa s ním nezhodujeme v zdrojoch, z ktorých pochádzajú? V Duchu by sme mali žiť skôr, než budeme vedieť v Duchu kráčať (Porov. G 5,25). „Tak zmýšľajte medzi sebou ako Kristus Ježiš“ (F 2,5), lebo myseľ by mala ovládať všetky ostatné schopnosti. Nám sú adresované tieto slová: „Lebo zmýšľanie tela vedie k smrti, zmýšľanie Ducha však vedie k životu a pokoju.“ (R 8,6). Aké bolo „zmýšľanie Krista Ježiša“? Bolo to zmýšľanie sebazapierania a oddanosti Otcovi. Z textu je nám jasné, že máme začať s vnútornou zhodou s Kristom. Po slovách „učte sa odo mňa“, hneď dodáva, „lebo som tichý a pokorný srdcom“.

Mali by sme si bližšie všimnúť Pánovo nariadenie v tejto pasáži, podľa ktorej sa od neho nemôžeme „naučiť“ pravdepodobne nič (v tu chápanom zmysle), ak na seba nevezmeme jeho „jarmo“ a nepoddáme sa mu. Kristus nás však nevolá iba k intelektuálnemu učeniu o ňom, ale aj k experimentálnemu a praktickému učeniu a k učeniu premenenia. Aby sme sa to naučili, musíme sa mu úplne podvoliť. John Newton poukázal na to, že medzi týmito dvoma vecami je ešte jeden vzťah: nevyhnutná požiadavka učiť sa od neho neznamená len vziať na seba jeho jarmo, ale v tomto učení vidieť aj prostriedok, ktorý nám jeho jarmo umožní niesť.

„Učte sa odo mňa“. Nebojte sa prísť ku mne pre pomoc a radu, „lebo ja som tichý a pokorný srdcom“. To je povzbudenie! Nemusíte váhať prísť k tomu, kto je Stvoriteľom neba i zeme, Kráľom kráľov a Pánom pánov! On je ten, ktorému sa v úcte klaňajú všetci nebeskí anjeli, a súčasne ten, ktorý je priateľom hriešnikov. Je schopný vyriešiť každý náš problém a aj tomu najslabšiemu z nás

dodať silu. Lebo on je človek, ktorý má ľudské city. Preto sa ho „dotýkajú pocity našich slabostí“.

„Učte sa odo mňa“. Viem, prečo sa nám tieto veci zdajú byť také ťažké. Je to kvôli našej pýche a netrpezlivosti. Aby sme to napravili, uvediem ako príklad seba: ja od vás nežiadam nič iné, len to, čo som pred vami a kvôli vám sám robil. Moje stopy môžete vnímať na celej ceste, ktorú som vám určil. Mocným argumentom, príjemným odporúčaním a Kristovým jarmom pre tých, ktorí ho milujú, je skutočnosť, že to znášal on sám. Práve z tohto dôvodu nie je ako farizeji, ktorých karhal (Mt 23,4) a ktorí vytvárajú neúnosné bremená a zaťažujú nimi ľudí, no sami s nimi ani nepohnú.

1. Bojíte sa ťažkostí, ktoré vás vo vašom povolani čakajú? Ste sklúčení zo zlého zaobchádzania alebo priveľmi pohotoví prejavíť hnev voči tým, ktorí vám protirečia? Učte sa od Pána Ježiša! Obdivujte a napodobňujte jeho stálosť! „Myslite na toho, ktorý zniesol také protivienstvo hriešnikov voči sebe“ (Hb 12,3). Porovnávajte sa (aby malo toto slovo význam) s ním, teda s protivensťami, ktoré znášal on, a s tými, s ktorými máte bojovať vy. Určite sa zahanbíte, že ste sa sťažovali. Obdivujte a napodobňujte jeho pokoru! Keď mu nadávali, on nenadával. Keď trpel, nevyhrážal sa. Plakal nad svojimi nepriateľmi a modlil sa za svojich vrahov. Rovnako, ako Kristus Ježiš, zmýšľajte aj vy!

2. Zdá sa vám ťažké neochvejne kráčať podľa jeho nariadení, najmä v niektorých konkrétnych prípadoch, keď maximy svetskej obozretnosti a žiadosti tela a krvi sú proti vám? Učte sa od Ježiša! On nehľadal, čo by sa páčilo jemu (R 15,3). Nebral ohľad na to, čo bolo bezpečné a ľahké, ale pýtal sa, aká je vôľa jeho nebeského Otca. Proste ho, aby vás posilnil duševnou silou! Keďže nosíte meno jeho učeníkov, môžete sa mu pripodobňovať v každej maličkosti svojho správania. Žiarte ako svetlá do tmy sebeckého sveta na slávu jeho milosti!

3. Šomrete na riadenie Božej prozreteľnosti? Berte si vzor z Pána Ježiša! Vari, keď na neho prichádzali nevýslovné utrpenia, ktoré mal podstúpiť za hriešnikov, nepovedal: „Nemám azda vypíť kalich, ktorý mi dal Otec?“ (Jn 18,11)? Hádám si nemyslíte, že máte vlastnú vôľu? Najmä, ak ďalej uvažujete, že ako on trpel kvôli nám, tak všetky utrpenia prichádzajú na jeho nariadenie a určuje ich on, aby nám čo najlepšie pomohol? To je naše duchovné a večné blaho (John Newton).

„Učte sa odo mňa.“ Kristus teda svojich učeníkov neučil iba nariadeniami, ale aj príkladom. Nielen slovom, ale aj svojím dokonalým životom v poslušnosti Otcovej vôli. Keď vyslovoval tieto slová (Mt 11,29), niesol „jarmo“. Svojím príkladom osobne dokázal pokoru a miernosť. Aký je to dokonalý Učiteľ, keď nám vo vlastnej nesebeckosti ukazuje, aké v skutočnosti tieto milosti sú! Nestretáva sa s urodzenými pánmi a mocnými, ale s obyčajnými ľuďmi a z rybárov robí svojich veľvyslancov. Vyhľadáva tých najopovrhovanejších, takže mu dali titul „priateľ colníkov a hriešnikov“.

„Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom“. Nebeské milosti, korene, z ktorých pochádzajú všetky ostatné duchovné jedinečnosti, môžeme získať iba od Krista. Nemôžu nám ich vštepiť nijaké kolégiá ani semináre. Nemôžu nám ich udeliť kazatelia ani cirkvi. Nemôžeme k nim dospieť prostredníctvom nijakého seabavzdelávania. Môžeme sa ich naučiť len experimentálne - pri Kristových nohách. Len ak vezmeme na seba jeho jarmo. A iba vtedy, ak sa s ním rozprávame a nasledujeme príklad, ktorý nám zanechal. Možno sa ich naučiť pri modlitbe, aby sme sa mohli plnšie podriaďovať jeho obrazu a s dôverou hľadať schopnosť jeho Ducha „umíťvovať skutky tela.“

Koľko dôvodov máme na smútok, že je v nás tak málo pokory a miernosti! Ako veľmi potrebujeme vyznať Bohu naše žalostné nedostatky! Samotný žiaľ však nič ne-

zmení. Musíme sa vydať ku koreňom svojho bláznovstva a odsúdiť ho: „Prečo som zlyhal pri učení týchto nebeských milostí? Vari slová, ktoré hovorili o Izraeli: 'Efrajim je ako necvičené teľa', nehovoria aj o mne? Vari sa naozaj môžem učiť od neho, ak môj pyšný duch nie je pokorený a moja vôľa sa úplne nepodriadi Kristovi?“

Brať na seba Kristovo jarmo a učiť sa od neho je vecou každodenného zápasu. Kresťanstvo je totiž oveľa viac, než len vyznanie alebo etický kódex. Je to praktické prispôsobenie sa obrazu Božieho Syna. Mnohí robia veľkú chybu, ak predpokladajú, že prísť ku Kristovi a vziať jeho jarmo je jednorázová záležitosť, ktorú stačí urobiť raz. Tak to nie je! Má to byť neustály a každodenný čin: „Pristupujte k nemu, živému kameňu“ (1Pt 2,4). Musíme pokračovať tak, ako sme začali. Zrelý kresťan, ktorý je na tejto ceste už päťdesiat rokov, potrebuje Krista presne tak naliehavo, ako ho potreboval v prvej chvíli, keď sa presvedčil o svojej beznádejnej situácii. Musí na seba vziať jeho jarmo a učiť sa od neho každý deň.

Devätnásta kapitola

KRISTOVO VEDENIE

„Veď moje jarmo je lahodné a bremeno ľahké.“ (Mt 11,30). Ako sme už zdôraznili (pozri kap. 43) jarmo, ktoré sa tu spomína, symbolizuje službu. Pri ťahaní pluhu alebo voza kedysi spájalo voly, aby pracovali pre svojho pána. Náš text sa vzťahuje na službu Kristovi, ktorá je v protiklade so službou hriechu a Satanovi. Diabol svojim poddaným sľubuje nádherný čas, ak budú nasledovať jeho výzvy, ale skôr, či neskôr zistia, že „cesta neverných je ich záhubou.“ (Pr 13,15). Hriech človeka podvádzá. Jeho oklamané obete si predstavujú, že zatiaľ čo sa oddávajú žiadostiam tela, užívajú si slobodu. Keď však chátrajúce zdravie naznačí, že svoje zvyky by mali zmeniť, zisťujú, že sú nimi tak zviazaní, že ich nedokážu prekonať. Hriech je pre ľudí krutejší dozorca, než kedysi Egypťania pre Hebrejov. A služba Satanovi nakladá na svojich otrokov oveľa ťažšie bremená, než kedysi faraón. Platia však Pánove slová: „Moje jarmo je lahodné a bremeno ľahké.“

Toto Spasiteľovo vyhlásenie je dôsledkom jeho úvodných slov v citáte, v ktorom k sebe pozýva tých, ktorí sa namáhajú a sú preťažení, čo možno chápať dvojako: môže ísť o chorých od hriechu a zohnutých od pocitu viny, alebo o tých, ktorí sa namáhali splniť požiadavky božskej svätosti, ale ich neschopnosť ich zrazila k zemi. Jedni sa snažia vyťažiť spravodlivosť na vlastnú päť, aby dosiahli Božiu úctu a zistili, že ide o veľmi ťažkú úlohu a že to vôbec nie je „ľahké bremeno“. Druhí sa snažia dodržať literu Božieho Zákona a nepovažujú ho za „ľahký“, ba zistili, že je veľmi ťažký.

„Veď moje jarmo je lahodné a bremeno ľahké.“ Aký

vzťah je medzi týmto a predchádzajúcimi veršami? S ktorou z predošlých viet sa spája bezprostrednejšie? Nemožno zistiť, či sa nejaký komentátor (aký komentátor?) nepokúsil odpovedať aj na túto otázku. Považujeme za múdre spojiť záverečné slová Vykupiteľa s jeho predošlými výpoveďami. „Poďte ku mne všetci, ktorí sa namáhate a ste preťažení; ja vám dám odpočinúť; veď moje jarmo je lahodné a bremeno ľahké“. Je pre nás povzbudením, že môžeme k Nemu prísť a zároveň je to dôkaz, že nám dá odpočinok. „Vezmite na seba moje jarmo“. Toho sa nemusíte báť, „veď moje jarmo je lahodné a bremeno ľahké“. „A učte sa odo mňa“, nielen preto, že som „tichý a pokorný srdcom a že u mňa nájdete odpočinutie pre svoje duše“, ale aj preto, že „moje jarmo je lahodné“.

„Veď moje jarmo je lahodné“. Grécky ekvivalent slova „lahodné“ možno preložiť aj ako „dobré“, „láskavé“, či „milostivé“. Pán Ježiš tým chce povedať, že jeho jarmo nás nebude tlačiť, ani zraňovať, ale sa bude príjemne nosiť. Vystáva otázka, či Kristus hovoril absolútne alebo relatívne. To znamená, či opisoval, aké je jeho jarmo samo osebe, alebo, aké sa zdá jeho ľudu. Nazdávame sa, že sú tu obsiahnuté oba významy. Kristovo jarmo alebo služba jemu je bezpochyby ľahká, či milostivá, sama osebe, lebo všetky jeho prikázania spája nekonečná múdrosť a láska, a sú vytvorené pre dobro ľudí, ktorí ich prijímajú. Kristus nie je tyran, ktorý by na nás kládol ťažké povinnosti len v prospech svojej authority. On je milostivý Pán, ktorý má vždy na mysli prospech a najvyššie záujmy svojich poddaných. Jeho prikázania samé osebe „nie sú ťaživé“, ale blahodárne. To len „otec lži“ nám chce nahovoriť, že Kristovo jarmo je ťažké a namáhavé.

Kristovo jarmo však nie je „lahodné“ len samo osebe, ale tak by ho mal cítiť a chápať aj jeho ľud. Bude také, ak budú robiť tak, ako on prikazuje. Pre neznovuzrodených je Kristovo jarmo únavné a ťažké, lebo narážajú na telesnú prirodzenosť. Pre tých, ktorí sú zaľúbení do sveta

a radosť nachádzajú v telesných pôžitkoch, je služba pre Krista drinou. Pre toho však, koho srdce Kristus uchvátil, je príjemné byť pod jeho jarmom. Ak ku Kristovi prichádzate denne, aby ste boli obnovení jeho milosťou a nanovo sa podriadili jeho moci, ak sedíte pri jeho nohách a učíte sa od neho kráse pokory a poníženosti, ak s ním prežívate duchovné spoločenstvo a máte účasť na jeho odpočinku, je pre vás príjemné všetko, čo prikazuje. A prichádzate na to, že cesty múdrosti „sú utešené a všetky jej chodníky sú samý blahobyt.“ (Pr 3,17).

Tu môže kresťan objaviť najpresvedčivejší dôkaz o tom, že dobrá práca milosti sa začína už v jeho srdci. Koľkí úbožiaci sú kvôli tomu zúfalí?! Sami seba sa neprestajne pýtajú: „Už som sa obrátil, alebo som ešte stále taký, aký som bol?“ Zbytočne zotrývajú v neistote. Je to však preto, lebo sa im nedarí uplatniť biblický spôsob potvrdenia svojej príslušnosti ku Kristovi. Miesto toho, aby sa porovnávali s pravidlami Slova, očakávajú mimoriadny zážitok. V tom ich však podvádza Satan, ktorý tiež dokáže navodiť šťastný pocit a hlboký dojem. O čo lepšie je svedectvo osvieteného svedomia! Ak veci posudzujeme podľa Božieho Slova, musíme si uvedomiť, že Kristovo jarmo je naozaj lahodné a ľahké.

Tento postup však funguje oboma smermi. Ak skúsenosťou zistíme, že Kristovo jarmo je lahodné a jeho bremeno ľahké, čo máme povedať o množstve praktizujúcich kresťanov, ktorí svojím správaním často dokazujú, že služba Pánovi je ťažká? Hoci sú členmi evanjeliových cirkví, vari sa môžeme nazdávať, že patria do skupiny, ktorá má povest, že žije, ale je mŕtva (Porov. Zj 3,1)? Je neprípustné, aby Kristus o svojom jarme zle prorokoval. Možná je teda len jedna alternatíva: tých, ktorí považujú život v spoločenstve s Pánom a v oddanosti jeho službe za nudný a únavný, môžeme pokojne považovať za cudzincov zbožnosti.

Nechápte to zle! Nevyhlasujeme, že kresťanský život je na ružiach ustlaný, ani že keď človek prichádza ku

Kristovi a berie na seba jeho jarmo, je koniec problémom. Tak to nie je. Jeho problémy v pravom zmysle sa iba začínajú. Je napísané: „A všetci, ktorí chcú žiť pobožne v Kristovi Ježišovi, budú prenasledovaní.“ (2Tim 3,12). To, že nesieme Kristovo jarmo, nás s ním zjednocuje a zjednotenie s ním nás privádza do „spoločenstva s jeho utrpením“. Údy Kristovho tela zdieľajú skúsenosť svojej hlavy. Svet ho nenávidel a prenasledoval a nenávidí aj tých, ktorí nesú jeho podobu. Čím tesnejšie sa ku Kristovi primkneme, tým viac budeme trpieť nepriateľstvo Satana, lebo jeho hnev roznečuje poznanie, že stratil ďalšieho zo svojich otrokov.

Ten, kto skutočne prichádza ku Kristovi a berie na seba jeho jarmo, nevyvoláva voči sebe nenávisť len u Satana a sveta, ale stáva sa predmetom vnútorných konfliktov aj pre seba samého. To, že sa stane kresťanom, jeho narušenú ľudskú prirodzenosť neodstráni ani nezlepší. Tá zostane nezmenená. Len jej prítomnosť a zlobu si bude uvedomovať ešte výraznejšie. Navyše, zlá prirodzenosť odporuje každému pohybu svätej prirodzenosti, ktorú prijíma pri novom zrode. „Lebo telo žiada proti Duchu a Duch proti telu. Navzájom si odporujú, aby ste nerobili, čo by ste chceli.“ (G 5,17). Objav tejto epidémie ľudského srdca a vo vnútri človeka existujúceho odporu k svätým snahám znamená pre Božie dieťa zdroj veľkej úzkosti. Často volá: „Ja úbohý človek! Kto ma vytrhne z tohto tela smrti?“ (R 7,24).

Kresťanský život nie je ako bezoblačné nebo. Neslobodno sa však domnievať, že by bol osud veriaceho nezávideniahodný, ba dokonca horší, než osud neveriaceho. Pretože presný opak je pravdou. Ak kresťan starostlivo využíva prostriedky Božieho ustanovenia, získa pokoj, ktorý prekonáva ľudské chápanie a zažije radosti, o ktorých sveták nič nevie. Svet sa môže na neho mračiť a diabol zúriť, ale súhlas svedomia, Boží úsmev, spoločenstvo so spoluveriacimi a istota večnosti s jeho milovaným Ježišom sú nepomerne lepšou náhradou.

Čím to je, že Kristovo jarmo (ktoré odškodňuje veriaceho za nepriateľstvo, ktoré voči nemu vyvoláva a za utrpenie, ktoré mu spôsobuje, aby podával svedectvo) je také ľahké? Pri hľadaní odpovede na túto otázku využívame kázne Johna Newtona. Tí, čo nesú Kristovo jarmo, konajú zo zásady, ktorá všetko uľahčuje. A to je láska. Kožu vám zoderie akékoľvek jarmo, ak mu odporujete, ale liatinové je príjemné, najmä, ak je podšité plstou a podložené vlnou. A práve to pre jeho ľud Kristovo jarmo odľahčuje, pretože je podšité láskou. Jeho láskou k nim a ich láskou k Nemu. Vždy, keď vás začne omínať, pozrite sa na „podšívku“! Dobré sa o ňu starajte a jarmo pre vás nebude bremenom! Tak, ako pre vtáka nie sú bremenom krídla a pre nevestu snubný prsteň.

Písmo zaznamenáva, že keď Jakub slúžil prísnemu pánovi za Ráchel, sedem rokov bolo pre neho ako pár dní, „lebo ju miloval.“ (1M 29,20). Aký je rozdiel v tom, či vykonávame ťažkú úlohu pre cudzinca alebo priateľa, pre náročného zamestnávateľa, alebo príbuzného? Aj tá najťažšia práca je ľahká, ak ju robíme s láskou. Niet však väčšej lásky, než akú vykúpený hriešnik prechováva voči tomu, ktorý zomrel namiesto neho. Na to, aby sme si získali náklonnosť niekoho, koho si veľmi vážime, sme ochotní veľa vytrpieť. Aj vtedy, ak si nie sme istí úspechom. Vedomie, že náklonnosť bude vzájomná, však nášmu snaženiu dodáva silu. S neistotou nemožno milovať. Milujúci kresťan vie, že Kristus ho miloval skôr, než on jeho (aj keď jeho srdce bolo voči Nemu nepriateľské). Táto láska poskytuje dva príjemné a účinné motívy.

Túžbu prosieť. Láska vždy kladie túto otázku. Čo môžem urobiť, aby som uspokojil, alebo potešil objekt svojej náklonnosti? Láska je vždy pripravená urobiť všetko, čo môže a ľutuje, že nemôže urobiť viac. Kto sa vrúcne angažuje, toho netrápi čas, ťažkosti, ani výdavky. Svet však toto tajomstvo nepozná. Neveriaci nepozná, ani si neváži princípy, ktoré motivujú Božieho človeka. Nechápe, prečo sa už kresťan nepripája k nemu v hrieš-

nych radovánkach, no nedokáže pochopiť ani jeho uspokojenie, ktoré nachádza čítaním Písma, tichou modlitbou alebo na bohoslužbe. Vidí za tým duševnú poruchu a radí mu, aby takéto ponuré praktiky prenechal tým, ktorí už na to majú vek. Veriaci však môže odpovedať: „Núti ma k tomu Kristova láska“.

Príjemná istota prijatia. Aké úžasné je, keď dokážeme predvídať, či to, čo robíme, bude prijaté priaznivo, alebo nie. Ak máme dôvod obávať sa, že ten, pre koho pracujeme, našu snahu neocení, málo radosti nachádzame v danej úlohe a sme v pokušení vyhnúť sa jej. Ak však máme dôvod veriť tomu, že naša práca sa stretne s prijatím, uľahčí nám to námahu a vykonáme ju o to ochotnejšie. To bolo povzbudením aj pre Kristových učeníkov. Vedeli, že Ježiš neprehliadne ani najmenšiu službičku, ktorú konajú v jeho mene a ani najmenšie utrpenie, ktoré pre neho znášajú. Lebo aj pohár vody, ktorú podáme smädnému v jeho mene, chápe tak, ako keby sme ho podávali jemu samému (Mk 9,41).

Po druhé, ak je služba našim sklonom príjemná, vykonať ju je ešte jednoduchšie a ľahšie. Čo by urobil Ezau, len aby potešil svojho otca a získal jeho požehnanie?! Nijaký príkaz by mu však nebol milší, než keby ho poslali na lov, lebo bol lovec (Porov. 1M 25,27). Kresťan prijal od Boha novú prirodzenosť. Prijal „účasť na Božej prirodzenosti“ (2Pt 1,4). Ako strelka na kompase vždy ukazuje sever, tak sa tento duchovný princíp vždy obracia k svojmu autorovi. Preto je pre kresťana Slovo Božie pokrmom, spoločenstvo s Kristom jeho túžbou a Boží Zákon radosťou. Je pravda, že človek pod vplyvom svojej vnútornej skazenosti stále stoná. Tá je však súčasťou bremena hriechu, nie Kristovho jarma. Človek stoná, lebo mu nedokáže slúžiť lepšie. Ako praktizuje svoju vieru, tak sa raduje z každej úlohy Kristovho jarma. Svätou výsadou kresťana je vyznávanie Kristovho mena, jeho príkazy sú pre neho prospešnou meditáciou a utrpenie pre Krista môže považovať za vznešenú poctu.

Dvadsať kapitola

KRISTOV PRÍKLAD

Či ľudia považujú Krista za svoj príklad alebo nie, dopúšťajú sa dvoch vážnych chýb. Ťažko povedať, ktorá z nich je väčšia, či osudovejšia. Prvá chyba je, že tí, ktorí vyzdvihujú dokonalý život Pána Ježiša, neznovuzrodeným tvrdia, že ak chcú, aby ich Boh prijal, musia ho napodobňovať. Inými slovami, z napodobňovania Krista robia v očiach stratených hriešnikov „cestu spásy“. To je zásadná chyba, ktorej sa ťažko zanietene odporuje, pretože odmieta úplnú mravnú skazu a duchovnú bezmocnosť padlého človeka a popiera nutnosť znovuzrodenia. Zdôrazňovaním Kristovho bezchybného života ruší zmierenie na úkor jeho obetnej smrti. Vieru nahrádza skutkami. Božiu milosť snažením stvorenia a Vykupiteľovo dokonané dielo nedokonalými skutkami človeka. Pri skúmaní Skutkov a listov apoštolov, prichádzame na to, že apoštoli nikdy nekázali napodobňovať Krista na odpustenie hriechov a zmierenie s Bohom.

Posledné generácie však kyvadlo odchýlili do opačného extrému. Ak si ľudia pred storočím z príkladu, ktorý Kristus svojmu ľudu zanechal, brali priveľa, moderní ľudia si z neho berú primálo. Ak mu aj dávajú miesto v kázňach pre nespasených, na čo Písmo nepoukazuje, zlyhávajú v tlaku na kresťanov v rozsahu, ktorý Písmo vyžaduje. Ak máme haniť ľudí spred sto rokov za chybné použitie Kristovho príkladu, tak jedine s ospravedlnením, že môžeme za zlyhanie pri jeho použití v spojení s posvätením. Zatiaľ čo je pravda, že mravné dokonalosti (ktoré počas svojej pozemskej púte Kristus odhalil) sa na mnohých miestach vychvaľujú, zriedkakedy počuť, žeby niekto trval na tom, že

napodobňovať Krista je dôležité pre záchranu a konečnú spásu. Neobávala by sa veľká väčšina ortodoxných (koho považuje autor za „ortodoxného“? evanjelikov, katol. al. pravoslávnych? slovo „ortodoxný“ sa totiž na Západe používa na označenie pravoslávia, na ktoré nemajú nijaký ekvivalent; ale u nás má ortodoxia oveľa širší význam - aj žid môže byť ortodoxný...) kazateľov právom tvrdiť niečo také preto, aby nebola spravodlivo obvinená? (tu sa končí môj pochop... niečo je tu zle = nepochopiteľné!)

Pán Ježiš Kristus nie je len dokonalým a slávnym vzorom všetkých milostí, svätosti, cnosti a poslušnosti, aby sa pred všetkými uprednostňoval, ale on sám je taký. V Písme nachádzame všetko, čoho sa máme v živote vyvarovať a čo nasledovať. Niekedy sme bezradní a nevieme, či je bezpečné, byť s nimi v súlade alebo nie. Boh nám však milostivo dáva isté pravidlo, ktoré rieši aj tento problém. Ak sa ním budeme riadiť, nikdy nezapochybujeme o tom, či sme svoju povinnosť dobre pochopili. Svätých mužov a ženy Písma máme napodobňovať len do takej miery, do akej sa oni sami pripodobňovali Kristovi (1K 11,1). Aj ich najlepšie milosti, najvyššie vedomosti a najdokonalejšie povolania mali chyby. V Kristovi však niet nedokonalosti, lebo v ňom nebolo hriechu, a teda nehrešil.

Kristus nie je len dokonalý, ale aj vzorný človek. Preto je jeho príklad vhodný pre všetkých veriacich. Táto pozoruhodná skutočnosť predstavuje črtu, ktorej sa doposiaľ nedostalo takej pozornosti, akú si zasluhuje. Nič tak človeka neodlišuje od iných, ako telesné znaky jeho rasy, či národa. Aj tí najväčší ľudia mali očividné znaky svojej dedičnosti a prostredia. Typické znaky rasy sú nezničiteľné: Luther bol do poslednej bunky svojej bytosti Nemcom, Knox Škótom a Pavol so všetkou veľkorysosťou svojho srdca Židom. Ježiš Kristus sa nad dedičnosť a prostredie povznáša v ostrom kontraste. Nič miestne, pomimutélné, či sektárske nezmenšilo jeho

úžasnú osobnosť. Kristus je jediný skutočne katolícky (??? To hovorí kalvinista? Alebo chcel povedať „univerzálny“? Či pod.) človek. Vekom patrí všetkým a týka sa všetkých, lebo je „Synom človeka“. To podčiarkuje všeobecnú vhodnosť jeho príkladu pre veriacich všetkých národov, ktorí v ňom môžu nájsť dokonalé uskutočnenie svojho ideálu.

Je to, samozrejme, zázrak a dokazuje transcendentálnu dokonalosť človeka Ježiša Krista, nad ktorou zriedkavo uvažujeme. Je pozoruhodné, že obrátený Angličan môže nájsť v Kristovej povahe a správaní vzor, ktorý je vhodný rovnako pre neho, ako pre spaseného Číňana. Jeho príklad je rovnako vhodný pre obnoveného človeka z kmeňa Zulu, ako pre znovuzrodeného Nemca. Potreby pánov Bacona a Isaaka Newtona boli v Kristovi uspokojené rovnako, ako potreby slabomyseľného mladíka, ktorý povedal: „Som úbohý hriešnik a nič viac, ale Ježiš Kristus je moje všetko na svete“. Je skutočne pozoruhodné, že Kristov príklad je rovnako dobrý pre veriacich dvadsiateho prvého storočia, ako bol pre kresťanov v prvom storočí, tak pre dieťa, ako aj pre jeho starého rodiča.

Kvôli tomu ho Boh ustanovil práve na túto úlohu. Jedným zo zámerov, prečo Boh poslal svojho Syna, aby sa stal telom a prebýval vo svete, bol ten, aby nám mohol predložiť zreteľný príklad našej prirodzenosti v tele toho, ktorý bol vo všetkom rovnaký, ako my, okrem hriechu. Tak nám ukázal, že od nás vyžaduje, aby sme boli schopní obnoviť sa na jeho obraz, odvrátiť sa od hriechu a odpadlícva a vrátiť sa k Nemu vo svätej poslušnosti. Tento príklad sme potrebovali na to, aby sme sa nedostávali do rozpakov, či plníme Božiu vôľu podľa jeho prikázaní a aby sme stále mali pred očami jej slávne stelesnenie. To by nebolo možné ináč, než prostredníctvom ľudskej prirodzenosti Ježiša Krista, ktorá je vlastná aj nám. Prirodzenosť anjelov nebola vhodná ako príklad poslušnosti, najmä pri uplatňovaní milostí, ktoré na tomto svete potrebujeme najviac. Aký príklad trpezlivosti

v súžení alebo pokoja v utrpení by nám dali anjeli, keď ich prirodzenosť to nedokáže? V našej prirodzenosti nikto nebol dokonalým príkladom okrem toho, ktorý bol svätý a „oddelený od hriešnikov“.

Mnohé časti Písma predstavujú Krista, ako vzor veriacoho: „Vezmite na seba moje jarmo a učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom“ (Mt 11,29), inými slovami učte sa zo spôsobu môjho života a z mojich slov! „Keď vyženie všetky svoje ovce, kráča pre nimi a ony ho nasledujú“ (Jn 10,4). Nevyžaduje od nás viac, než vykonal on sám: „Dal som vám príklad, aby ste aj vy robili tak, ako som urobil ja vám.“ (Jn 13,15). „Ale Boh trpezlivosti a potešenia nech vám dá medzi sebou rovnako zmýšľať podľa Krista Ježiša“ (R 15,5). „Tak zmýšľajte medzi sebou ako Kristus Ježiš.“ (F 2,5). „Bežme vytrvalo v borbe, ktorú máme pred sebou. Upierajme oči na Ježiša, pôvodcu a završovateľa našej viery.“ (Hb 12,1-2). „Ale ak dobre robíte a v utrpení vydržíte, to je Bohu milé. Veď na to ste boli povolani; keďže aj Kristus trpel za vás a tak vám zanechal príklad, aby ste kráčali v jeho šľapajach.“ (1Pt 2,20-21). „Kto hovorí, že zostáva v ňom, má aj sám žiť tak, ako žil on.“ (1Jn 2,6).

Príklad je lepší než predpis. Prečo? Lebo predpis je viac-menej abstrakcia, zatiaľ čo príklad nám predkladá konkrétny obraz, ktorý myseľ viac podnecuje k napodobňovaniu. Správanie ľudí, s ktorými sme v blízkom spoločenstve, má na nás značný vplyv, či už v dobrom alebo v zlom zmysle. Túto skutočnosť Písmo jasne vysvetľuje, napríklad týmto príkazom: „Nebud' priateľom hnevom ovládaného človeka a nestýkaj sa s prchkým mužom, aby si neprivykol na jeho chodníky a nenastavil osídlo svojmu životu!“ (Pr 22,24-25). Boh nariadil Izraelitom, aby načisto vyhubili všetkých obyvateľov Kanaánu len preto, aby sa nenaučili ich zlé spôsoby a nepoškrvnili sa s nimi (5M 7,2-4 - tu sa nehovorí o „poškvrnení“ ani o „zlých spôsoboch“...). Príklad zbožných naopak vedie k dobrému. Preto ich nazýva „soľ zeme“.

V súlade s touto zásadou Boh určil rozjímanie nad Kristovou povahou a správaním ako zvláštny spôsob zvyšovania nábožnosti jeho ľudu. To, že ich srdcia rozjímajú nad jeho svätou poslušnosťou, má osobitý účinok na ich rast v milosti a prevyšuje všetky ostatné príklady. Keď na Pána Ježiša hľadáme s vierou, prichádza k nám spása. „Obráťte sa ku mne a dajte sa zachrániť, všetky končiny zeme“ (Iz 45,22). V evanjeliu sa Kristus hriešnikom predkladá s prísľubom, že ktokoľvek s vierou vzhliadne k Nemu, nezahynie, ale bude mať večný život (Jn 3,14-15). To je mimoriadne Božie rozhodnutie a skrze Ducha sa stáva záväzným pre všetkých veriacich. Podobným spôsobom sa Kristus svätým predkladá ako veľký vzor poslušnosti a svätosti s prísľubom, že tak, ako oni rozjímajú nad ním, my sa premieňame na jeho obraz (Porov. 2K 3,18). Za odozvu na toto Božie ustanovenie nás Boh odmeňuje rastúcou nábožnosťou.

Aby sme sa však dostali k detailom. Čo je súčasťou napodobňovania Krista zo strany svätých? V prvom rade predpoklad, že sú už obnovení. Srdcia jeho nasledovníkov sa predtým musia posvätiť, aby mu mohli prispôbovať svoje životy. Ducha a zásadu poslušnosti treba duši odovzdať skôr, než začne napodobňovať Kristove skutky navonok. Toto poradie Písmo zreteľne ohlasuje slovami: „Potom im dám jedno srdce a nového ducha vložím do ich vnútra; odstránim kamenné srdce z ich tela a vložím im srdce mäsité, aby chodili podľa mojich ustanovení, aby zachovávali moje nariadenia a plnili ich. Oni budú mojim ľuďom a ja budem ich Bohom.“ (Ez 11,19-20). Ten, kto sa ešte stále znepokojuje trpkosťou a je v putách hriechu, nemá zmysel pre duchovno. Lebo, aby strom mohol prinášať dobré ovocie, musí sa uzdraviť. Najprv musíme v Duchu žiť, až potom kráčať v Duchu (Porov. G 5,25). Ak niekto vyzýva neobráteného, aby nasledoval príklad, ktorý svojmu ľudu zanechal Kristus, je to rovnaký nezmysel, ako keby nútil Etiópčana, aby zmenil svoju farbu pleti, alebo leoparda,

aby si zmenil škrvny.

Po druhé, napodobňovanie Krista znamená, že kresťan nemôže vládnuť sám sebe alebo konať podľa vlastnej vôle. Tí, ktorí sú sami sebe pravidlom, konajú v hroznej neposlušnosti voči Najvyššiemu. „Viem, Hospodine, že človek nemá v moci svoju cestu, a ten, kto chodí, neurčuje svoje kroky.“ (Jer 10,23). Človek sa môže robiť rovnako stvoriteľom, ako sprievodcom. Nikto nemá dosť múdrosti na to, aby viedol seba samého. Uvedomíme si to, až keď sa znovuzrodíme. Naše pyšné srdcia budú ponížené, spurné vôle zlomené a my pocítíme potrebu byť niekým vedení. Obrátené srdce volá: „Pane, čo chceš odo mňa, aby som urobil?“ Jeho odpoveď znie: „Nasledujte príklad, ktorý som vám zanechal, učte sa odo mňa, kráčajte tak, ako som ja kráčal.“

Po tretie, ak toto napodobňovanie Krista znamená, že nikto nemôže predstierať, že je sám sebe pánom, je rovnako jasné, že - bez ohľadu na to, aký je kto múdry alebo svätý - nijaký kresťan nemá právo a nie je oprávnený vládnuť iným. Jedine Kristus je ustanovený a vhodný na to, aby bol Pánom svojho ľudu. Je pravda, že v Písme čítame: „Aby ste nezleniveli, ale aby ste napodobňovali tých, ktorí pre vieru a trpezlivosť sú dedičmi zaslúbení.“ (Hb 6,12). A „poslúchajte tých, čo vás vedú a podriadte sa im, lebo oni bdejú nad vašimi dušami a budú sa za ne zodpovedať.“ (Hb 13,17). Musia sa však podriať Kristovmu príkladu. Aj tí najlepší ľudia sú prinajlepším len ľudia. Majú svoje chyby a hriechy. A je našou úlohou odlišovať sa od nich v tom, v čom sa oni odlišujú od Krista. Je veľmi dôležité, aby sme mali v tejto veci jasno, lebo tým, že jedni zbavili druhých živej súčasti ich oprávnenej slobody, sa narobilo veľa chýb.

Nie je pravda, že Písmo učí duchovnú demokraciu, ktorá je od pravdy taká vzdialená, ako opačná krajnosť rímskej hierarchie. Boh dal cirkvi vládcov a ich členom príkaz, aby ich poslúchali. Ich vláda je však administratívna, nie legislatívna. Na posilnenie Kristových

zákonov a nie na vymýšľanie vlastných pravidiel. Apoštol Pavol vyhlasuje: „Niežeby sme panovali nad vašou vierou, ale naopak: Sme spolupracovníci vašej radosti; veď vierou stojíte.“ (2K 1,24). A apoštol Peter o starších alebo biskupoch vyhlásil: „Ani nie ako keby ste panovali nad dedičstvom, ale buďte vzorom stádu“ (1Pt 5,3). Hoci Pavol bol vo veľkej miere naplnený Duchom múdrosti a svätosti, nedostal sa ďalej, než k napodobňovaniu Krista, keď vraví: „Napodobňujte ma tak, ako ja napodobňujem Krista!“ (1K 11,1).

Po štvrté, napodobňovanie Krista jasne oznamuje, že skutočné kresťanstvo je veľmi prísne a náročné. Netoleruje nemravnosť, ani oddávanie sa telesným žiadostiam. To treba zdôrazňovať práve dnes, keď prevláda všeobecná neviazanosť. Ľudia sa nazdávajú, že môžu nasledovať Krista a súčasne ignorovať cestu, po ktorej kráčal, že môžu odmietať nepríjemné sebazaprenie a súčasne si byť istí nebom. To je hrozný sebaklam! Životná nevyhnutnosť dôsledne napodobňovať Krista nepripúšťa nespútané kroky a odmieta tých, čo tvrdia, že sú kresťania, keď nedbajú na jeho príklad. Pod krídlami evanjelia nenachádza ochranu svetskosť ani neviazanosť. Nemenné pravidlo platné pre všetkých, ktorí sa hlásia k Nemu, znie: „Nech odstúpi od neprávosti každý, kto vyslovuje Pánovo meno.“ (2Tim 2,19). Nech buď nasleduje Kristov príklad, alebo nech prestane tvrdiť, že je jeho; buď kráča po ceste svätosti, alebo sú všetky jeho pekné slová bezcenné.

Po piate, napodobňovanie Krista nevyhnutne zahŕňa chyby aj tých najlepších ľudí. Ak je Kristov život pre nás vzorom, tak aj tí najsvätejší z jeho nasledovníkov sú nútení priznať, že kráčajú mimo štandardu služby, a to nielen v niekoľkých detailoch, ale v každom ohľade. Povaha a správanie Pána Ježiša boli bez poškrvny a akejkoľvek chyby. Preto nad úbohými výsledkami nášho snaženia stojí tak vysoko, že keď sa s ním meriame, musíme sa hanbiť. Keď sa samoľúbi svätuškári porovnávajú

vajú s inými, tešia sa ako farizeji, ktorí sa porovnávali s colníkmi. Oklamané duše - ktoré predpokladajú, že všetko, z čoho pozostáva kresťanská svätosť, sa prispôsobuje ľuďmi vynájdenému štandardu dokonalosti (alebo sa stáva súčasťou nezvyčajnej skúsenosti) - sa môžu pýšiť tým, že „prijali druhé požehnanie“, alebo že „majú plnosť alebo krst Ducha“. Preto všetci, ktorí sa pociťovo porovnávajú s Kristovou dokonalosťou, seba-ponižovanie považujú za zbytočné.

To je tiež veľmi dôležité. Ak na tmavý podklad položím bielu vreckovku, bude sa mi zdať, že je absolútne čistá. Ak ju však položím na čerstvo napadnutý sneh, nedokonalosť jej belosti bude očividná. Ak porovnam svoj život s tým, o ktorom kážu istí obhajcovia „víťazného života“, dospejem k záveru, že môj život je celkom prijateľný. Ak však usilovne aplikujem na seba olovnicu Kristovho príkladu, musím priznať rovnako, ako kedysi Peter, že ho síce nasledujem, ale iba „z diaľky“. Vo svätosti určite nebol nik dokonalejší a v poslušnosti pedantnejší, než Pavol. A predsa, keď sa porovnával s Kristom, musel vyhlásiť: „Niežeby som už bol dosiahol, alebo že by som už bol dokonalý, ale bežím, aby som uchvátil“ (F 3,12).

Po šieste: napodobňovanie Krista, ako nášho vzoru, zahŕňa aj jeho transcendentálnu svätosť, podľa ktorej je jeho svätosť vysoko nad svätosťou všetkých stvorení. Preto najväčšou z kresťanských túžob je prispôbiť sa jeho obrazu (Porov. F 3,10). Kristus má dvojnásobnú dokonalosť: dokonalosť bytia a dokonalosť diela. Jeho život na Zemi nám poskytuje dokonalé pravidlo, lebo v ňom nebola nijaká poškvrna ani chyba. Bol svätý, nevinný, nepoškvrený, oddelený od hriešnikov a taký Veľkňaz sa nám hodí (Porov. Hb 7,26). Teda zhoda praktizujúceho kresťana s Kristovým príkladom je zároveň testom aj mierou všetkých milostí. Čím viac sa podobáme na tento vzor, tým viac sa blížime k dokonalosti.

Napokon kresťanské napodobňovanie Krista pod

hrozbou straty nároku na akúkoľvek účasť na spáse, nevyhnutne znamená, že posvätenie a poslušnosť dokazuje, že Boh nás ospravedľňuje a prijíma. To, o čom nás Písmo ubezpečuje, nemožno získať bez úprimnej a prísnej poslušnosti. „Výsledkom spravodlivosti“ [usporiadaného života] „bude pokoj“ (Iz 32,17). „Nemáme to pre svoju svätosť, ale vždy to máme na spôsob svätosti. Nech ľudia povedia, bez ohľadu na svätosť, či úctu k poslušnosti, ktoré z okamžitých prísľubov a útech Ducha si želajú. Som si istý, že nech sa na tejto ceste stretnú s akýmkoľvek klamom, môžeme nájsť a očakávať iba skutočný pokoj a útechu.“ (John Flavel, ktorému v týchto siedmych bodoch vdáčíme za veľa).

„Keďže aj Kristus trpel za vás a tak vám zanechal príklad, aby ste kráčali v jeho šľapajach“ (1Pt 2,21). Vidíme, že dokonalý Kristov život nie je len vhodný vzor svätosti a poslušnosti, aby ho jeho ľud napodobňoval, ale Boh ho ustanovil výslovne na tento účel, aby sme mali pravidlo, podľa ktorého budeme môcť kráčať (Boží Zákon preložený do vecných pojmov) a aby sme mali pred očami jeho požiadavky v osobnom zastúpení (???). A tiež preto, aby sme pokorili svoje pyšné srdcia, keď nám ukazuje, že porovnávaním s Božím štandardom spravodlivosti sme celkom mimo. Okrem toho Boh určil, že Kristov príklad by jeho ľudia mali nasledovať tak, aby si uctili jeho Syna, aby učeníkov odlíšili od sveta a aby mohli svedčiť o naplnení svojho povolania. Napodobňovanie Krista teda nie je dobrovoľné, ale záväzné.

Tí, ktorí úprimne hľadajú milosť dodržať toto Božie nariadenie, však stoja zoči-voči veľmi vážnej ťažkosti. V ktorých konkrétnych znakoch máme Krista považovať za príklad? Všetko, čo o ňom Sväté Písmo hovorí, je nám na poučenie, nie všetko však máme napodobňovať. Boli totiž veci, ktoré Kristus konal ako Boh. Napríklad zázraky. „Môj otec pracuje až dosiaľ, aj ja pracujem... Lebo ako Otec kriesi a oživuje mŕtvych, tak aj Syn

oživuje, koho chce.“ (Jn 5,17;21). „Ale aby ste vedeli, že Syn človeka má moc odpúšťať hriechy na zemi, povedal ochrnutému: Vstaň, vezmi svoje lôžko, a choď domov!“ (Mt 9,6). Apoštoli také skutky nikdy nerobili vo svojom mene ani z vlastnej moci. On ako sprostredkovateľ vykonal záslužné skutky tak, že za hriechy svojho ľudu dal výkupné, „priniesol (mu) nekonečnú spravodlivosť“ a dosiahol jeho ospravedlnenie a zmierenie. Jeho príhovor im teraz zabezpečuje ochranu. Nikto nedokáže urobiť nič chvályhodné, lebo všetci sme prinajlepšom „nehodní služobníci“.

Výnimočné skutky, ktoré nemáme napodobňovať, konal Kristus aj ako človek: štyridsaťdňový pôst, chôdza po vode, noc strávená modlitbou (Lk 6,12). V Písme nečítame, že by takto konal niekto iný. To sú veci, o ktorých len uvažujeme. Takže vykonal isté časné skutky, ktoré boli vhodné pre dobu, v ktorej žil, no nehodia sa na to, aby sme ich napodobňovali (obriezka, pascha). V čom teda máme Krista napodobňovať? Po prvé, vo všetkých mravných záväzkoch, ktoré sa týkajú ľudí všetkých čias. Tie nie sú ani mimoriadne, ani dočasné a Božia láska ich zahrňa s nami všetkými - s našimi srdcami, aj srdcami našich susedov.

Po druhé: v povinnostiach, ktoré majú podobnú potrebu. Napríklad dieťa má poslúchať svojich rodičov (Lk 2,51), občan platiť dane (Mt 17,27), kresťan usilovne slúžiť evanjeliu (Lk 8,1) a verne si plniť svoj úrad (Porov. Hb 3,2).

Po tretie: vo všetkých dielach, ktoré majú podobný dôvod a príležitosť na uskutočnenie (Mt 12,12; Jn 8,59). Zhoda veriaceho s Kristom zodpovedá stavom, ktorými Kristus prechádzal. Skôr, než ho Boh odmenil (tým, že ho povýšil), bol Ježiš Kristus prvý ponížený. Preto Boh nariadil, aby sa údy podobali hlave. Vyzýva ich, aby skôr, než vstúpia do zasľúbenej slávy, zniesli utrpenie. Učeníci Pána Ježiša musia zakúsiť určitú mieru odporu, prenasledovania, nenávisť a súženia. A znášajú ich kvôli nádeji na

lepší život, ktorý má prísť. V tom nasledujú „pôvodcu ich spásy“, ktorý sa stal „dokonalým skrze utrpenie“ (Porov. Hb 2,10). Vari Boh nevyhlásil, že „ak sme spolu s ním [s Kristom] zomreli, budeme s ním aj žiť“? A „ak vytrváme, spolu s ním budeme aj kraľovať“ (2Tim 2,11-12)? Toto nariadenie je nevyhnutné. „Stále nosíme na tele Ježišovo umieranie, aby bol na našom tele zjavený aj Ježišov život.“ (2K 4,10).

Podobne sa má kresťan prispôbiť aj mimoriadnym skutkom Kristovho sprostredkovania, ktorými sú jeho smrť a vzkriesenie. Sú to skutky najvyššej pozornosti, pretože nie sú len vzorom meditácie, ale majú veľký vplyv aj na to, či hriechu umierame a žijeme vo svätosti. To potvrdzuje skutočnosť, že účinky milosti v nás sa prisudzujú tým skutkom Kristovho sprostredkovania, ktoré s nimi najviac korešpondujú. Naše umŕtvenie sa preto prirovnáva ku Kristovmu ukrižovaniu (Porov. G 2,20), naše oživovanie k jeho zmŕtvychvstaniu (Porov. F 3,10) a naša upriamenosť na nebo k jeho nanebovstúpeniu (Porov. F 3,20). Takže jeho ľud preveria všetky z hlavných Kristových skutkov. Hriechu umierame tak, ako Kristus zomrel zaň.

Pokiaľ ide o špecifickejšie detaily, máme sa Kristovi prispôbiť v jeho milostiach. Všetky milosti a cnosti Ducha sa predstavili v najväčšej sláve a najjasnejšom lesku jeho života tu, na Zemi. V prvom rade čistota a svätosť jeho života je pre svätých slávnym vzorom hodným napodobňovania. „Každý, kto má túto nádej v neho, sa očisťuje - ako aj on sám je čistý.“ (1Jn 3,3). Skôr, než si o tom povieme viac, musíme zdôrazniť, v čom je Kristus jedinečný a prečo stojí mimo nášho napodobňovania. On bol v podstate svätý svojím bytím, lebo on je „Svätý Boh“. Do sveta vstúpil nepoškvrnený, bez najmenej poškvrny: „To sväté, čo sa narodí z teba“ (Lk 1,35). Ďalej bol svätý v podstate, lebo posväcuje ostatných. Jeho utrpením a krvou sa otvoril prameň očisty od „hriešnosti a nečistoty“ (Zach 13,1). Ako Boh je nekonečne svätý a jeho svätosť,

ako sprostredkovateľa, je nezmerateľná, lebo prijal „Ducha bez miery“ (Jn 3,34). V týchto detailoch je nenapodobiteľný.

Napriek výnimkám je pre nás Kristova svätosť vzorom. On bol naozaj a úprimne svätý bez vymýšľania, či predstierania. Keď ho knieža tohto sveta pokúšalo, nemohlo na ňom nájsť nijakú chybu (Jn 14,30). Bol čistý ako rýdze zlato. Farizeji predstierali, že sú svätí, ale tak mohli pôsobiť len navonok. Kresťanská svätosť však musí byť autentická, úprimná a bez pretvácky. Kristus bol svätý rovnomerne, tak v jednej chvíli a na jednom mieste, ako aj inde. Ten istý normálny priebeh svätosti preniká celý jeho život od začiatku až do konca. Tak by to malo byť aj s jeho nasledovníkmi. „Rovnako, ako je svätý ten, ktorý vás povolal, aj vy buďte svätí v celom svojom počínaní.“ (1Pt 1,15). Nad nejedným rozporom v dnešnom kresťanstve musíme zaplakať, ktoré vyzerá tak, že jedna časť nášho života je nebeská a druhá pozemská.

Kristus bol príkladne svätý. Bol vzorom pre všetkých, ktorí sa k Nemu priblížili. Aj tí, čo ho išli zatknúť, sa museli vrátiť k svojim pánom a povedať: „Človek takto nikdy nehovoril“. V tomto ohľade ho máme napodobňovať. Tesalonickí svätí boli oprávnení vládnúť, lebo „sa stali vzorom pre všetkých veriacich v Makedónii a Acháji. Lebo od vás sa slovo Pánovo rozozvučalo nielen v Makedónii a Acháji... ale vaša viera v Boha prenikla všade“ (1Tes 1,7-8). Nech nikto z nášho zhromaždenia nevychádza bez presvedčenia, či poučenia. Kristus bol prísne svätý. Jeho výzva znie: „Kto z vás ma usvedčí z hriechu?“ Ani to najpozornejšie, či najnevraživejšie oko v jeho skutkoch nemôže nájsť nijakú chybu. Aj v tom sme povolaní napodobňovať ho: „Aby ste boli bez úhony a úprimní, bezvadné dietky Božie uprostred zvrhľého a skazeného pokolenia, v ktorom žiarite ako svetlá vo vesmíre.“ (F 2,15).

Po druhé: Kristova poslušnosť vôle jeho Otca je vzorom kresťanského napodobňovania. „Tak zmýšľajte

medzi sebou ako Kristus Ježiš...“ ktorý bol „poslušný až na smrť“ (Porov. F 2,5;8). Kristova poslušnosť bola slobodná a dobrovoľná, nie násilná, či vynútená. „Hľa, prišiel som. (...) Rád plním tvoju vôľu, môj Bože“ (Ž 40,8-9). Neustúpil ani neskôr, keď pri plnení jeho vôle nesmierne trpel. „Otec ma preto miluje, že dávam svoj život“ (Jn 10,17). Kresťan má nasledovať Kristove kroky. Nerobiť nič nežičlivo a Božie príkazy nepovažovať za bolestné. Ak má byť naša poslušnosť prijateľná, musí byť radostná. Pozoruhodné je jeho dokonalé podrobenie sa Otcovej vôli v Getsemanskej záhrade. Aj v tom nám je príkladom. Nemáme odporovať ani tej najneprijemnejšej úlohe, ktorú nám Boh zverí. Šťastní sú kresťania, ktorí môžu s apoštolom povedať: „Veď ja som pripravený pre meno Pána Ježiša dať sa nielen zviazať, ale v Jeruzaleme aj zomrieť.“ (Sk 21,13).

Kristova poslušnosť bola absolútne nesebecká. Nekonal ju zo sebeckým zámerom, ale na Božiu slávu. „Ja som ťa oslávil na zemi tým, že som dokonal dielo, ktoré si mi dal konať.“ (Jn 17,4). Kristus nehľadal úctu u ľudí, ale túžil osláviť meno svojho Otca: „Otče, osláv svoje meno!“ (Jn 12,28). Táto vlastnosť musí byť typická aj pre našu poslušnosť. „Nehľadajte iba svoje záujmy, ale aj záujmy druhých.“ (F 2,4). Prameňom Kristovej poslušnosti bola láska k Bohu. „Ale aby svet poznal, že milujem Otca, robím tak, ako mi prikázal Otec.“ (Jn 14,31). Nech to platí aj o nás, lebo poslušnosť bez lásky v Božích očiach nemá cenu. Kristova poslušnosť bola neprestajná a vytrval v nej až do posledného dychu. Od nás sa vyžaduje, aby sme takisto neboli „unavení v konaní dobrého“. „Buď verný až do smrti“ (Zj 2,10).

Po tretie: pre veriaceho je vzorom Kristovo sebazapieranie. „Ak niekto chce ísť za mnou, nech zaprie sám seba, vezme svoj kríž a nasleduje ma.“ (Mt 16,24). Hoci tu ide o napodobňovanie, presný ekvivalent neexistuje. „Veď poznáte milosť nášho Pána Ježiša Krista, že hoci bol bohatý, stal sa chudobným kvôli vám.“ (2K 8,9). Kto zme-

ria to, čoho sa Kristus pre slávu Božiu a lásku, ktorú priniesol vyvoleným, zriekol kvôli nám? Aká triviálna sa zdá byť aj tá najväčšia obeť, ktorú nás vyzýva urobiť, v porovnaní s ním! Kristus nebol nútený zaprieť seba samého kvôli nám. Nás však podriadil najsilnejšiemu záväzku, aby sme kvôli Nemu zapreli seba samých. Teda, hoci nebol nútený, ochotne zaprel seba samého a ani najmenej nenamietal ani proti tej najkrutejšej skutočnosti, ktorá ho čakala. Nech sa teda o nás nehovorí, že „všetci... hľadajú len svoje záujmy, a nie záujmy Ježiša Krista.“ (F 2,21). Nemilujme svoje ego, nerozmaznávejme sa, neľutujeme sa, nehýčkajme sa a neužívajme si! Naučme sa radšej sebazapierať a umŕtvovať telo! Z radosti a slávy pre Krista si urobme veľké povolanie!

Po štvrté: vzorom napodobňovania pre všetkých veriacich bola Kristova činnosť a usilovnosť pri naplňaní diela, ktoré mu Boh zveril. Hovorí sa o ňom, že „chodil a dobre robil“ (Sk 10,38). Aké slávne dielo dokonal za taký krátky čas! Dielo, ktoré budú vykúpení chválami oslavovať celú večnosť. Dielo, na ktoré sa jeho srdce cieľavedome zameralo. „Mojím pokrmom je plniť vôľu toho, ktorý ma poslal.“ (Jn 4,34). Bolo to dielo, pod ktorým, ani napriek najväčším protivenstvám, nikdy neklesal. Krátkosť času ho podnecovala k čo najväčšej usilovnosti. „Ja musím konať skutky toho, ktorý ma poslal, dokiaľ je deň; prichádza noc, keď nik nemôže pracovať.“ (Jn 9,4). Využíval všetky možnosti a príležitosti: v noci si našiel čas na rozhovor s Nikodémom, evanjeli- um ohlasoval žene aj pri studni, keď bol vyčerpaný. Nič sa mu viac neznepáčilo, ako keď ho odrádzali od jeho diela. Apoštolovi Petrovi na jeho slová: „To sa ti nesmie stať!“ - odpovedal: „Chod' mi z cesty, Satan!“

Vari jeho nasledovníci majú svoje životy zbytočne premrhať? Máme byť leniví, keď on bol usilovný? Ako vysoko nás Boh poctil, keď nás povolal do svojej služby! Neochvejnosť v poslušnosti je v hodine pokušenia naša najväčšia istota. „Hospodin bude s vami, ak vy budete

s Ním.“ (2Kron 15,2). Usilovnosť pri pestovaní svätosti je spôsob, ako získať viac (Lk 8,18). Milosti rastú vtedy, keď sa používajú. Duchovné skutky vedú k duchovným návykom. Talenty, ktoré človek svedomito využíva, budú odmenené tým, že budú rásť. Priamou cestou k príslubu Božej lásky je usilovnosť na Božom diele (Porov. 2Pt 1,5-10). Najväčšou istotou proti odpadnutiu je usilovnosť v poslušnosti. Chlad vedie k nedbalosti, nedbalosť k zanedbávaniu a zanedbávanie k odpadnutiu. Čím sme v službe Bohu usilovnejší, tým viac sa podobáme Kristovi.

Po piate: nevýbojnosť Kristovho života na zemi je výborným vzorom pre celý jeho ľud. Nikoho nezranil a nikdy nedal príležitosť na to, aby niekoho spravodlivo zranil. Nebol len svätý, ale aj „nevinný“. Osobných práv sa zriekol, aby predišiel pohoršeniu, napríklad v prípade chrámovej dane. „Keď mu zlorečili, neodpovedal zlorečením“ (1Pt 2,23). Náš Spasiteľ bol taký prezieravý, že keď si jeho nepriatelia hľadali proti Nemu zámienku, nemohli ju nájsť (Porov. Jn 19,4). Naliehavo hľadajme milosť, aby sme túto požehnanú znamenitosť jeho života mohli napodobňovať, dodržiavať Božie prikázania a aby sme boli „bez úhony a úprimní, bezvadné diety Božie“ (F 2,15). Kristova česť, ktorej meno nesieme, je spojená s naším správaním. Pravidlo, ktoré nám kladie na srdce, znie: „Buďte teda opatrní ako hady a prostí ako holubice.“ (Mt 10,16).

Po šieste: Kristovu poníženosť a pokoru sám navrhol za vzor napodobňovania pre jeho ľud. „Učte sa odo mňa, lebo som tichý a pokorný srdcom.“ (Mt 11, 29). Pokoril sa tak, že na seba vzal podobu služobníka. Keď učeníkom umýval nohy, znížil sa do najnižšieho stavu. Keď do Jeruzalema vchádzal na chrbte oslíka ako Kráľ, vari sa Izraelu nepredstavil krajne ponížený? „Hľa, tvoj kráľ prichádza k tebe, tichý.“ (Mt 21,5). Vyhlásil: „Syn človeka neprišiel dať sa obsluhovať, ale slúžiť.“ (Mt 20,28). Znížil sa až k tým najhriešnejším: jedával s „colníkmi a hriešnikmi.“ (Mt 9,11). V tom tkvie jeho príklad, ktorý máme

nasledovať. „Všetci sa zaodejte do pokory“ (1Pt 5,5), a tak dosvedčujte naše prispôsobenie sa Kristovi.

Kto tvrdí, že nasleduje Pána Ježiša, spyšnie. To však nie je len dôkaz nedostatku spoločenstva s ním, ale aj nášho biedneho sebapoznania. Boha nič tak neprovokuje a dušu od neho nič rýchlejšie neodcudzí, než toto. „Lebo je vyvýšený Hospodin a predsa vidí poníženého a zďaleka pozná pyšného.“ (Ž 138,6 - tu je to takto: „Hospodin je na výsostiach, a predsa hľadá na poníženého, pyšného však pozná zďaleka.“). Pýchu nemožno absolútne spojiť s obžalobou našej skazenosti, aj keď pre Božie deti predstavuje vážny problém. Nesnažte sa niečo znamenať, ale buďte jeho deťmi. Pri jeho nohách sa učte poníženosti. Dosvedčujte to svojím oblečením aj správaním (Porov. 1Pt 3,3) a pestovaním priateľstva s „nízko postavenými“ (R 12,16). Dávajte to najavo tak, že budete o tom hovoriť a správať sa ako najmenší zo svätých (Porov. Ef 3,8).

Po siedme: za veľký vzor Kristovho ľudu možno považovať jeho spokojnosť s jednoduchými a biednymi podmienkami na tomto svete. Jeho údelom bola najväčšia chudoba a opovrhnutie. Narodil sa ako dieťa chudobných rodičov v jasličkách. Radostí tohto sveta bol zbavený tak dokonale, že nemal ani kde hlavu skloniť. Bol taký chudobný, že keď chcel ukázať nápis na minci, musel si ju požičať. Napriek tomu nikdy nereptal, ani sa nesťažoval. Naopak, s Božím riadením bol taký spokojný, že vyhlásil: „Na utešených miestach pripadla mi výmera“ (Ž 16,6). Neprotivil sa ani tomu najponížujúcejšiemu utrpeniu: „Strápený pokorne trpel, a neotvoril ústa ako baránok vedený na zabitie“ (Iz 53,7).

Nech by ste sa ocitli v akejkoľvek tiesni alebo probléme, nesťažujte sa, ani neobviňujte Boha! Aby mohli Spasiteľa napodobňovať aj tí najúbohejší kresťania a sa učili zvládať ťažké podmienky so spokojným srdcom.

Aj ten najúbohejší a najťažšie trpiaci kresťan má mnohé bohatstvá, neoceniteľné milosti (Ef 1,3; 1K 3,23).

Vari je hriech ospravedlnený a Boh zmierený? Už teda nikdy neotvárajte ústa. Máte mnoho vzácnych prísľubov o tom, že Boh vás nenechá v tiesni (Porov. Hb 13,5). Po celý život, ktorý ste mu zaslúbili, ste zakúšali vernosť Božiu. Súženia sú pre vás užitočné a požehnané, pretože vás očisťujú od hriechov, odvykajú od sveta a obracajú k spáse. Vaša nespokojnosť s nimi je krajne nerozumná. Máte k dispozícii čas na úľavu a úplné oslobodenie sa od všetkých starostí. Čas je však krátky na to, aby ste sa starali o takéto veci. Božským riadením padá žreb na vás a keby to bolo akokoľvek zlé, je to oveľa jednoduchšie a príjemnejšie, než životné podmienky, ktoré mal na tomto svete Kristus a napriek tomu bol spokojný. Prečo vy nie ste? (John Flavel).

„Kto hovorí, že zostáva v ňom, má aj sám žiť tak, ako žil on.“ (1Jn 2,6). Hlavný zámer apoštola v tomto liste je odhaliť isté negatívne aj pozitívne znaky a stopy, aby si overil slová tých, čo sa vydávajú za kresťanov (Porov. 1Jn 5,13). Tento verš preto treba interpretovať v tomto duchu. Dôkazom spásonosného záujmu o Krista je spôsob, akým ho napodobňujeme. Keby dnešní kazatelia poctivo trvali na tomto kritériu, odhalili by mnoho prázdnych vyznaní, ktoré sa dnes objavujú. Výrok „kto hovorí, že zostáva v ňom“, znamená záujem a spoločenstvo s ním. Jediný spôsob, ako ho možno potvrdiť, je žiť tak, ako Kristus - nasledovať príklad, ktorý nám zanechal.

Každý človek je závislý od napodobňovania (? by mal napodobňovať?) Krista pod hrozbou, že na neho stratí nárok. (hrozná štylizácia! Ale lepšie to tu neviem dať dohromady.) Nevyhnutnosť napodobňovať (???) Krista presvedčivo ukazuje rôzne spôsoby (?= sa prejavuje rôznymi spôsobmi?). Prvý (?čo? nárok?) vyplýva z ustanoveného charakteru spásy, ktorá je trvalá a nemenná. Boh, ktorý určil koniec, ustanovil aj spôsob a poriadok, pomocou ktorého ľudia dosiahnu úplný koniec (??? To čo je? Smrť? Al. večný život?). Prispôbiť sa Kristovi je metóda, prostredníctvom ktorej Boh privádza do slávy

mnoho duší. „Lebo ktorých vopred poznal, tých aj predurčil, aby boli podobný obrazu jeho Syna, aby on bol prvorođený medzi mnohými bratmi.“ (R 8,29). Ten istý Boh, ktorý ľuďi predurčil na spásu, ich podľa poriadku predurčil aj k napodobňovaniu Krista. Nebeský poriadok sa nikdy nezmení. Ako nemôžeme dúfať, že budeme spasení bez Krista, rovnako nebudeme spasení ani bez jeho napodobňovania.

Druhý spôsob: povaha mystického Krista si vyžaduje napodobňovanie a spôsobuje, že je bezpodmienečne potrebné. Kristovo telo musí byť heterogénne: keby bolo akokoľvek neuveriteľné a nevzhľadné, povahovo sa musí od hlavy odlišovať. Svetu by Krista predstavovalo vo forme alebo predstave veľmi podobnej tejto: „Hlava sochy bola z jemného zlata, jej prsia a ramená zo striebra, jej brucho a bedrá z bronzu; jej stehná boli zo železa, jej nohy čiastočne zo železa, čiastočne z hlíny.“ (Dan 2,32-33). Kristus, hlava, je čistý a svätý, a preto veľmi nevhodný pre telesné a svetské údy. Preto apoštol v opise mystického Krista vykresľuje Kristove údy (také, aké by mali byť) s rovnakou povahou a charakteristikou, akú má hlava: „Aký je tento nebešťan, takí sú aj ostatní nebešťania. A ako sme znášali podobu pozemského, tak budeme mať aj podobu nebeského“. Na svojej podobe alebo podobnosti s Kristom, ktorá sa ukončí a bude dokonalá až po vzkriesení, musíme začať pracovať už tu, v prvých náznakoch - na diele obnovy.

Po tretie: z pohľadu spoločenstva, ktoré s ním v rovnakom duchu milosti a svätosti zdieľajú všetci veriaci, sa podobnosť s Kristom a pripodobňovanie ku Kristovi zdajú byť nevyhnutné. Veriaci sa nazývajú Kristovými spoločníkmi (Ž 45,7 - ibaže tu nič také nie je; je tu toto: „Tvoj trón je trón od Boha na večné veky a žezlo tvojho kráľovstva je žezlom práva.“; až vo verši 8 sa hovorí: „preto ťa hojnejšie pomazal Boh, tvoj Boh olejom radosti ako tvojich druhov.“), pretože sa podieľajú na rovnakom Duchu, ako on. Boh nám dáva rovnakého Ducha, akého vyliat na Krista, hoci v oveľa hojnejšej miere. Kde vládne rovnaký Duch a princíp, musí rásť aj rovnaké ovocie. A podľa rozsahu a miery udeleného Ducha milosti sa

musia konať aj skutky. Tento dôvod ešte viac zosilňuje samotný Boží úmysel a účel pri vyliatí Ducha milosti. Z Ezechiela 36,27 vyplýva, že poľom pôsobnosti a cieľom vyliatia Ducha je praktická svätosť a poslušnosť. Vrodené vlastníctvo Božieho Ducha má pozdvihnúť ľudskú myseľ, náklonnosť zamerať na nebeské veci, srdce očistiť od pozemskej špiny a prispôsobiť kresťanov pre život vo svätosti a poslušnosti. Jeho povaha sa tiež prispôsobuje a človeka premieňa na obraz Ježiša Krista, jeho nebeskej hlavy (2K 3,18).

Štvrtý spôsob: nevyhnutnosť napodobňovať Krista možno dokázať úmyslom a účelom, na ktorý sa má Kristus vo svete prejaviť v ľudskom tele. Lebo hoci neuznávame sociniánsku doktrínu, ktorá robí z Kristovho príkladného života celkový záver o jeho vtelení, predsa sa od chyby nesmieme vzdávať do takej miery, aby sa nám spred očí stratila vzácna pravda. Tvrdíme, že hlavným a základným cieľom jeho vtelenia bolo naše vykúpenie jeho krvou (Mt 20,28). Zámerom Kristovho vtelenia bolo, podľa nás, predložiť nám vzor svätosti, aby sme ho napodobňovali. Apoštol hovorí: on „zanechal príklad, aby ste kráčali v jeho šľapajách.“ (1Pt 2,21). Kristov príklad značne prispieva k tomu, že ho veriaci napodobňujú: „Tak zmýšľajte medzi sebou ako Kristus Ježiš.“ (F 2,5).

Po piate: naše napodobňovanie Krista je jedným z veľkých článkov viery, s ktorými by sa mal stotožňovať každý, koho Kristus prijme za svojho učeníka. „Lebo kto ide za mnou a nenesie svoj kríž, nemôže byť mojim učeníkom.“ (Lk 14,27). „Ak mi niekto slúži, nech ma nasleduje“ (Jn 12,26). Tejto podmienke sa podriaďujeme ako úprimní veriaci. Preto Krista napodobňujeme nielen z Božieho príkazu, ale aj s vlastným súhlasom. Ak však záujem o Krista prejavujeme vtedy, keď naše srdcia nesúhlasia s nasledovaním a napodobňovaním jeho príkladu, sme pokrytci žijúci v sebaklame a úplne sa rozchádzame s evanjeliovou predstavou o veriach. Tých, čo patria Kristovi, evanjelium charakterizuje ako takých, čo nekráčajú podľa tela, ale podľa Ducha.

Po šieste: Kristova česť si vyžaduje napodobňovanie

kresťanov podľa jeho príkladu. Ako zastaviť ohováračské ústa a uchrániť Kristovo meno pred potupou sveta? Ako môžu deti ospravedlniť svoju múdrosť, ak nie takto? Akým iným spôsobom oddeliť príležitosť od túžby, ak nie tak, že svoje životy budeme žiť podľa Kristovho príkladu? Svet má oči na to, aby videl, čo robíme v praxi a uši na to, aby počul, čo vyznávame. Preto buď dokazujete svoj súhlas s vyznávaním a praxou, alebo nemôžete dúfať, že uchránite meno a česť Pána Ježiša.“ (John Flavel, puritán).

Z toho, čo sme doteraz spomenuli, možno vyvodiť tieto závery.

Po prvé: ak sa tí, ktorí potvrdzujú spásonosný záujem o Krista, striktné spájajú s jeho napodobňovaním, potom obviňuje svet kresťanov zo zla a škandálov prázdnych vyznávačov nespravodlivo. Nič nie je nerozumnejšie, lebo kresťania nespútané a škandalózne skutky vyznávačov prísne cenzurujú, preto ich za ne nemožno haníť. „Zjavila sa totiž Božia milosť spásonosná všetkým ľuďom, ktorá nás vychováva, aby sme v tomto veku žili rozvážne, spravodlivo a pobožne.“ (Tit 2,11-12). Argument, ktorý hovorí značne v prospech kresťanstva, je fakt, že aj zlí ľudia túžia po jeho mene, hoci zaň len skrývajú svoje hriechy.

Po druhé: ak všetci vyznávači, ktorí sa ho vo svätosti jeho života nesnažia úprimne a naliehavo napodobňovať, prestanú tvrdiť, že majú o Krista spásonosný záujem, na svete je potom skutočných kresťanov veľmi málo. Ak by na ustanovenie kresťana stačili kvetnaté reči bez priamych krokov, bežné vyznávanie viery bez jej svätého praktizovania, členstvo v cirkvi bez sebazapierania a kráčania po úzkej ceste, tak by sa kresťanským nazývalo značné percento zemskej populácie. Ak má však Kristus len tých, ktorí nasledujú jeho príklad, jeho stádočko je, samozrejme, malé. Prevažná väčšina tých, čo tvrdia, že sú kresťania, má meno na to, aby žila, ale je mŕtva (R 6,13). Kristove požiadavky sú pre mnohých priveľmi prísne.

Radšej uprednostňujú širokú cestu, po ktorej kráča väčšina.

Po tretie: akých požehnaných čias by sme boli svedkami, keby sa raz vo svete rozšírilo a zvíťazilo skutočné kresťanstvo! Ako by ponížilo pyšných, zjemnilo svojvoľných a oduševnilo telesných ľudí! Zvrátený svet kresťanstvo často obviňuje z toho, že je príčinou všetkého nepokoja. A pritom len čisté kresťanstvo dokáže svojou mocou liečiť epidémie zla. Keby veľká väčšina našich spoločníkov bola obnovená Duchom a vo svätosti kráčala ku Kristovi, žila v pokore a sebazapieraní, väznice by boli zavreté, neboli by potrebné armády, ani vojenské námorníctvo, neexistovala by žiarlivosť ani nepriateľstvá, príroda a opustené miesta planéty by boli rajom na Zemi a púšte kvitnúcimi ružovými záhradami. Práve toto je hlavný rozdiel medzi nebom a svetom, ktorý rodí zlobu. Svätosť je skutočne prostredím pre to prvé, zatiaľ čo na Zemi je nenávidená a zakázaná.

Po štvrté: z toho vyplýva, že skutoční kresťania sú najlepšimi spoločníkmi. To je požehnaná vec - zdieľať spoločenstvo s tými, ktorí sa autenticky snažia nasledovať Kristov príklad. Svätosť, upriamenosť na nebo a duchovné milosti, ktoré v ňom boli, sa do istej miery nachádzajú vo všetkých jeho skutočných učeníkoch. Preukazujú chválu tomu, ktorý ich povolal z temnoty do svetla. Niečo z ovocia Ducha má byť vidieť aj na tých, v ktorých prebýva. A predsa treba pamätať aj na to, že medzi kresťanmi je veľký rozdiel a že aj ten najlepší kresťan je posvätený len čiastočne. Ak je v najzrelších svätých niečo príťažlivé a milé, je v nich aj niečo hnusné a trpké. To nám dáva príležitosť byť navzájom zhovievaví. Bez ohľadu na všetky slabosti a deformácie, sú predsa len najlepšimi spoločníkmi na tejto Zemi Pánovi ľudia. Šťastní sú tí, ktorí si už užívajú spoločenstvo s tými, v ktorých môžeme rozoznať podobnosť s Kristom.

Po piate: ak človek ničím nepotvrdzuje, že podľa Krista nielen kráča, ale mu aj patrí, očakávania všetkých

neposvätených ľudí, ktorí kráčajú podľa vlastných žiadostí, sú bezdôvodné a bezcenné.

Náboženské výhody si nikto nepriznáva trufalejšie, než tí, čo odmietajú náboženské povinnosti. Mnohí, čo dúfajú, že budú Kristom spasení, sa ním napokon odmietajú riadiť. Takéto nádeje však nemajú v Písme záruku, ktorá by ich podporila. Naopak, v Písme je proti nim veľa svedectiev. „Či neviete, že nespravodliví nebudú dedičmi kráľovstva Božieho? Nemýľte sa! Ani smilníci, ani modloslužobníci, ani cudzoložníci, ani homosexuáli a ich súložníci, ani zlodeji, ani lakomci, ani opilci, ani rúhači, ani vydierači nebudú dedičmi kráľovstva Božieho.“ (1K 6,9-10). Koľko márných nádejí toto Písmo pochováva a koľko duší odsudzuje do pekla! (John Flavel, 1660).

My, ktorí vyznávame, že sme kresťania, by sme sa teda nemali pripodobňovať „tomuto svetu“, ale premeniť sa „obnovením zmýšľania“ (R 12,2). Mali by sme sa usilovať nasledovať Kristove kroky. Keďže to je hlavný cieľ evanjelia, malo by to byť naše životné povolanie. Ak sa nám Kristus prispôbil tak, že vzal na seba našu prirodzenosť, bolo by správne, aby sme sa poslušne podriadili aj my jemu. Pre vlastné dobro sme pod Zákom (Porov. G 4,4), preto ako náhradu môžeme urobiť aspoň to, že na seba s radosťou vezmeme svoje jarmo. Kristovým ponížením bolo to, že sa prispôbil tým, ktorí boli hlboko pod ním. Našou výhodou je, že sa môžeme prispôbiť tomu, ktorý je tak vysoko nad nami. Kristova láska nás musí prinútiť k tomu, aby sme nešetřili silami „a rástli vo všetkom v toho, ktorý je hlavou“ (Ef 4,15).

Ak mu raz budeme podobní v sláve, je logické, že teraz sa mu máme prispôbiť vo svätosti. „Budeme mu podobní, lebo ho uvidíme takého, aký je“ (1Jn 3,2), keďže podľa neho budú premenené nielen naše duše, ale aj telá (Porov. F 3,21). To je podnet, ktorý nás privádza k súladu s Kristom, najmä keď je naša zhoda s ním vo svätosti

dôkazom našej zhody s ním v sláve (R 6,5). Zhoda našich životov s Kristom je najväčšia znamenitosť vo svete, lebo toto pravidlo určuje mieru našej milosti. Ak nenapodobňujeme nič iné len Krista, môžeme pomôcť aj ľuďom okolo nás, a naopak. Čím menej sa Kristovi prispôbujeme, tým väčšími prekážkami a úskaliaми sa stávame pre spasených i nespasených. A to je vážny dôvod, ktorý by nás mal priviesť k modlitbe, aby sme hľadali milosť a stali sa bližšími nasledovníkmi Krista: „Aby ste žili dôstojne Boha, ktorý vás povoláva do svojho kráľovstva a slávy.“ (1Tes 2,12). Apoštol nechápal „dôstojnosťou“ to, čo je chvályhodné, ale spôsoby, ktoré by mal mať kresťan. Davenant povedal: „Slovo ‘dôstojne’, v zmysle, v akom ho používa Písmo, neznamená vždy presný podiel rovnosti medzi jednou a druhou vecou, ale aj istú primeranosť a spôsobilosť, ktorá vylučuje rozpor“. Kráčať dôstojne v Božom Duchu, znamená kráčať tak, ako kráčal Kristus a akýkoľvek odklon od tohto štandardu by znevážilo naše vyznanie a bolo by na jeho hanbu. Kristovmu vzoru sa prispôbujeme pre vlastný pokoj. Za zapretie tela je bohatým odškodnením odozva dobrého svedomia a úsmev Božieho súhlasu. Bezstarostná smrť je obvyčajne blízka svätému životu. „Pozoruj nevinného a hľad’ na statočného, lebo muž pokoja má budúcnosť“ (Ž 37,37 - tu je to takto: „Zachovávaj bezúhonnosť a dbaj na úprimnosť, lebo budúcnosť patrí pokojamilovnému.“).

Na záver ešte niekoľko slov útechy pre tých, ktorých deprimuje predstava, že urobili málo pre to, aby sa prispôbili Kristovmu štandardu, ktorý majú pred sebou. Túžba po novej prirodzenosti vás nabáda úprimne nasledovať Kristov príklad. Keďže ste však slabí v milosti a telo kladie silný odpor, pričom sa stretávate s diabolskými pokušeniami, stále sa odkláňate od svätých cieľov poctivého srdca a vaše duše sú veľmi skleslé. S Dávidom môžete povedať: „Kiež sú moje cesty pevne zamerané, aby som zachoval tvoje ustanovenia!“ (Ž 119,5). Ak

môžete „nejakým spôsobom“ dospieť k svätosti, veľmi sa ju snažíte nasledovať. Vaše snahy sú však opakovane zmarené a môžete len zaplakať: „Ja úbohý človek! Kto ma vytrhne z tohto tela smrti?“ (R 7,24).

Jedinečne vycvičenú dušu musíme ubezpečiť v prvom rade o tom, že takéto chyby v poslušnosti nerušia ospravedlnenie a nemajú vplyv ani na prijatie u Boha a postoj pred ním. Ospravedlnenie sa nezakladá na vašej, ale na Kristovej poslušnosti. Akokoľvek ste nedokonalí, predsa len ste „dosiahli plnosť v ňom“ (Kol 2,10). Bolo by beda Abrahámovi, Mojžišovi, Dávidovi alebo Pavlovi, keby ich ospravedlnenie záviselo od ich vlastnej svätosti a dobrých skutkov. Nech vašu radosť v Kristovi nezmenšujú smutné zlyhania! Radšej čoraz viac ďakujte za rúcho jeho spravodlivosti!

Po druhé: vaše srdcia trpia pre vašu nepodobnosť s Kristom muky, namiesto, aby boli dôkazom toho, že ste posvätení menej, než tí, čo nežialia nad nedostatkom zhody s ním. Svedčia o tom, že ste viac posvätení ako oni (tu je protirečenie), lebo ako sa zdá, poznáte svoje srdce lepšie než oni, máte hlboký odpor k hriechu a viac milujete Boha. To je dôvod, pre ktorý najväčší svätci najviac trpeli (Porov. Ž 38,4 - ale tu je niečo celkom iné: „“).

Po tretie: Duch svätý vaše slabosti výborne využíva a zlyhania mení na duchovné výhody. Práve týmito chybami pred vami zakrýva pýchu, potláča pokrytectvo a vedie vás k tomu, aby ste si hlbšie vážili bohatstvá bezplatnej milosti a aby ste Baránkovej krvi pripisovali väčšiu hodnotu. Prostredníctvom mnohých vašich pádov spôsobuje, že vrúcnejšie túžite po nebi a postupne vás zmieruje s myšlienkou na smrť. Čím viac úderov svätá duša dostáva od hriechu a Satana, tým úprimnejšie volá: „Kiežby som mal krídla holubice! Odletel by som a býval inde.“ (Ž 55,7). „Požehnaná nebeská chémia, čo vyťaží toľké milosti z toľkých bied“ (John Flavel), čo spôsobuje, že sladké kvety klíčia z takých trpkých koreňov.

Po štvrté: vaše slabosti nerušia rozhodnutie večnej

Zmluvy, ktoré platí bez ohľadu na našu skazenosť a mnohé chyby. Dávid to vystihol: „Ak nás premáhajú naše priestupky /tu: neprávosti/“ - a jedným dychom dodal - „ty nám ich odpúšťaš“ (Ž 65,4 - tu: „ty nám odpúšťaš naše priestupky.“).

Po piate: hoci naše nedostatky v poslušnosti Boha zarmucujú, náš hlboký zármutok nad nimi sa mu veľmi páči. „Bohu milou obetou je duch skrúšený; ty, Bože, nepohrdaš srdcom skrúšeným a zdrveným“ (Ž 51,19 - tu je to takto: „Skrúšený duch, to je obeť Bohu; skrúšeným a zdrveným srdcom nepohrdaš, Bože.“).

Po šieste: váš žiaľ je napodobňovaním Krista, lebo on bol „mužom bolesti“. Ak on trpel kvôli našim hriechom, nemali by sme nad nimi plakať aj my?

Po siedme: „Hoci Boh ti nechal mnohé chyby, aby ťa ponížovali, dal ti aj mnoho vecí na útechu. Útechou je, že tvoja duša túži po Bohu a spomína jeho meno. Útechou je, že tvoje hriechy už pre teba nie sú radosťou, ako kedysi, ale hanbou a smútkom. Útechou ti môže byť, že tvoj prípad nie je ojedinelý, ale že viac-menej rovnaké sťažnosti a smútky možno nájsť vo všetkých milostivých dušiach na svete.“ (John Flavel, ktorému sme dlžní za mnohé z toho, čo sme už uviedli).

Moody Press, služba Moodyho biblického inštitútu, vznikla na vzdelávanie, evanjelizáciu a osvetu. Ak by ste chceli, aby sme vám pomohli lepšie spoznať Krista a kresťanský život, môžete nám nezáväzne napísať na adresu: Moody Press, c/o MLM, Chicago, Illinois 60610.